

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ

Hostující sólistka muzikálu NDM

Kristýna Štarhová

OPERA

PŘÍHODY LIŠKY BYSTROUŠKY
v režii Itzika Galiliho

ČINOHRA

V Divadle „12“ připravujeme
inscenaci HORNICKÉ VDOVY

BALET

Balet poprvé zatančí ve „Dvanáctce“
OKNO s hudbou J. S. Bacha

MUZIKÁL

Muži na podpatcích?
Již brzy v muzikálu KINKY BOOTS

CESTOVÁNÍ
JE MOJE INSPIRACE

VYHRAJTE POUKAZ NA ZÁJEZD V HODNOTĚ 35 000 Kč

Zaletěte si s průvodcem do Málagy, Londýna nebo New Yorku přímo z Ostravy. Vybírejte z více jak 400 termínů zájezdů a 80 zemí světa!

Poznávejte svět, poznávejte sebe

Ukázat
zájezdy

radynacestu.cz

ZÁJEZDY PRO CESTOVATELE

Stačí si zakoupit předplatné do NDM a automaticky budete zařazeni do slosování o voucher v hodnotě 35 000 Kč.

SLOVO ŘEDITELE DIVADLA

Vážený a milý přítel,

otevírají se před námi poslední dva měsíce 105. sezóny Národního divadla moravskoslezského. Dva měsíce nabitě jedinečnými divadelními událostmi! Dvě světové a dvě české premiéry! A po třiceti letech se vrací do Ostravy **Příhody lišky Bystroušky**, tentokrát v inscenaci izraelského choreografa Itzika Galiliho.

Závěr sezóny patří již 7. ročníku mezinárodního operního festivalu **NODO (Dny nové opery Ostrava)**, který od roku 2012 pořádá jako bienále Národní divadlo moravskoslezské ve spolupráci s Ostravským centrem nové hudby! Během pěti dnů zazní v českých nebo světových premiérách sedm pozoruhodných současných kompozic. Divadlo jede naplno, tvoří a hraje až do posledního červeného dne!

V sobotu 4. května 2024 zahájíme představením první opery Bedřicha Smetany **Braniboři v Čechách** druhé uvedení **Smetanovského operního cyklu Ostrava 2024**. Doufám, že i tato májová řada, během které budete mít – jako v jediném operním domě na světě – jedinečnou a na dlouhou dobu poslední možnost zhlédnout během 9 dnů všech osm dokončených oper Bedřicha Smetany, nabídne stejně silný prožitek, jaký přineslo mnoha našim divákům první uvedení cyklu začátkem března. Smetanovo jedinečné operní dílo okouzilo svou podmanivou krásou, živostí, pravdivostí i jemným humorem. A **vidět všech 8 dokončených oper takto po sobě je bezesporu mimořádným zážitkem**, což s radostí potvrzovali spokojení návštěvníci prvního uvedení cyklu, včetně těch zahraničních. Mnozí z nich vážili dalekou cestu, aby se mohli takto výjimečně setkat se Smetanovým pozoruhodným operním dílem. A rozhodně nelitovali! Po sedmi večerech se sedmi operami v Divadle Antonína Dvořáka (na Smetanově náměstí!) zakončí celý cyklus v neděli

12. května 2024, v den 140. výročí úmrtí skladatele, v Divadle Jiřího Myrona velebné tóny Smetanovy slavnostní opery **Libuše**. S koncem tohoto cyklu opustí většina inscenací Smetanových oper naše jeviště a nebudou delší dobu v Ostravě k vidění! Poslední šance! Poslední výzva! **Na čtyři opery Smetanovského cyklu budou z Prahy vypraveny čtyři speciální vlaky**, které Vás dovezou nejen na představení, ale po jeho skončení i zpět! Tři naše smetanovské inscenace pak přivezeme ještě v červnu na Národní festival Smetanova Litomyšl.

Na zadní straně časopisu najdete pozvání na sezónu příští! A poprvé Vám zde představujeme premiérové tituly další, již 106. sezóny. **Proměny a konstanty**, tak zní motto této – příští sezóny! Proměny (a tedy i zákraky, zákraky proměny) jsou podstatou divadelního umění! A tou hlavním konstantou je samotné médium zvané DIVADLO! Funguje již několik tisíc let a přes mnohé vynálezy, které mu zejména v průběhu posledních dvou století chtěly a chtějí konkurovat, žije stále dál, k naší vzájemné radosti. Radosti ze vzájemného živého setkání všech zúčastněných. Teď a tady! A konstantou je i naše Národní divadlo moravskoslezské a jeho divadelní budova. **Ve dnech 16. a 17. června si připomeneme 130 let od otevření Národního domu**, nejstarší kulturní stavby v Ostravě. Je místem, kde se přes různé jeho proměny hraje divadlo 130 let. A tato budova již sedm desetiletí nese jméno Divadlo Jiřího Myrona!

Věřím, že následující stránky tohoto časopisu Vám budou inspirativním průvodcem po bohaté divadelní nabídce posledních dvou měsíců 105. sezóny našeho divadla.

Přeji Vám krásný vrchol jara a začátek léta v našich divadlech a do prázdnin ať si společně s námi prožijete mnoho jedinečných radostných magických divadelních setkání! Je potřeba nabrat si divadlo do zásoby! V červenci a srpnu si budeme chybět! Vy nám určitě! Ale i divadlo a divadelníci musí chvíli spočinout!

Srdečně

Jiří Nekvasil

OPERA _____ 7

ČINOHRA _____ 19

BALET _____ 29

MUZIKÁL _____ 37

EXTRA _____ 50

MLADÝ DIVÁK _____ 52

PROGRAM _____ 56

PREMIÉRY

KVĚTEN – ČERVEN 2024

ČINOHRA

4. května 2024 / Divadlo Jiřího Myrona

Tomáš Dianiška

DEN ZÚČTOVÁNÍ

BALET

18. května 2024 / Divadlo „12“

OKNO

OPERA

6. a 8. června 2024 / Divadlo Antonína Dvořáka

Leoš Janáček

**PŘÍHODY LIŠKY
BYSTROUŠKY**

MUZIKÁL

13. a 15. června 2024 / Divadlo Jiřího Myrona

Cyndi Lauper – Harvey Fierstein

KINKY BOOTS

ČINOHRA

18. června 2024 / Divadlo „12“

Kamila Hladká – Václav Klemens

HORNICKÉ VDOVY

Budte s námi i ve virtuálním světě...

Národní divadlo
moravskoslezské

ndm ostrava

Národní divadlo
moravskoslezské

ndm.ostrava

www.ndm.cz

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ (založeno 1919)

Národní divadlo moravskoslezské se sídlem v Ostravě je největším a nejstarším profesionálním divadlem v Moravskoslezském kraji a zároveň největší kulturní institucí zřízenou statutárním městem Ostrava. Je nepřehlédnutelným centrem kulturního, duchovního, intelektuálního a společenského života občanů Ostravy a širokého okolí. Jako jediné na Moravě má divadlo čtyři umělecké soubory – operu, činohru, balet a muzikál, které hrají pravidelně na třech stálých scénách: v Divadle Antonína Dvořáka, Divadle Jiřího Myrona a Divadle „12“.

Široce rozkročená ambiciózní dramaturgie všech čtyř uměleckých souborů je vedena systematickou snahou oslovit co nejširší divácké spektrum všech generací a zájmů. Od klasického českého a světového repertoáru přes objevnou dramaturgii a současnou tvorbu až k experimentálním dílům a projektům mnohdy na hranicích žánrů. Svou úroveň se dnes Národní divadlo moravskoslezské řadí ke špičce českého divadelního umění, což dokládají jak ocenění na divadelních festivalech, tak zájem domácích i zahraničních inscenátorů, choreografů i sólistů, kteří zde hostují.

Společně s Ostravským centrem nové hudby je Národní divadlo moravskoslezské pořadatelem festivalu NODO (Dny nové opery Ostrava / New Opera Days Ostrava). Několikadenní festival poskytuje co dva roky prostor pro realizaci nových operních děl současných skladatelů. Poprvé se festival NODO konal v roce 2012, kdy se setkal s velkým zájmem účastníků i médií.

Divadlo Antonína Dvořáka

Divadlo bylo postaveno v novobarokním stylu podle návrhu vídeňského architekta Alexandra Grafa v roce 1907. Do roku 1919 v něm hrál pouze německý soubor a čeština v této budově zazněla poprvé až v roce 1919, kdy zde začalo hrát Národní divadlo moravskoslezské. Během druhé světové války utrpěla budova bombardováním a byla nutná rekonstrukce.

V roce 1948 bylo divadlo přejmenováno na Divadlo Zdeňka Nejedlého a v 50. letech došlo ke změně vnějšího vzhledu: novobarokní prvky byly nahrazeny sloupovou řadou v průčelí, kterou můžeme vidět dodnes. Od roku 1990 nese tato budova název Divadlo Antonína Dvořáka. Při rekonstrukci v letech 1999–2000 došlo také k uzavření loubí před hlavním vstupem, které je dnes součástí interiéru.

Dominantními barvami interiéru jsou červená, bílá a zlatá. Divadlo Antonína Dvořáka je domovskou scénou souboru opery, hrají zde i soubory činohry a baletu. Hlediště divadla po rekonstrukci na přelomu tisíciletí pojme 517 diváků.

Divadlo Jiřího Myrona

Původně český Národní dům byl postaven v roce 1894 podle projektu Josefa Srba v novorenesančním stylu. V letech 1908–1919 zde působilo první stálé české ostravské profesionální divadlo. Když bylo v roce 1919 založeno Národní divadlo moravskoslezské, přesunulo se zpět do budovy Městského divadla. Po okupaci Československa se do Městského divadla vrátili Němci a Češi se přesunuli do Národního domu, který musel být zásadně zrekonstruován.

Po druhé světové válce byla budova přejmenována na Lidové divadlo (1945), od roku 1954 nese název Divadlo Jiřího Myrona. Zásadním datem byla noc ze 6. na 7. prosince 1976, kdy divadlo vyhořelo. Po rozsáhlé rekonstrukci a dostavbě bylo opět otevřeno v roce 1986. Na podzim roku 2017 započala další rozsáhlá rekonstrukce DJM, která byla dokončena na jaře 2019.

Dominantní barvou interiéru divadla je okrová a hlediště disponuje kapacitou 615 diváků. Divadlo Jiřího Myrona je domovskou scénou souboru muzikálu, účinkuje zde rovněž činoherní a baletní soubor.

Divadlo „12“

Divadlo „12“ je od 100. sezóny komorním divadelním prostorem Národního divadla moravskoslezského. Slavnostní otevření se uskutečnilo dne 16. září 2018. Scéna se nachází v areálu budov Divadla Jiřího Myrona na třídě Čs. legií 12 v prostorách, kde dříve bývala Občanská zkušebna.

Divadlo tvoří dva prostory – mimo divadelní sál je to také divadelní bar Ve Dvanáctce. Autorem architektonické studie byl architekt Jiří Stejskalík. Toto divadlo pro 60 diváků nabízí velmi intimní atmosféru a jedinečný intenzivní kontakt mezi hercem a divákem. Je místem pro inscenace a aktivity všech souborů NDM i pro další experimentální divadelní projekty na pomezí žánrů.

ZPRÁVY Z DIVADLA

Ceny města Ostravy

Na březnovém zasedání Zastupitelstva města Ostravy byly uděleny Ceny města Ostravy, které se od roku 1996 udělují významným osobnostem, jež se zásadním způsobem podílely na některé z významných oblastí života ve městě (společenské, kulturní, sportovní, vědecké, umělecké a dalších).

Výbor pro udělování čestného občanství a cen města udělil Cenu města Ostravy herečce a zakládající člence Divadla Petra Bezruče paní **Štěpánce Ranošové**, violoncellistovi **Jiřímu Hanouskovi** a fotografovi **Viktoru Kolářovi** jako zvláštní projev uznání za mimořádný přínos pro město Ostrava v oblasti uměleckého a kulturního rozvoje města.

Dalším třem osobnostem byla udělena Cena města Ostravy in memoriam – jsou jimi sólistka NDM, operní a muzikálová zpěvačka **Patricia Burda Janečková**, spisovatel **Ota Filip** a herec **Norbert Lichý**.

Cenu z rukou primátora města Ostravy Jana Dohnala převzal manžel Vlastimil Burda
Foto Adolf Horsinka

Radko Orenič
Foto Martin Kusyn

Poslední květnový den oslaví 60. narozeniny mistr osvětlení Divadla Antonína Dvořáka pan **Radko Orenič**. Protože umí básnit nejen světlem (a tmou), ale i slovem, zeptali jsme se ho: Co pro Vás znamená světlo?

Světlo je magický pomocník, plný poezie a informací.

Může lhát a může být nezvykle, až krutě upřímné.

Je to neviditelný herec na jevišti, který

hraje skromně a nenápadně, a všimnete si jej, jen pokud se na jeviště nedostaví.

Je to věrný parťák hereček, pěvkyně a tanečnic a samozřejmě herců, pěvců a tanečníků.

Hodně oblíbené je u kulís.

Pro mne je to umělecký a pracovní vyjadřovací prostředek.

Děkujeme a přejeme všechno nejlepší!

S poslední premiérou této sezóny se po 31 letech rozloučíme i s dlouholetým mistrem osvětlení v Divadle Jiřího Myrona, panem **Stanislavem Dvořákem**, který odchází do (zaslouženého) důchodu. O několik slov jsme při této příležitosti požádali našeho technického šéfa, pana Otakara Mlčocha:

Stanislava Dvořáka mnozí spojují hlavně s divadelním svícením. A právem. Standa je skutečný odborník, světelný design má v malíčku nejen po stránce umělecké, ale i po té technické – to se dnes už tolik nenosí! Jeho vzácná vlastnost je ta, že jako člověk velmi technicky zdatný ví, co si může se světly dovolit a kam ho již fyzika nepustí.

Méně se však ví, že je Standa velmi schopný i ve strojních divadelních technologiích. Může zastoupit strojníka, umí pracovat na provazišti, dokáže zachránit ohrožené představení opravou porouchané točny či opony. Z pozice energetika se vyzná

v elektřině jako málokdo jiný. Má smysl pro detail, ale oko pro celek.

Málokdo také ví, že má obrovský smysl pro humor. Nezapomenu na mnohé cesty z pohostinských zájezdů, kdy jsem za volantem neusnul jen proto, že Standa vyprávěl jednu historku za druhou. Vždycky se musím smát, když zvedne telefon a s lehkých úsměvem se ohlásí: „Tady kotelna, Simonides!“ A jak mu cuknou koutky, když pokračuje: „Ano, pane řediteli.“

Standa bude chybět po profesní, ale i po lidské stránce. Nicméně jde na lepší a já mu to přeji! Stejně vím, že to bez divadla dlouho nevydrží a brzy nás zas bude nahánět se svým psím kamarádem Jumpem po jevišti a bude nám lát, jak proklatě jsme pomalí a že si na nás posvítí asymetrickou lampou, která svítí asi metr daleko...

*Replika továrníka Jakuba Simonidese, kterého ve filmu Hej-Rup! (1934) hrál Jan Werich

Stanislav Dvořák
Foto Martin Kusyn

SMETANOV(SK)ÝM VLAKEM Z PRAHY DO OSTRAVY A ZPĚT

4. 5. 2024
**BRANIBOŘI
V ČECHÁCH**

7. 5. 2024
DVĚ VDOVY

9. 5. 2024
HUBIČKA

11. 5. 2024
**ČERTOVA
STĚNA**

**PRAHA–OSTRAVA
a zpět
jen za 500 Kč**

TO SI NENECHTE UJÍT!

Naposledy na jednom místě všech osm dokončených oper Bedřicha Smetany ve vlastním nastudování

- 4. 5. 2024 **BRANIBOŘI V ČECHÁCH**
- 5. 5. 2024 **PRODANÁ NEVĚSTA**
- 6. 5. 2024 **DALIBOR**
- 7. 5. 2024 **DVĚ VDOVY**
- 9. 5. 2024 **HUBIČKA**
- 10. 5. 2024 **TAJEMSTVÍ**
- 11. 5. 2024 **ČERTOVA STĚNA**
- 12. 5. 2024 **LIBUŠE**

Druhé uvedení od 4. do 12. května 2024

Projekt se uskutečňuje za finanční podpory statutárního města Ostravy a Ministerstva kultury.
Pod záštitou Moravskoslezského kraje a primátora statutárního města Ostravy Mgr. Jana Dohnala.

www.ndm.cz

opera

PREMIÉRY V SEZÓNĚ 2023/2024

Bedřich Smetana (1824–1884)
TAJEMSTVÍ

Komická zpěvohra o třech dějstvích z roku 1878

Hudební nastudování: Jakub Klecker

Režie: Tomáš Studený

Obnovené premiéry 12. a 14. října 2023 v Divadle Antonína Dvořáka

Uvádíme v českém originále s českými a anglickými titulky

Bedřich Smetana (1824–1884)
BRANIBOŘI V ČECHÁCH

Zpěvohra o třech jednáních z roku 1863

Hudební nastudování: Jakub Klecker

Režie: Jiří Nekvasil

Obnovené premiéry 22. a 24. února 2024 v Divadle Antonína Dvořáka

Uvádíme v českém originále s českými a anglickými titulky

Leoš Janáček (1854–1928)
PŘÍHODY LIŠKY BYSTROUŠKY

Opera o třech jednáních z roku 1923

Hudební nastudování: Marek Šedivý

Režie a choreografie: Itzik Galili

Premiéry 6. a 8. června 2024 v Divadle Antonína Dvořáka

Uvádíme v českém originále s českými a anglickými titulky

Bedřich Smetana (1824–1884)
ČERTOVA STĚNA

Komicko-romantická opera o třech dějstvích z roku 1882

Hudební nastudování: Marek Šedivý

Režie: Jiří Nekvasil

Obnovené premiéry 14. a 16. prosince 2023 v Divadle Antonína Dvořáka

Uvádíme v českém originále s českými a anglickými titulky

Bedřich Smetana (1824–1884)
LIBUŠE

Slavnostní zpěvohra o třech jednáních z roku 1872

Hudební nastudování: Robert Jindra

Scéna: Jiří David, Martin Dostál

Scénická realizace: Martin Dostál

Koncertní uvedení 10. března a 12. května 2024 v Divadle Jiřího Myrona

V koprodukcí s Pražským filharmonickým sborem a Janáčkovou filharmonií Ostrava

Uvádíme v českém originále s českými a anglickými titulky

Opera NDM je na Facebooku:
Opera Národního divadla moravskoslezského

LIBUŠE – Petra Alvarez Šimková (Krasava), Monika Jägerová (Radmila),
Mária Porubčinová (Libuše), Robert Jindra (dirigent),
Pražský filharmonický sbor a Janáčková filharmonie Ostrava
Foto Martin Popelář

REPERTOÁR OPERY (KVĚTEN – ČERVEN 2024)

Bedřich Smetana
BRANIBOŘI V ČECHÁCH
Hudební nastudování: Jakub Klecker
Dirigent: Jiří Habart / Jakub Klecker
Režie: Jiří Nekvasil
4. 5. (18.30), 14. 6. (21.00) – zájezd Litomyšl

Bedřich Smetana
ČERTOVA STĚNA
Hudební nastudování: Marek Šedivý
Dirigent: Josef Kurfiřt / Marek Šedivý
Režie: Jiří Nekvasil
11. 5. (18.30), 29. 5. (18.30) – ostravská
derniéra, 15. 6. (21.00) – zájezd Litomyšl

Bedřich Smetana
DALIBOR
Hudební nastudování: Robert Jindra
Dirigent: Jiří Habart / Robert Jindra
Režie: Martin Otava
6. 5. (18.30), 15. 5. (18.30) – derniéra

Bedřich Smetana
DVĚ VDOVY
Hudební nastudování: Marek Šedivý
Dirigent: Jiří Habart / Marek Šedivý
Režie: Rocc
7. 5. (18.30) – ostravská derniéra,
13. 6. (21.00) – zájezd Litomyšl

Bedřich Smetana
HUBIČKA
Hudební nastudování: Marek Šedivý
Dirigent: Adam Sedlický / Marek Šedivý
Režie: Jiří Nekvasil
9. 5. (18.30)

Gioacchino Rossini
LAZEBNÍK SEVILLSKÝ!!!
Hudební nastudování: Marko Ivanović
Dirigent: Tomáš Brauner / Marko Ivanović
Režie: Ondřej Havelka
19. 5. (16.00)

Bedřich Smetana
LIBUŠE
Hudební nastudování: Robert Jindra
Dirigent: Robert Jindra
Scénická realizace: Jiří David, Martin Dostál
12. 5. (15.00)

Leoš Janáček
PŘÍHODY LIŠKY BYSTROUŠKY
Hudební nastudování: Marek Šedivý
Dirigent: Adam Sedlický / Marek Šedivý
Režie a choreografie: Itzik Galili
6. 6. (18.30) – premiéra,
8. 6. (18.30) – druhá premiéra,
18. 6. (18.30)

Bedřich Smetana
PRODANÁ NEVĚSTA
Hudební nastudování: Marek Šedivý
Dirigent: Jiří Habart / Marek Šedivý
Režie: Jiří Nekvasil
5. 5. (16.00), 17. 5. (18.30)

RODINNÉ
VSTUPNÉ

Bedřich Smetana
TAJEMSTVÍ
Hudební nastudování: Jakub Klecker
Dirigent: Jakub Klecker / Josef Kurfiřt
Režie: Tomáš Studený
10. 5. (18.30)

Půl hodiny
před každým operním
představením v Divadle
Antonína Dvořáka jsou pro vás
připraveny ve foyeru 1. balkónu
**DRAMATURGICKÉ
ÚVODY**
k danému titulu!

ÚVODNÍK HUDEBNÍHO ŘEDITELE OPERY

Vážení a milí čtenáři,

ve čtvrtek 4. dubna jsme zahráli poslední představení Wagnerova *Tannhäusera*. Měl jsem velkou radost z výkonů všech sólistů, sboru a orchestru, ale také z diváckého zájmu a ohlasů. Tato inscenace mi bude moc chybět. Wagner je pro všechny zúčastněné velmi náročný, nicméně je to velkolepé dílo, které zanechá v člověku cosi výjimečného. Něco, co se nedá popsat, ale musí se zažít.

V květnu se uskuteční druhé a poslední uvedení Smetanovského operního cyklu a já si z celého srdce přeji, aby se vydařilo

tak jako to březnové! Zároveň se chystáme na premiéru posledního titulu probíhající sezóny – *Příhody lišky Bystroušky* Leoše Janáčka. A v neposlední řadě operní soubor čekají tři večery na festivalu Smetanova Litomyšl. Závěr letošní sezóny je vskutku nabitý!

Přeji všem krásné léto!
Váš

Marek Šedivý

Derniéra inscenace TANNHÄUSER – zleva Martin Šrejma, Marek Šedivý, Maida Hündeling, Hans-Georg Priese, Karolína Levková, Pavol Kubáň, Jiří Nekvasil a Jozef Benci
Foto archiv Marka Šedivého

TÉMA

CERTOVA STĚNA – scéna Davida Baziky
Foto Martin Popelář

SMETANOVSKÉ DEBUTY

Jak jsme slíbili v minulém čísle časopisu, nabízíme Vám několik dalších postřehů operních pěvců a pěvkyně, kteří se v rámci příprav na **Smetanovský operní cyklus Ostrava 2024** setkali s některou rolí ve Smetanově opeře poprvé. (bs)

Veronika Rovná

- Vendulka (*Hubička*)
- Anežka (*Dvě vdovy*)
- Mařenka (*Prodaná nevěsta*)
- Hedvika (*Čertova stěna*)
- Ludiše (*Braniboři v Čechách*)

„Ačkoliv jsem v minulosti ke Smetanovi neměla tak blízko, nyní se opravdu cítím být smetanovskou pěnicí a mám z toho velkou radost. Role v každé z těch šesti oper, v nichž zpívám, je mi něčím blízká a ke každé si najdu cestu. Mou nejmilejší je asi Vendulka z *Hubičky*, možná i proto, že jsem teď nejintenzivněji maminkou. Ale miluji být energickou Mařenkou, hlubokou Anežkou, veselou a odhodlanou Jitkou i dalšími hrdinkami Smetanových oper.“

Jiří Brückler

- Vok Vítkovice (*Čertova stěna*)

„Ztvárnění role Voka Vítkovice pro mě bylo, již mnoho let, jedním z velkých pěveckých snů. Zároveň to pro mě ale byla obrovská výzva. Po dlouhém zvažování jsem nabídku z NDM přijal a jsem za to moc rád. V této roli a inscenaci se cítím velice dobře především díky skvělému a přátelskému vedení Marka Šedivého a pana režiséra Nekvasila a těším se v budoucnu na další krásné příležitosti na jevišti NDM.“

Lucie Hilscherová

- Panna Róza (*Tajemství*)
- Martinka (*Hubička*)

„Už od studií jsem byla zamilovaná do Dvořáka, Martinů a Janáčka. Ke Smetanovi jsem přistupovala s určitým ostychem, asi jsem na něj musela dozrát, ale dnes je to láska jako trám! Obě role, které v Ostravě zpívám, jsou mi velice blízké, protože sedí mému temperamentu i hlasu. Pokaždé, když jdu na jeviště, cítím radost a vděčnost za tak krásnou příležitost. Takže děkuji, Ostravo!“

Josef Kovačič

- Matouš (*Hubička*)
- Bonifác (*Tajemství*)

„Podílet se na dvou inscenacích v rámci tak skvělého a výjimečného projektu je pro mě nesmírná čest. Bonifác i Matouš patří mezi stěžejní role, se kterými se český basista může setkat. A dovlím si malé osobní srovnání. Oproti poslechu Dvořákových oper, které ve mně spouští nepřebornou vlnu emocí, Smetanova hudba na mne má ještě další účinek. Vzbuzuje ve mně, a to bez přehánění, národní hrdost! A já jsem upřímně hrdý, že se můžu aktivně účastnit těchto mimořádných oslav. Celé Ostravě bych tímto rád poděkoval.“

Josef Škarka

- Matouš (*Hubička*)
- Micha (*Prodaná nevěsta*)
- Beneš (*Čertova stěna*)

„Při poslechu Smetanových děl si pokaždé pomyslím, jaký obrovský dar

nám zde skladatel zanechal. Všechno, co vepsal do notové osnovy, k nám dnes promlouvá řečí stejně účinnou a rozechvívá v nás struny srdce stejně mocně jako kdysi. Přeji nám, aby tomu tak bylo i nadále.“

Marián Lukáč

- Vladislav (*Dalibor*)

„Árii Vladislava jsem zpíval již jako student konzervatoře, ale celou operu jsem poznal teprve až teď při nastudování celé role. A musím říci, že mě hned chytl za srdce. Nádherná hudba, krásné dramatické i lyrické motivy a témata jednotlivých postav a situací. Postava Vladislava v sobě po hudební i herecké stránce nese rozhodnost, odpovědnost, oslavnost, ale také intimitu a uvědomění si svého poslání. A proto se těším na každou reprízu.“

Martin Javorský

- Ladislav Podhajský (*Dvě vdovy*)
- Vitek (*Dalibor*)
- Skřivánek (*Tajemství*)
- Junoš (*Braniboři v Čechách*)

„Je pro mne velkou ctí podílet se na tak významném výročí Smetanova narození, a to v divadle, které v jedné sezóně uvede všechny jeho opery. Některé tituly, jako *Dvě vdovy* či *Braniboři v Čechách*, se tak často neuvádějí. Přitom kupříkladu zvukomalba Sabinova libreta v Braniborech, kterému vdechl Smetana hudební život v harmonicky krásných, často velmi vypjatých áriích a v prokomponovaných recitativích, je nádherná. Myslím, že ve Smetanově operní tvorbě není malých rolí. Každá postava je promyšlena a je třeba se na ni dobře připravit.“

Gianluca Zampieri

- Michálek (*Čertova stěna*)
- Jíra (*Braniboři v Čechách*)

„Smetana je po vokální stránce velmi náročný skladatel, v tom se dost podobá Wagnerovi: potřebuje pevné hlasy s plným bohatým středem, jevištní zkušenost a dobrou techniku. Hned při prvním setkání se Smetanovou hudbou jsem si všiml jednak velké dávky elegance, která je pro něj typická a jednak bohatosti dramaturgických námětů jeho oper. Mám z jeho díla rovněž dojem, že se snaží kritizovat ‚klíšé‘ a neustále překvapovat publikum. Obzvláště blízká je mi postava Jíry: jako on jsem také vždy silně reagoval na aroganci a nespravedlnost, takže ho obzvláště rád hraji.“

ROK ČESKÉ HUDBY V PROTISMĚRU

Příspěvek Ostravského centra nové hudby

Petr Cíglar: TÁHLÝ ZVLNĚNÝ POHYB PODÉLNÉHO PŘEDMĚTU (režie Petr Odo Macháček, NODO 2016)
Foto Roman Polášek

Rok 2024 byl vyhlášen **Rokem české hudby**. Identifikovat tvorbu umělce z hlediska národnosti není samozřejmostí a je otázkou, co vše lze pod pojem „česká hudba“ zahrnout a co zdánlivě „české“ přináležejí též kultuře jiného národa. Tato

otázka se netýká jen hudby: jakou roli vlastně hraje „národnostní“ vztah osoby umělce k jeho dílu? Když posloucháme jednotlivé skladby, spojujeme opravdu národnost autora s hudbou, kterou slyšíme? Proto přídavek **v protisměru**.

Festivally NODO a Ostravské dny takto hudbu nikdy neidentifikovaly. Je otázkou, jakou národnostní identifikaci by například mohla nést symfonická báseň Bedřicha Smetany *Valdštyňův tábor*. Patří kultuře švédské (bez Švédska by tato skladba nikdy nevznikla), nebo české, na základě místa narození autora, který měl navíc jen německé školy? Mozart by mohl sloužit jako další příklad. Jeho opera *Don Giovanni* by nikdy nevznikla bez objednávky a podpory, které se mu dostalo v Praze v roce 1787. Tím náleží *Don Giovanni* stejně tak kultuře české jako rakouské nebo německé. A navíc je libreto italské a italsky se také opera zpívá. Podobné příklady lze najít u mnoha jiných skladatelů, jako byli Martinů, Stravinskij nebo Bartók.

Namísto toho, abychom určovali národnost hudby na základě skladatelova rodného listu, klademe důraz na to, z jakého místa získal umělec podporu (praktickou, materiální, intelektuální), povzbuzení,

očekávání, inspiraci – tedy na situaci, která mu umožnila dílo vytvořit a realizovat. Naše dramaturgie je zaměřená na hudbu současných skladatelů nečeské národnosti, na které měly zásadní vliv podmínky nastavené na našich dvou festivalech v České republice, a stejně tak na hudbu skladatelů české národnosti, na které mělo zásadní vliv prostředí v zahraničí. To jsou všechno okolnosti, bez kterých by podstatná část díla těchto skladatelů nikdy nevznikla. Jako příklad letošního ročníku festivalu NODO (New Opera Days Ostrava) můžeme uvést světové premiéry oper Američana **Iana Davise** nebo izraelsko-německého týmu **Amir Shpilman & Shiran Eliaserov** a celovečerní objednávku opery **Františka Chaloupky** nebo operní debut **Haštala Hapky**. Z nedávných inscenací NODO pak světové premiéry oper **Aloise Háby**, **Petra Kotíka**, **Rudolfa Komorouse**, **Marka Kepřta**, **Michala Rataje & Katariny Schmitt**, **Petra Cíglera**, **Lucie Páchové**, **Matouše Hejla** nebo **Miroslava Tótha**, **Richarda Ayrese**, **Judith Berkson**, **Jamese Laytona** nebo **Daniela Loa**. A tak budeme pokračovat, pokud nám to naše domácí, tedy „české“ prostředí umožní.

Petr Kotík, březen 2024

Petr Kotík

New Opera Days Ostrava Dny nové opery

Pascal Dusapin (1955)

Passion

Opera v deseti scénách, 2006–07
Dirigent: Walter Kobera / Režie: Ursula Horner
26. 6. / Divadlo Jiřího Myrona / 18.30
Česká premiéra / Ve spolupráci s Neue Oper Wien

František Chaloupka (1981)

Zaprodanec

Opera o organizaci, 2024
Dirigent: Bruno Ferrandis / Režie: Rocco
27. 6. / Divadlo Antonína Dvořáka / 18.30
Světová premiéra / *objednávka festivalu

Amir Shpilman (1980) & Shiran Eliaserov (1985)

IMPACT — vnitřní cesta ze tmy

Opera pro soprán, kaskadérku, závěsné techniky, orchestr, smíšený sbor a živou elektroniku, 2022–24
Dirigentka: Lilianna Krych
28. 6. / Hala Tatran / 18.30
Světová premiéra

Hořký konec Russolův

Opera o čtyřech obrazech, 2018–24
Režie: Petr Odo Macháček
28. 6. / Divadlo loutek / 20.00
Světová premiéra

Ian Davis (1989)

Ephemeral Pulse

Jednoaktová ambientní opera pro orchestr, elektroniku a zpěváky, 2024
Dirigent: Petr Kotík / Režie: Jiří Nekvasil
29. 6. / Divadlo Jiřího Myrona / 18.30
Světová premiéra

Haštal Hapka (1997)

Až tu všichni budou

Jednoaktová opera pro jazzové kombo, smyčcové kvarteto a ansámbli sólistů, 2024
Dirigent: Patrik Kako / Režie: Vilma Bořkovec
29. 6. / Divadlo Jiřího Myrona / 21.00
Světová premiéra / *objednávka festivalu

Ann Cleare (1983)

The Little Lives

Opera pro 5 zpěváků a komorní ansámbli, 2020–22
Dirigent: Bruno Ferrandis / Režie: Jiří Nekvasil
30. 6. / Divadlo Antonína Dvořáka / 18.30
Česká premiéra

SEDMKRÁT NOVÁ OPERA!

Po sedmé se letos koná **bienále NODO / Dny nové opery Ostrava**, jediná kontinuální přehlídka soudobé opery v České republice. Od roku 2012 ji organizuje **Národní divadlo moravskoslezské** a **Ostravské centrum nové hudby**. Tentokrát nabídne sedm nových, výhradně pro festival vznikajících inscenací. Sedmé bienále festivalu NODO se uskuteční **denně od 26. do 30. června 2024** na scénách **Divadla Jiřího Myrona**, **Divadla Antonína Dvořáka**, v **Divadle loutek Ostrava** a v **hale Tatron**. Originální, ale hlavně současné produkce operního žánru nabídnou mezinárodní týmy z České republiky, Rakouska, Izraele a Německa. Na provedení českých i světových premiér se připravují sóloví pěvci a dirigenti z Evropy i USA. Rezidenčním orchestrem festivalu je mezinárodní **Ostravská banda** doplněná o členy **ONO (Ostrava New Orchestra)** a sbor **Canticum Ostrava** pod vedením **Jurije Galatenka**.

Reflexe našich životů pohledem zejména mladých tvůrců v operním žánru – nenechtejte si ji ujít!

Středa 26. 6.

Zahajujeme českou premiérou opery **Passion / Vášeň** (2006–2007) francouzského skladatele **Pascala Dusapina** (1955). Opera vychází z legendy o Orfeovi a příběhu z Genesis o Lotově ženě proměněné v solný sloup a vypráví o dlouhé cestě dvou lidí. „*Našel jsem*

protikladné vášně, které jsem zhudebnil – válku, modlitbu, a dokonce i smrt...“ Inscenace vznikne v koprodukcii s divadlem **Neue Oper Wien** v režii **Ursuly Horner** a pod taktovkou **Waltera Kobery**.

Jestliže jsi mě miloval, proč mi nepomůžeš?
Cožpak se neslituješ nad mými slzami?
Cožpak nevidíš, že mi hrozí smrt?
Krev se mi chvěje v žilách.

(úryvek z libreta opery **Passion**,
autor libreta: Pascal Dusapin,
překlad: Marina Feltlová)

Čtvrtek 27. 6.

Pro festival a cíleně k Roku české hudby komponoval **František Chaloupka** (1981). Jeho hlavní hrdina John – pilot a učitel lidstva – bojuje se systémovými nástrahami komplikovaného světa, snaží se o jeho zjednodušení a záchranu lidstva od zmatků. Volnou inspirací pro operu je filozofické dílo **Jana Amose Komenského**, ikony české kultury, „učitele národů“, který položil základy didaktiky používané v soudobém školství. Poněkud ironicky byly jeho učebnice a duchovní spisy sponzorovány tehdejší švédským zbrojařským průmyslem a hrabětem De Geerem, jehož potomci se v opeře rovněž objeví. **Zaprodanec** (2024), nová opera ostravsko-brněnské skladatele, vznikla na objednávku festivalu NODO. Režisérem inscenace je **Rocc**, diriguje **Bruno Ferrandis**.

Budme ekonomičiti, budme organizovaní.
Chceme se cítit milováni svými spoluhrači,
být součástí týmu.

(úryvek z libreta opery **Zaprodanec**,
autor libreta: František Chaloupka)

Pátek 28. 6.

Třetí festivalový den se konají dvě představení nové opery, a to mimo tradiční operní divadla. Nejdůležitější i nejriskantnější inscenace letošního programu se uskuteční v prostorách basketbalové haly Tatron, která se díky podpoře společnosti OSTRAGROUP promění v operní scénu. **IMPACT – vnitřní cesta ze tmy** (2022–2024) je operní projekt dvou izraelských umělců: skladatele **Amira Shpilmana** (1980) a choreografky **Shiran Eliaserov** (1985). Jejich opera je určena pro sopranistku,

Jaké to je?
Soutěžit sám se sebou
Svou pravou povahou
A svou přirozeností
V jedné eskalaci
Jaké to je?
Stlačit čas
Přetáčet
Potenciální selhání
Kde gravitace má tendenci
se odrazit.

(autoři libreta: Amir Shpilman
a Shiran Eliaserov)

Alois Hába: PŘÍJÍ KRÁLOVSTVÍ TVÉ!
(režie Jiří Nekvasil, NODO 2018)
Foto Martin Popelář

kaskadérku, závěsné techniky, orchestr, sbor a živou elektroniku. Chybět tedy nebude ani živá kaskadérská akce. Dirigentkou světové premiéry opery bude **Lilianna Krych**.

V souvislosti s druhým představením večera se přesuneme do Divadla loutek Ostrava na experimentální „operu“ **Hořký konec Russolův** (2024). Jeviště ovládne sada **intonarumori** – hlukových nástrojů, které byly před více než sto lety zkonstruovány italským umělcem **Luigim Russolem** (1885–1947) a staly se tak zhmotněním futuristického snu o hudebním ztvárnění ruchů modernizujícího se světa. Intonarumori doplní v inscenaci režiséra **Petra Odo Macháčka** klavír a zpěv. Autorem libreta je český filozof a velký znalec opery **Petr Rezek** (1948–2022). Hudební složka bude společným dílem všech interpretů. Opera je poctou odvážným snahám Luigiho Russola a Petra Rezka.

A já si nástroj vytvořím,
bude dávat čistý, absolutní rámus.
Žádná MIMÉS, nápodoba či obrazy.
Pravdu, nic než pravdu!!
(úryvek z libreta opery **Hořký konec Russolův**, autor libreta: Petr Rezek)

Sobota 29. 6.

Na festivalu NODO nikdy nechybí mladí skladatelé, kteří jsou v operním žánru naprostými nováčky a jejichž hudbu známe

Judith Berkson: PARTIAL MEMORIES
(režie Viktorie Vašová, NODO 2022)
Foto Martin Popelář

Marek Keprt: HIBIKI, HIBIKI, VZHMOT!
(režie Petr Odo Macháček, NODO 2020)
Foto Martin Popelář

z předešlých Ostravských dnů. Díky tomuto festivalu dostali příležitost vytvořit pro letošní rok svou první operu dva tvůrci. Jsou jimi newyorský skladatel **Ian Davis** (1989) a pražský autor **Haštal Hapka** (1997). V opeře **Ephemeral Pulse / Pomíjivý puls** (2024), jejíž textový základ bude tvořit báseň slavné americké básničky Emily Dickinson (1830–1886), obohatí Davis ambientně koncipovaný zvuk hlasů a nástrojů elektronikou. Hapka svou operu **Až tu všichni budou** (2024) píše pro netradiční obsazení, kterým je jazzové kombo a smyčcové kvarteto. Bude se v ní ptát, z jakých popudů vyvěrá hrdinství a co vlastně v dnešní době znamená. První inscenaci

Věčnost se skládá z dnešních dní –
není to jiný čas –
jde jen o nekonečno
a bod, kde domov máš ...

(úryvek z básně Emily Dickinson
Forever – is composed of Now,
překlad Eva Klimentová)

Já jsem myslel na české lidičky,
na jejich vepřové řízky,
na jejich kulturu,
na jejich písničky.

(úryvek z libreta opery **Až tu všichni budou**, autoři libreta: Vilma Bořkovec,
Magdalena Jiříčka Stojowska,
Haštal Hapka)

režiuje **Jiří Nekvasil** a dirigovat bude **Petr Kotík**, ve druhé se představí mladá režisérka **Vilma Bořkovec** (rovněž spoluautorka libreta) a diriguje **Patrik Kako**. Obě opery vznikly na objednávku NODO 2024.

Neděle 30. 6.

Na loňských Ostravských dnech uhranula svou hudbou v ČR tenkrát naprosto neznámá irská skladatelka **Ann Cleare** (1983). Letos k nám zavítá se svou operou uvedenou na Mnichovském bienále 2022. Děj nás zavede do útulné zahrady v jednom skotském městě, kde zůstanou jednoho dne uvězněni čtyři zcela náhodní lidé. Po prvotním šoku nastane fáze vytváření domněnek, co se to vlastně děje a proč. Napětí mezi čtveřicí stoupá a na povrch vyplývají věci, které si člověk jindy raději nepřipouští... V opeře **The Little Lives / Malé životy** (2020–2022) vystoupí celkem pět sólistů a komorní ansámbl, režisérem inscenace je **Jiří Nekvasil**, dirigentem **Bruno Ferrandis**. (bs)

Zbývá tu vůbec něco, co bychom mohli zachránit
Všechno dobré umírá
Co je jemné a stále žije
Proč jsou ti pitomci ještě pořád u moci?
(úryvek z libreta opery **The Little Lives**,
autorka libreta: A. L. Kennedy,
překlad: Martin Lauer)

Michal Rataj & Katharina Schmitt: NAUKA O AFÁZII
(režie Katharina Schmitt, NODO 2020)
Foto Martin Popelář

ITZIK GALILI

Příhody lišky Bystroušky jsou mimořádnou operou

Od posledního uvedení opery *Příhody lišky Bystroušky* na prknech Divadla Antonína Dvořáka nás dělí již třicet let. Kromě toho, že lze s předchozí inscenací najít hned několik pojmů v rámci pěveckého obsazení (například Eva Dřízgová-Jirušová, která před třiceti lety ztvárnila Bystroušku, se nyní představí v roli Paní Revírníkové, Václav Morys si dokonce zopakuje roli Komára), obdobný je také scénář, kdy toto slavné operní dílo, situované do české krajiny, typické pro své četné lesy, uchopí zahraniční režisér. Není divu; *Liška* už si dávno podmanila světová jeviště a neomezuje se jen na české divadelní domy. První zahraniční provedení se uskutečnilo už v roce 1927 v německé Mohuči (Mainz) v adaptaci Maxe Broda, který však zásadně změnil zápletku. První opravdový boom opery však přišel až po necelých třiceti letech: v roce 1956 se objevila i v berlínské Komické opeře, o dva roky později rozezněla milánské divadlo La Scala a následně zamířila na londýnské pódium Anglické národní opery (1961). Do dalších ostrovních divadel pak *Liška* zamířila v 80. letech ve slavné inscenaci režiséra Davida Pountneyho, který pro Skotskou operu připravil celý janáčkovský operní cyklus. V roce 1981 se *Liška* objevila i za oceánem, v Městské opeře v New Yorku, a od té doby se

volně potuluje po světových pódii. Jihoamerické premiéry se *Příhody lišky Bystroušky* dočkaly 16. června 2000 ve slavném divadle Teatro Colón v Buenos Aires. Podílel se na nich český tým: dirigent Rudolf Krečmer, režisér Jiří Nekvasil a scénograf Daniel Dvořák, který je rovněž scénografem nové inscenace této opery v Ostravě! Poslední premiéra, o níž víme, se uskutečnila loni v divadle Theatro São Pedro v brazilském São Paulu (barevná, surrealistická inscenace je pod portugalským názvem *A Raposinha Astuta* volně dostupná ke zhlédnutí na Youtube). Sledovat cestu, kterou za necelých sto let od premiéry malá, mazaná liška ušla, je fascinující, a neméně zajímavé je pozorovat, jak zásadní témata a poselství nám stále přináší. Jejich čtení a interpretace je samozřejmě vždy závislá mimo jiné na režisérském přístupu, a proto další řádky budou věnovány rozhovoru s Itzikem Galilim, izraelsko-nizozemským choreografem a režisérem, jehož inscenaci budeme mít možnost zhlédnout už v červnu.

Itzik Galili se narodil v Izraeli. Svou kariéru zahájil jako tanečník v souborech Bat-Dor a Batsheva Dance Company. Od roku 1990 pracuje rovněž jako choreograf. O rok později se přestěhoval do Amsterdamu, kde založil taneční soubor zaměřený na provádění

vlastních projektů. Mezinárodního uznání se mu dostalo po premiéře kontroverzního díla *The Butterfly Effect* (Motýlí efekt), který zároveň získal Cenu publika na mezinárodní choreografické soutěži v nizozemském Groningenu. Je autorem taneční metodiky pro děti, mj. pro děti s poruchami učení, kterou dodnes využívá řada nizozemských tanečních souborů. V roce 2008 založil taneční skupinu Dance Group Amsterdam, orientovanou na současný tanec. Vytvořil choreografie pro rozličné operní inscenace i televizní pořady. Je autorem více než 130 tanečních děl pro přední mezinárodní taneční soubory (Anglický národní balet, Balet Monte Carlo, Les Grand Ballets Canadiens, Stuttgart Ballet, Bat Dor a mnoho dalších). Od nizozemské královny Beatrice obdržel rytířský titul za soustavnou práci pro nizozemský tanec. Působí jako hostující choreograf na mezinárodní taneční scéně.

Vaše jméno je známé zejména fanouškům baletu a váš životopis čítá desítky choreografií. Co vás na tanci fascinuje nejvíce? A jak i po tolika letech zasněžených tanci hledáte inspiraci?

Lidé odjakživa oslavovali události tancem. Ještě dnes je podle mě tanec, v porovnání s ostatními uměleckými obory, jediné odvětví, které má ještě velký potenciál a možnosti, kudy se dále rozvíjet. Když to srovnám třeba s hudbou, to je odvětví, kde existuje celá řada proudů a nespočet vývojových tendencí. Je otázka, jestli je možné ještě objevit něco nového. Kdežto v tanci je toho ještě tolik, co by se dalo říct. A ne každé tělo, plné vzpomínek a prožitků, umí mluvit samo za sebe; právě tehdy nastupuje choreografie. Možná i proto cítím, že mám stále ještě plné baterky. Jsem přesvědčen o tom, že řeč pohybu ještě není dosyta vyčerpána.

Na programu Národního divadla moravskoslezského se vaše jméno neobjevuje poprvé. V minulosti jste už spolupracoval s našim baletním souborem. Jak na tuto spolupráci vzpomínáte?

Ta spolupráce byla vždy naprosto profesionální a velmi příjemná. Kvalita souboru, který dala Lenka Dřímálová dohromady, na mě velmi zapůsobila. Myslím, že se jí podařilo vybudovat skvělý taneční ansámbl.

Letos v České republice probíhá Rok české hudby. Jaký je váš vztah k české hudbě? Pocházíte z Izraele, ale velkou část života jste prožil v Nizozemsku a samozřejmě také cestováním po světě. Setkal jste se v minulosti

s českou hudbou, vnímal jste nějakým způsobem, co to vlastně znamená? Znáte české skladatele?

O české hudbě toho vím vlastně dost málo a to málo souviselo nejčastěji zrovna s Leošem Janáčkem. S ním, respektive s jeho hudbou, jsem se na svých cestách několikrát setkal. Janáček je velmi komplexní skladatel. Jeho hudba ve mně vyvolává silné emocionální vlny, často mě dojmá.

Znal jste předtím Příhody lišky Bystroušky?

Příhody lišky Bystroušky jsou pro mě úplně novým světem. Jeho barvy, komplexnost, vrstvy a samozřejmě hudba, to všechno je pro mě jako hádanka, kterou mám rozluštit. Je to zcela mimořádná opera.

Nedá mi to nezeptat se, jak velkou rolí bude hrát ve vaší inscenaci balet. Hemžení zvířat samozřejmě samo o sobě vybízí k tomu, začlenit do opery tanečníky a tanečnice (a dokonce se s nimi i počítá); ve vašem případě lze však očekávat, že tanec nebude jen na úrovni vsuvky, ale bude mít větší úlohu. Je to tak?

To je pro mě zatím hádanka. Rád bych samozřejmě motivoval všechny sólisty, ale uvědomuji si, že to bude vyžadovat velkou dávku otevřenosti a také vzájemnou důvěru, kterou bude třeba vybudovat během zkoušek. Ty jsou samozřejmě časově omezené, takže je otázka, jak to všechno půjde. Jsem nicméně přesvědčen o tom, že rozdílné tvůrčí schopnosti sólistů a tanečnic dají vzniknout nové interpretaci – odlišné od všech předchozích – a snad také inovativní.

Jak se vlastně z choreografa stane operní režisér? Byl to váš sen?

S operou už mám za poslední roky

Návrhy kostýmů Simony Rybákové pro postavu Bystroušky a Liška

několik zkušeností, byl to přirozený a pozvolný proces. První opera, na které jsem se podílel jako tvůrce, byl *Kníže Igor* v Metropolitní opeře v roce 2014 v New Yorku, na další opeře jsem pak pracoval v roce 2017 v Národním divadle v Amsterdamu. V roce 2018 jsem po režijní a choreografické stránce připravoval operu *Orfeus a Eurydika* v izraelské opeře v Tel Avivu. V roce 2019 jsem se jako režisér, choreograf, scénograf i libretista podílel na taneční opeře *Forever and a Day* v Litevském národním divadle opery a baletu ve Vilniusu. Jak se říká, s jídlem roste chuť, takže postupně má vášeň pro operu rostla. K mé radosti se tak stalo, že mě Jiří Nekvasil pozval, abych se chopil *Příhod lišky Bystroušky* a podrobil tuto operu nové interpretaci.

Jako choreograf je vaším primárním komunikačním prostředkem tělo a pohyb. Při inscenování opery je samozřejmě zásadní práce s libretem, tedy s textem. Jak se vám pracuje s češtinou?

Již více než dvě desetiletí se zabývám převodem slova do pohybu a naopak. Někdy proto, abych obohatil význam slova jako metafory, někdy proto, abych pro ono slovo vytvořil imaginární prostor, například pohybem. Každý cizí jazyk je samozřejmě výzva a je to dobře.

Je nějaké poselství, které vy sám za sebe v Lišce vnímáte a budete se ho snažit předat?

Tato opera je filozofickou úvahou o koloběhu života. Já osobně ji trochu vnímám jako takovou facku, připomenutí, které naše společnost potřebuje, zrcadlo, v němž se odráží naše chování vůči druhým a také živoucí krutost našeho blahobytu, a to v každé generaci.

(bs)

Leoš Janáček (1854–1928)

PŘÍHODY LIŠKY BYSTROUŠKY

Opera o třech jednáních z roku 1923

Libreto Leoš Janáček podle prózy Rudolfa Těsnohlídka (1882–1928)

Hudební nastudování	Marek Šedivý
Dirigent	Adam Sedlický / Marek Šedivý
Režie	Itzik Galili
Scéna	Daniel Dvořák
Kostýmy	Simona Rybáková
Choreografie	Itzik Galili
Asistentka choreografa a režiséra	Elisabeth Gibiat
Asistent choreografa	Duilio Ingrassia
Sbormistr	Jurij Galatenko
Vedoucí Operního studia NDM	Lenka Živocká
Dramaturgie	Juraj Bajús

Obsazení:

Martin Gurbal / František Zahradniček (Revírník), **Eva Dřízgová-Jirušová / Jana Horáková Levicová** (Paní revírníková / Sova), **Martin Javorský / Václav Morys** (Rechtor / Komár), **Josef Kovačič / Jan Štáva** (Farář / Jezevec), **Daniel Kfelíř / Boris Prýgl** (Harašta), **Jiří Halama / Petr Němec** (Pásek), **Miroslava Časarová / Marcela Gurbalová** (Paní Pásková), **Lada Bočková / Doubravka Součková** (Bystrouška), **Anna Nitrová / Dominika Škrabalová** (Lišák), **Barbora Garzinová / Šárka Hrbáčková** (Lapák / Datel), **Miroslava Časarová / Marcela Gurbalová** (Kohout / Sojka), **Karolína Levková / Magdalena Rovenská** (Chocholka) ad.

Baletní role:

Yu Matsumoto / Diana Ribeiro Brandão (Bystrouščin dívčí zjev), **Gvendolin Nagy** (Běruška), **Dorotya Fanni Lengyel** (Čápice), **Elisa Perini** (Veverka), **Maria Carla Ognisanto / Viola Izzo / Nahia Soto Bårceña / Hannah Lukey** (Sovy), **Francesco Fasano, Patryk Zamojski** (Modré vážky), **Michal Bublík** (Starý motýl), **Simone Giroletti** (Zajíc), **Mark Griffiths** (Ježek), **Roman Wu** (Čáp)

Dále účinkuje sbor a orchestr opery NDM – koncertní mistři **Jan Šošola** a **Lucie Staňková** – externisté, balet a Operní studio NDM

Uvádíme v českém originále s českými a anglickými titulky

Premiéry 6. a 8. června 2024 v 18.30 hodin v Divadle Antonína Dvořáka

LENKA ŽIVOČKÁ

Už od dětských let jsem žila zpěvem

Rok 2024 je plný výročí, o čemž svědčí i fakt, že se blíží oslavy 30. narozenin Operního studia NDM. Jedná se o soubor, který sdružuje dětské zpěváky a v němž jsou vedeni k vystupování v rámci rozličných inscenací napříč soubory. Vznik Operního studia NDM je úzce spojen s premiérou opery *Příhody lišky Bystroušky* Leoše Janáčka, konkrétně tedy inscenace anglického divadelního a operního režiséra Davida Sulkina. Jeho přáním bylo, aby dětské role byly opravdu zpívány dětmi. Odtud byl už jen krůček ke vzniku Operního studia, které bylo založeno na základě víc než pozitivní zkušenosti práce s dětmi na této slavné opeře. Za uplynulých třicet let se již v souboru pár generací dětí prostrídalo, ale jeden zásadní článek, bez něhož by ani vznik studia nebyl tak plynulý a přirozený, se za tu dobu nezměnil. Oním článkem je **Lenka Živocká**, vedoucí Operního studia, bez které si není dost dobře možné fungování tohoto souboru představit. Pod jejím vedením se již po tři desetiletí děti ve věku od pěti let až do rané dospělosti setkávají s hudbou, operou i dalšími žánry a stávají se součástí onoho magického divadelního soukolí. Je tedy logické, že jsme se rozhodli následující stránky věnovat právě jí.

Když byste měla někomu nepolibenému popsat, co je to dětské Operní studio a jak jste se k jeho vedení dostala, jak byste to – úplně stručně – shrnula?

To je velmi těžká otázka! Operní studio je takové „zařízení“, kde děti přichnou

k divadlu. Vzniklo před třiceti lety u příležitosti nastudování *Příhod lišky Bystroušky*, kdy jsem byla požádána, abych s dětmi, které byly vybrány na základě konkurzu, nastudovala výstupy v opeře. Ta spolupráce se osvědčila, a protože se tehdy plánovalo více oper, kde účinkují děti, tehdejší šéf opery Luděk Golat se mě zeptal, jestli bych v tom nechtěla pokračovat. A tak vzniklo Operní studio NDM a funguje dodnes.

V čem je výhoda toho „vychovat“ si děti přímo u divadla ve srovnání například s angažováním dětí z klasického sboru?

Děti ve sborech jsou vedené jinak, a to ke zpívání samotnému, k rozvíjení pěvecké techniky. Divadlo je ale něco jiného; v tomto prostředí je třeba nejen zpívat, ale také hrát a pohybovat se, být s ním v kontaktu, mít určitý „drajv“, který vám umožní stoupnout

Lenka Živocká se členy Operního studia NDM a inscenačním týmem po premiéře inscenace *TANEC NEVDĚČNIC & DIDO A AENEAS*
Foto Martin Popelář

si na jeviště a hrát a zpívat dohromady. Myslím, že v tomto směru se naše Operní studio osvědčilo, a nejen pro operu: jsme k dispozici všem souborům, takže děti vystupují i v muzikálech, i v baletních nebo činoherních představeních.

Zmínila jste otázku pěvecké techniky. Jak se s ní děti v Operním studiu setkají? Jak vy jako korepetitorka přistupujete ke zpěvu?

Už od dětských let jsem žila zpěvem. Zpívala jsem v dětském sboru a doprovázela jak sbory, tak sólisty. Jako korepetitorka opery jsem sledovala profesionální zpěváky, což byla velká škola, a spousta jsem se toho naučila. Při práci s mými svěřenci ve studiu je mi velkým pomocníkem můj manžel Jiří Halama, dlouholetý sólista opery NDM, který mi po celou dobu dělá hlasového poradce. Když se vyskytne nějaký problém, se kterým si nevím rady, přijde a pomůže mi ho rozklíčovat.

Mluvila jste o tom, že jste strávila spousta času v kontaktu se zpěváky. Sama jste ale vystudovala klavír a varhany, jak jste se k tomu dostala? Pocházela jste z hudební rodiny?

Z hudební rodiny nejsem, ale moje maminka milovala zpěv. Měla nádherný soprán, krásně zpívala a stejně jako spousta lidí té doby hrála ve vesnickém ochotnickém divadle. Dokonce jí bylo nabídnuto angažmá v operetním souboru ostravského divadla, bohužel jí jako mladé dívce tuto životní cestu rodiče nedovolili. Tak se později rozhodla naučit se alespoň trochu hrát na klavír. Jako pětiletou holčičku mne na hodiny klavíru brávala s sebou a já ji uprosila, že se chci také učit hrát.

V sedmi letech jsem slyšela v kostele varhany, naprosto mne ohromily a celé dětství mi bylo potěšením na ně hrát. Na konzervatoři jsem pak vystudovala klavír a nastoupila jako korepetitorka a lektorka klavírní hry na Lidovou konzervatoř. Posléze mne zavál osud do dnešního Slezského

divadla Opava, kde jsem nabyla spoustu zkušeností jako korepetitorka, a odtud už pak byla přímá cesta do ostravského divadla.

Do Ostravy jste (jako korepetitorka) přišla v roce 1988, v roce 1994 pak vzniklo Operní studio. Oba tyto nemalé úkoly jste vykonávala až do vašeho oficiálního odchodu do důchodu v roce 2009. Jak to bylo vůbec možné skloubit?

Nezastírám, že to bylo časově náročné. Korepetice probíhaly denně, zpravidla šlo o pětihodinové zkoušky a s dětmi z Operního studia jsem zkoušela dvakrát týdně odpoledne. Samozřejmě jsem byla přítomna na aranžovacích zkouškách, kdy se děti učily role, do kterých byly obsazeny, a rovněž bylo důležité sledovat jejich výkony při představeních. Když už se našlo nějaké volné odpoledne, věnovala jsem ho cvičení. Ono hrát ty velké klavírní výtahy není nic jednoduchého.

S oběma těmito rolemi, hlavní korepetitorky opery a vedoucí Operního studia, se navíc pojila spousta organizační práce, náročné na čas.

Mluvila jste o tom, že k divadlu a opeře jste měla blízko celý svůj profesní život. Jaké jsou vaše oblíbené opery?

Zprv je to *Fidelio* Ludwiga van Beethovena, to je také první opera, kterou jsem v Opavě studovala. Samozřejmě opery Janáčkovy a pak jedna z nejmilejších – *Řecké pašije* Bohuslava Martinů.

Za těch třicet let už se ve studiu obměnily generace. Jste třeba i vy v kontaktu s některými dávnými členy nebo máte přehled, jakými cestami se vydali?

Jak u kterých, samozřejmě. O některých vím, o některých nevím, ale v současnosti už ke mně dokonce chodí děti „mých“ bývalých zpěváčků, což je moc fajn. Co mi ale přijde opravdu úžasné, je to, že spousta bývalých členů se schází doteď. I nyní u těch malých dětí vidím, že fungují jako malé skupinky, že spolu tráví čas i mimo studio, i o prázdninách, scházejí se a sdílejí spolu nejen umělecké zážitky. A často jim tyto vztahy opravdu vydrží i do dospělosti.

Jaká je budoucnost Operního studia? Vyhližte si už nějakou následnici nebo následníka, který by jej jednou mohl převzít po vás, aby nezaniklo?

Přemýšlím nad tím často a jen doufám, že se najde někdo, kdo bude ochoten dělat celý balík činností, který se s vedením studia pojí. Protože naučit děti jejich role, to je ve výsledku jen malá část toho

Inscenace *KYTICE* (2014) – Veronika Dohnalová (Dcera), Ivan Dejmal (Vodník) a členové Operního studia NDM
Foto Martin Popelář

všeho. Je potřeba věnovat hodně hodin administrativní práci: sledovat, kdy jsou představení, a obsazovat je, dohlížet, aby děti takzvaně „neprosvihly“ představení, vést webové stránky, komunikovat s rodiči, s vedením divadla, psát pro potřeby inscenátorů seznamy, být v kontaktu s krejčovnami, kontrolovat, aby děti měly včas vystavena pracovní povolení atd. Té práce je moc a celé roky to dělám sama – jak tu uměleckou část, tak organizační. Ale pevně doufám a věřím, že Operní studio NDM přetrvá a bude pokračovat i v době, kdy já už to nebudu moci dělat.

Vy se teď aktuálně připravujete na poslední premiéru této sezóny, operu *Příhody lišky Bystroušky*, kterou to všechno začalo. Už jste začali na Lišce pracovat? Co dalšího kromě ní chystáte?

S *Liškou* jsme začali hned po Novém roce, protože ty party, jak sólové, tak sborové, nejsou vůbec lehké. Děcka to baví, zpívají výborně a už se moc těší na jeviště. Paralelně připravujeme koncert ke 30. výročí Operního studia NDM, který se uskuteční 27. května ve slavnostním sále Divadla Jiřího Myrona. Představí se všichni jeho členové, kterých je v současnosti asi šedesát. S nejstaršími děvčaty nacvičujeme *Otvírání studánek* Bohuslava Martinů – na to se moc těším, to je moje srdcová záležitost. Dirigovat bude Jiří Habart, sólových rolí se ujmou Karolína Levková, Anna Nitrová, Martin Gurbař a Miroslav Rataj. Myslím, že to bude krásný zážitek.

V čem je podle vás největší přínos Operního studia pro děti samotné?

V tom, že dětem rozšiřuje obzory. Podoba a úroveň hudební výchovy na školách je

všelijaká, a jakékoliv blízké setkání s hudbou a uměním je podle mě přínosem, protože děti kultivuje – a vlastně nejen je; jejich prostřednictvím se pak s uměním, s divadlem setkávají i jejich rodiče, prarodiče a další příbuzní. Děti si už v raném věku přičichnou k umění a vidí, co obnáší, jaká je to dřina. Mám samozřejmě velkou radost, když vidím, jak se jim v umělecké branži daří. Přesto se je snažím zrazovat před rozhodnutím studovat zpěv. Upozorňuji je, jaká je to obrovská řehole, jak nejistá profese, prostě „mnoho povolání, málo vyvolání“. Ale samozřejmě si většinou nedají říct...

Co byste teď aktuálně Opernímu studiu přála?

Tak především aby nezaniklo a pokračovalo dál. A taky, aby pro něj zase vznikl třeba nějaký původní, autorský projekt. Z toho bych měla velkou radost.

(bs)

Koncerty k 30. výročí založení Operního studia NDM

27. května 2024 v 16 a 18.30 hodin ve slavnostním sále DJM

Představí se všech 60 členů studia ve věku 5–20 let. Můžete se těšit na spoustu hezkých písniček v podání nejmenších dětiček.

V druhé části koncertu zazní kantáta *Otvírání studánek* Bohuslava Martinů. Diriguje Jiří Habart, vystoupí sólisté Karolína Levková, Anna Nitrová, Martin Gurbař, Miroslav Rataj a členové operního orchestru NDM. Přípravy koncertu se ujaly Renáta Marcalíková, Veronika Beňová a vedoucí Operního studia NDM Lenka Živocká.

REFLEXE ZAHRANIČNÍCH DIVÁKŮ

Zahájení březnového uvedení SMETANOVSKÉHO OPERNÍHO CYKLU OSTRAVA 2024 – ministr kultury Martin Baxa, ředitel NDM Jiří Nekvasil, primátor Ostravy Jan Dohnal a šéfka mimořádných projektů NDM Kateřina Svobodová při křtu kompletního vydání libret Smetanových oper
Foto Adolf Horsinka

Na březnové uvedení Smetanovského operního cyklu Ostrava 2024 zavítalo i mnoho významných hostů ze zahraničí. Reflexe dvou z nich vám přinášíme na této stránce:

Nicholas Payne

Bývalý ředitel operních domů Royal Opera Covent Garden a English National Opera v Londýně, ředitel organizace Opera Europa (2003–2023)

V Národním divadle moravskoslezském v Ostravě bylo jako v jediném možné oslavit dvousté výročí narození Bedřicha Smetana a zhlédnout všech jeho osm oper v pořadí jejich vzniku. Tento ambiciózní, mnoho let připravovaný projekt byl vskutku velkolepý. Soubor umělců, ve kterém se všichni vzájemně doplňovali, prokázal, že Smetana byl vrcholným hudebním dramatikem. Svě dovednosti a rejstřík rozvíjel s každou napsanou operou, odmítal se opakovat a vždy zkoumal pravé lidské

emoce. Jeho historická dramata celému světu odhalují ambice českého národa. Jeho komedie nikdy neklesají k frašce, ale zároveň odhalují bolest skrytou za smíchem; v hudebním mžiku se neustále střídá smích a smutek, stejně jako u děl Mozarta. Jako by hlavním sdělením byl smír.

Byla pro mne čest sdílet tato představení se známým a nadšeným publikem. V publiku bylo nejen mnoho lidí z blízkého okolí, ale někteří také připutovali z velké dálky. Moc si vážím poučného programu k inscenacím, dramaturgických úvodů Juraje Bajúse v angličtině před představeními, dvojjazyčných titulků a nádherně vytvořené knihy libret s novými anglickými překlady. Nicméně hlavní dojem ve mně zanechala celistvost inscenací. Za ni vděčím řediteli divadla Jiřímu Nekvasilovi a hudebnímu řediteli opery Marku Šedivému, za nimiž stáli jejich oddaní a tvrdě pracující umělci.

Smetanovský operní cyklus Ostrava 2024 má úroveň šířit odkaz tohoto skladatele po celém světě. Podruhé bude

cyklus uveden v květnu. Bylo by výtečné, kdyby byly alespoň některé z těchto inscenací zaznamenány, zejména zralé komické opery *Dvě vdovy*, *Hubička* a *Tajemství*, a zpřístupněny mezinárodnímu publiku skrze bezplatnou streamovací platformu OperaVision. Díky tomuto záznamu by se nejen zajistil hmotný odkaz tohoto znamenitého úspěchu, ale také by fungoval jako prostředek k propagaci jedinečných děl génia Bedřicha Smetana v rámci širšího, mezinárodního publika.

Sir Brian McMaster

Generální ředitel operního domu Welsh National Opera (1976–1991), ředitel mezinárodní přehlídky Edinburgh International Festival (1991–2006)

Slyšet skladatelova díla v pořadí, v jakém byla napsána, je velmi přínosné. To platí zejména pro Smetanovy opery, protože každá z nich je úplně jiná. Vidět je popořadě je taky neskutečně příjemné, protože to jsou famózní díla. Vzhledem k tomu, že pocházím ze Spojeného království, tak jsem za celých 65 let, co chodím na opery, nikdy neslyšel dvě z nich, a kromě *Prodané nevěsty* jsem ty ostatní slyšel jen jednu. A to navíc v ne zrovna zdařilém provedení. Úroveň inscenací byla v Ostravě vyšší, než jaká často bývá ve velkých mezinárodních operních domech. Úroveň dirigování, zpěv sboru, ucelenost inscenace, přednes slova a práce sólistů s textem v kombinaci s kvalitou jejich hlasů, to vše dalo vzniknout 8 skutečně nezapomenutelným večerům. Slyšet je na vlastní uši byl doopravdy obohacující zážitek.

Zleva Jiří Nekvasil, Nicholas Payne, Linda Payne a sir Brian McMaster
Foto Adolf Horsinka

Činohra

PREMIÉRY V SEZÓNĚ 2023/2024

Michael Frayn (1933)
BEZ ROUCHA
Sardinky, na scénu!
Režie: Vojtěch Štěpánek
Překlad: Jaroslav Kořán
Premiéra 11. listopadu 2023
v Divadle Jiřího Myrona

William Shakespeare (1564–1616)
RICHARD III.
Až bude po nich, sklídím, co jsem zasel
Režie: Ivan Krejčí
Překlad: Martin Hliský
Premiéra 13. ledna 2024
v Divadle Jiřího Myrona

Neil Simon (1927–2018)
ZTRACENÍ V YONKERS
A která rodina je normální?
Režie: Janusz Klimsza
Překlad: Pavel Dominik
Česká premiéra 20. ledna 2024
v Divadle Antonína Dvořáka

Florian Zeller (1979)
PRAVDA
... a vztahy, to nejde dohromady
Režie: Vojtěch Štěpánek
Překlad: Michal Zahálka
Premiéra 15. března 2024 v Divadle „12“

Eurípídés (asi 480 př. n. l. – 406 př. n. l.)
MÉDEA
„Z toho se tvoje srdce nikdy nevzpamatuje!“
Režie: Jakub Šmíd
Překlad: Petr Borkovec a Matyáš Havrda
Premiéra 27. dubna 2024
v Divadle Antonína Dvořáka

Tomáš Dianiška (1984)
DEN ZUCTOVANÍ
Kam se to řítíme?
Režie: Piotr Ratajczak
Světová premiéra 4. května 2024
v Divadle Jiřího Myrona

Kamila Hladká (1981) –
Václav Klemens (1964)
HORNICKÉ VDOVY
Chlapů je milion, ten váš je jeden
Režie: Václav Klemens
Česká premiéra 18. června 2024

Činohra NDM je na Facebooku:
Činohra Národního divadla
moravskoslezského

Činohra NDM
je na Instagramu:
cinohrandm

PRAVDA – Aneta Kaluža Klímešová (Laurence),
Martin Dědouch (Michel)
Foto Martin Kusyn

REPERTOÁR ČINOHRY (KVĚTEN – ČERVEN 2024)

Michael Frayn
BEZ ROUCHA
Režie: Vojtěch Štěpánek
10. 5. (18.30), 1. 6. (18.30)

Tomáš Dianiška
DEN ZÚČTOVÁNÍ
Režie: Piotr Ratajczak
4. 5. (18.30) – světová premiéra,
7. 5. (18.30) – první repríza,
22. 5. (18.30), 2. 6. (15.00), 6. 6. (18.30)

Terrence McNally – David Yazbek
DONAHA! (Hole dupy)
17. 5. (18.30)

Tomáš Svoboda
GOLDONI PO OSTRAVSKU
aneb Sluha dvou pánů
Režie: Tomáš Svoboda
12. 5. (15.00), 28. 5. (18.30)

Kamila Hladká – Václav Klemens
HORNICKÉ VDOVY
18. 6. (19.00) – česká premiéra,
21. 6. (19.00) – první repríza, 24. 6. (19.00)

Stefan Zweig – Vojtěch Štěpánek
MARIE ANTOINETTA
Režie: Vojtěch Štěpánek
18. 5. (18.30) – derniéra

Euripidés
MÉDEA
Režie: Jakub Šmíd
2. 5. (18.30), 14. 5. (18.30), 24. 5. (18.30),
4. 6. (18.30)

Alena Kastnerová
O LINE BABICCE
Režie: Tomáš Jirman
19. 5. (16.00)

RODINNÉ
VSTUPNÉ

Florian Zeller
PRAVDA
Režie: Vojtěch Štěpánek
9. 5. (19.00), 15. 5. (18.30), 29. 5. (19.00),
10. 6. (19.00), 11. 6. (19.00)

William Shakespeare
RICHARD III.
Režie: Ivan Krejčí
16. 5. (18.30), 7. 6. (18.30)

Neil Simon
ZTRACEN V YONKERS
Režie: Janusz Klimsza
16. 5. (18.30), 23. 5. (18.30)

ÚVODNÍK ŠÉFA ČINOHRY

Vážení diváci,

v závěru sezóny přinášíme ještě dvě očekávané premiéry!

Tomáš Dianiška, oceňovaný autor, který se již v Ostravě dvakrát výrazně zapsal hrami *Transky*, *body*, *vteřiny* nebo *Špinarka*, napsal souboru činohry NDM přímo na tělo divokou, kousavou satiru *Den zúčtování*. Ostrava se v ní stává epicentrem apokalypsy, které může předejít jediný člověk – obecní „lůzr“ Kamil Kulhánek. Je mu sice osudem dán neomezený počet pokusů, ale některé úkoly se zkrátka zdají větší než my sami. Bude to divoké, takže rodičové – vezměte na to své děti. Jo, a děti – vezměte na to i své rodiče!

Sezónu uzavřeme premiérou ve „Dvanáctce“. Režisér Václav Klemens zde uvede vlastní dramaturgii úspěšné knihy *Hornické vdovy* autorky Kamily Hladké. Ve formě scénického čtení jsme tuto výjimečnou knihu prezentovali již na podzim v prostorách Dolu Michal a Váš vysoký zájem potvrdil, že toto téma je zde doma!

Vojtěch Štěpánek

MARIE ANTOINETTA – Sára Erlebachová (Marie Antoinetta), derniéra 18. května!
Foto Martin Kusyn

UVEDLI JSME

Florian Zeller (1979)

PRAVDA

... a vztahy, to nejde dohromady

Děkováčka po premiéře
Foto Martin Kusyn

Překlad **Michal Zahálka**
Režie **Vojtěch Štěpánek**
Dramaturgie **Pavel Gejguš**
Scéna a kostýmy **Hana Kelar Knotková**
Hudba **Jan Krompolc ml.**

vedená ostře, směřuje k tématu. Humoru se neříká, ale nejde o něj v první řadě. Kamila Janovičová vytváří z role milenky Alice skvostnou neodolatelnou harpyji, manželka Laurence je v podání Anety Kaluža Klimešové rovnocennou protihráčkou a Vojtěch Johaník obdařil

nejlepšího kamaráda Paula velice potměšilou výhrůžností. Znáš tu hru skoro z paměti, ale ostravská inscenace mi připadala napínavá. A smysluplná. Raduju se a děkuju.“

O premiéře napsal překladatel hry
Michal Zahálka

Hrají:
Martin Dědoch, Kamila Janovičová, Aneta Kaluža Klimešová a Vojtěch Johaník

Reprízy 9. 5. (19.00), 15. 5. (18.30), 29. 5. (19.00), 10. 6. (19.00), 11. 6. (19.00) v Divadle „12“

„Vždycky jsem měl dojem, že Zellerova *Pravda* je v rámci mých překladů v zásadě lehká múza — nezávazná komedie o tom, jak se roztomilý nevěrník vytáčí. Nové ostravské uvedení mi ale vytřelo zrak: Martin Dědoch hraje Michela nekompromisně (a skvěle) coby toxického manipulátora. Celá inscenace, kterou režíroval Vojtěch Štěpánek, je

Vojtěch Johaník (Paul)
Foto Martin Kusyn

Aneta Kaluža Klimešová (Laurence)
Foto Martin Kusyn

Aneta Kaluža Klimešová, překladatel Michal Zahálka a Martin Dědoch po premiéře v baru Ve Dvanáctce
Foto Martin Kusyn

Martin Dědoch (Michel), Kamila Janovičová (Alice)
Foto Martin Kusyn

Eurípidés (asi 480 př. n. l. – 406 př. n. l.)

MÉDEA

„Z toho se tvoje srdce nikdy nevzpamatuje!“

Reprízy 2. 5. (18.30), 14. 5. (18.30), 24. 5. (18.30) a 4. 6. (18.30) v Divadle Antonína Dvořáka

a děsem (gréciista a překladatel Matyáš Havrda zmiňuje zajímavost, že řečtina úžas i děs vyjadřuje stejným slovem: *deinos*).

V sobotu 27. dubna 2024 proběhla v Divadle Antonína Dvořáka premiéra inscenace *Méděa* se skvělou Petrou Kocmanovou v titulní roli. Čím to je, že se nás tato slavná antická hra i po téměř dvou a půl tisíci letech stále dotýká?

Eurípidova *Méděa* byla poprvé uvedena v roce 431 př. n. l. (mimochodem rok před Sofoklovým *Králem Oidipem*), těsně před vypuknutím peloponéských válek. Byla to doba politicky velmi turbulentní, doba konce Periklovy vlády a začátku krize athénské demokracie. Mezi lidmi vládla velká nervozita a právě dramatici, a Eurípidés obzvlášť, prozkoumávali tehdejší konflikty ve společnosti. V případě *Méděy* je těch konfliktů celá řada: mezi Řeky a cizinci, mezi ženami a muži, mezi věrností a zradou, mezi sobectvím a pragmatismem, mezi úžasem

Méděa: oběť nebo pachatelka?

Složitost a ambivalenci v sobě nese i samotná postava Méděy. Její činy a motivy unikají jednoduchým vysvětlením. Není obětí ani pachatelkou, ale možná obojím zároveň. Není tedy divu, že inspiruje tvůrce (nejen divadelní), aby přinesli svůj osobitý pohled na mýtus a odhalili v něm to znepokojivě lidské. V září roku 2011 se v Širokém Dole na Svitavsku odehrála tragédie, když v domě na okraji obce matka zavraždila svoje čtyři děti ve věku od dvou měsíců do osmi let. Pod dojmem tohoto mimořádně otřesného případu pak česká dramaturgyně, kritička a publicistka Alena Zemančíková napsala: „*Mýtus Méděy je hrůzný, ale žádná sebekultivovanější civilizace ho nesmetla. Jako model partnerských a rodičovských vztahů přetrvává, v drobných záblescích prosakuje v každodenním životě rodiny a občas vyšlehne plamenem mimořádně tragického případu. Jako je ten, o němž tu je řeč. Ukáže hraniční podoby lidské duše i myslí, které se projeví navzdory civilizačnímu nátěru.*“ Podle Zemančíkové může mytologická Méděa být předobrazem skutečně zlých žen, jaké v civilizačně zmiřněném, ale čitelném provedení známe i dnes. Jsou to všechny ty, které svými dětmi manipulují k vyřizování účtů s manželem, které mužům upírají právo se s dětmi stýkat a bez ohledu na děti si vyřizují své soukromé účty. Méděa však může být i obětavá žena, pomocnice na cestě muže k úspěchu, po jehož dosažení už není potřebná. „*V takovém případě je tragický čin spíše aktem zoufalství než pomsty. Manželova zrada, dnes tak běžná, už není u moderního soudu polehčující okolností a děti muži náležejí stejně jako ženě i poté, co se partneři rozejdou.*“

Petra Kocmanová (Méděa) a Robert Finta (Iáson)
Foto Martin Kusyn

Filip Škandera a Roman Patrik Baroš (Méděiny děti)
Foto Martin Kusyn

Zrada?!

Jedním z ústředních témat Eurípidovy hry i naší inscenace je zrada, která slouží jako katalyzátor celého příběhu. Tato zrada není jen porušením manželské důvěry, ale také odmítnutím Méděiny identity a oběti, kterou vykonala pro Iásona. Jeho opuštění Méděy kvůli jiné ženě vede ke ztrátě vzájemné důvěry a rozpoutává příval vzteku a zoufalství. Publikum je konfrontováno s ničivými následky zrady, když Méděino jednání eskaluje až k nemyslitelnému násilí. Eurípidés nás nutí konfrontovat se s realitou, že zrada není jen osobní zradou, ale zradou základních lidských hodnot, která vrhá jak pachatele, tak oběť do morální propasti.

Jednou z cest, jak chceme poukázat na nadčasovost slavného mýtu v naší inscenaci, je scénografie. Petr Vítek – autor scénického návrhu – se nechal inspirovat

známým filmem Stanleyho Kubricka *Osvícení* a liminálním prostorem, což je internetová estetika zobrazující prázdná či opuštěná místa, která působí děsivě a často surrealisticky. Taková místa zároveň vyvolávají nostalgické pocity a evokují jak pohodlí, tak neklid. Méděa tedy bloudí opuštěným a rozpadajícím se hotelem, kam byla nucena odejít.

Jednu z nejslavnějších antických tragédií jsme navíc uvedli v novém překladu grécisty Matyáše Havrdy a spisovatele Petra Borkovce, který vznikl přímo pro naše divadlo. Jedná se teprve o pátý úplný překlad do českého jazyka. Již dříve hru přeložili Petr Durdík (1878), Josef Sedláček (1923), Ferdinand Stiebitz (1929) a Václav Renč (1965). O tom, jak se takové překlady můžou od sebe – někdy dost výrazně – lišit, se nyní můžete přesvědčit i vy, drazí čtenáři! (nz)

Ivana Ambrúsová, Veronika Andrašková, Marcela Gurbařová, Marie Logojdová a Sabina Muchová (Sbor korintských žen)
Foto Martin Kusyn

Μη. ὦ παγκάκιστε, τοῦτο γάρ σ' εἶπεν ἔγω γλώσση μέγιστον εἰς ἀνασθρίαν κακόν, ἤλιθες πρὸς ἡμᾶς, ἤλιθες ἔχθιστος γεγώς [βίβοις τε κάμοι παντὶ τ' ἀνθρώπων γίνει]; οὔτοι θράσος τόδ' ἐστὶν οὐδ' εὐτολμία, φίλους κακῶς θράσαντ' ἐναντίον βλάπτειν, ἀλλ' ἡ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων πασῶν, ἀνοίδει. εὐ δ' ἐπιήσασ μολῶν· ἔγω τε γὰρ λέξασα κουφισθήσομαι ψυχὴν κακῶς σε καὶ σὺ λυπήσῃ κλύων.

Původní podoba citované části textu ve starořečtině

Ó bídníku! – jen takto mohu oslovit tě pro chování, muže zcela nehodné – tys přišel ke mně, ua nejvšj šja odporný mně, bohům, všemu pokolení lidskému? To věru není odvaha ni srdnatost, když škůdce přátel směle pohlíží jim v tvář, než neřest z lidských neřestí všech největší je nestoudnost. Však dobře, že jsi přišel sem. Neb vyčtu-li ti mrzkost tvoji, odlehčím já srdci svému, tobě duši zkormoutím.

Přeložil Petr Durdík (1878)

Ty bídníku – jak jinak mám tě oslovit než tímto jménem hanby pro tvou zbabělost – tys přišel ke mně, přišels, tvore odporný jak bohům, mně, tak všemu rodu lidskému! To není síla ani mužnost, jestliže se škůdce přátel dívá obětí své v tvář, toť nestoudnost, toť neřest, z lidských neřestí všech nejhnusnější! Ale dobře, že tu jsi! Když vyčtu ti tvou mrzkost, sobě ulehčím, a ty se budeš trápit, slyše slova má.

Přeložil Ferdinand Stiebitz (1929)

Ty bídná duše! Jak ti jinak mohu říct, když vidím, že se kroutíš jako zbabělec. Ty, ty jdeš za mnou! Ve všem všudy ničema, i mně i bohům i všem lidem odporný! To není mužnost ani odvaha, když těm, jimž zasadil jsi ránu, chodíš na oči. Spíš naopak. A co je v lidech nejhorší, je pokrytectví. Ale dobře, že jsi tu, já alespoň si ulevím, když na hlavu ti hodím všechnu hanbu, když tě potýrám.

Přeložil Václav Renč (1965)

Ty zmetku! Slizká zrůdo! Hnusná, hnusná, hnusná! Nic horšího můj jazyk nedovede, škoda! To totiž nestačí! Ty už nejsi muž! Ty chudáčku! Ty ubožáčku! Jdeš za mnou? Ted? Co si to dovoluješ? Nikdo mi není odpornější víc než ty! Dívat se do očí těm, kterým jsi ublížil – zdá se ti asi, jaká je to odvaha a jaká šlechtnost, ne? Povím ti, co to je: drzost! Nestydatost! Nejhorší z lidských nemocí! No... koneckonců... dobře, že jsi tady... co řeknu, bude bolet... mně se ale uleví...

Přeložili Matyáš Havrda a Petr Borkovec (2024)

TOMÁŠ DIANIŠKA

Ostravu znám docela dobře

Foto Tomáš Vodňanský

V pondělí 18. března se sešli herci NDM s inscenačním týmem k první čtené zkoušce a nastudování zbrusu nového titulu. Jde o hru **Tomáše Dianišky** *Den zúčtování*. Dva dny před první čtenou zkouškou vyhrál autor Tomáš Dianiška Cenu divadelní kritiky v kategorii Poprvé uvedená česká hra za text *Tělo tajné agentky*. Není to poprvé, co toto ocenění za svou hru obdržel, získal ji už i v minulých letech. Nyní se na Dianiškův text můžete poprvé těšit i na jevišti Divadla Jiřího Myrona.

Pastelka / 100%: Z tohoto představení jsem si málem sedla na zadek (kdybych už neseděla). Neskutečně mě to šokovalo, chvílemi jsem se smála, pak přišla tařka a bylo mi do breku.

... napsala v hodnocení na webu i-divadlo.cz divačka o jedné z her Tomáše Dianišky. Tento krátký citát podle mého mínění v kostce vystihuje, proč jsou hry tohoto dramatika tak populární, oceňované kritikou a proč se těší tak velkému diváckému zájmu i návštěvnosti. Autor totiž dokáže namíchat koktejl plný prožitků. Do pomyslného mixéru nasype emoce všech chutí a barev a stiskne tlačítko ON. Výsledný emoční koktejl umí rozesmát, pobavit i dojmout až k slzám.

Tomáši, mluví se o tobě jako o jednom z nejžádanějších současných českých dramatiků. Možná vlastně budeš nejžádanějším autorem nových her u nás vůbec. Asi teď tedy píšeš jak na běžícím pásu? Můžeš nám představit tituly, na kterých jsi pracoval v poslední době?

Náměty mých her by se daly rozdělit

do tří skupin. Píšu komedie o osobnostech našich moderních dějin. To je třeba *Špinarka* pro Bezruč, *Burian* pro liberecké Šaldovo divadlo, *Tělo tajné agentky* pro Klicperák.

Ve druhé skupince jsou hry podle blogu. Prostě zdramatizuju nějaký trendy internetový fenomén. To je *Žena filmového kritika*, *Národní sbírka zlovyků*, *1000 věcí, co mě serou aneb Tvoje bába je komedie*.

A pak je tu několik her, které mám nejradši a které si vymýšlím jen tak pro radost. Většinou je to hra se žánrem. Zkoušel jsem detektivní parodii, gangsterku, horor. Sem patří i *Den zúčtování*. Zde jsem si chtěl

Režisér Piotr Ratajczak na první čtené zkoušce s návrhy kostýmů Pauly Grocholské
Foto Martin Kusyn

osahat speciální styl komediálního vyprávění. Tzv. spirálový narativ, lidově nazývaný časová smyčka. Nejslavnějším a nedostižným představitelem tohoto stylu je film *Na Hromnice o den více*.

Je snadné se v takovém množství vznikajících textů stále udržet v tvůrčí náladě?

Není. Velice rád bych řekl něco romantického. Že hru třeba napíšu jen tak ve volných chvílích, za pár nocí. Realita je mnohem tvrdší. Když chcete vyprávět příběhy, na které si budou lidé ochotni koupit vstupenku, musíte být trpěliví a disciplinovaní. Výroba divadelní inscenace je velice drahá a náročná věc. A vždycky se vyrábí podle scénáře. Přirovnávám to ke stavbě silnice. Tu taky někdo musí navrhnout a nakreslit. Bez plánu silnice stavět nelze. A divadlo musí mít taky přesný plán na výstavbu. Má to svoje pravidla, které si přečtete v učebnicích, ale velkou část tvoří i styl, nápady, rytmus a to si musím vysedět u počítače sám. A někdy to bolí.

V jednom dřívějším rozhovoru s tebou jsem četl, že tvé psaní a výstavbu příběhů ovlivnily americké filmy, na které jsi koukal jako teenager. Toto vnímání estetiky pak prostupuje celou tvou tvorbu a texty sytíš popkulturními odkazy a způsoby vyprávění, které známe z amerických filmových blockbusterů. Tvoje nejžhavější novinka *Den zúčtování* už svým názvem k těmto filmům odkazuje. Jmenoval se tak v podtitulu snímek *Terminátor 2. Pustil ses tedy i v tomto textu do filmové formy*

S dramaturgyní Lenkou Smrčkovou a Cenou divadelní kritiky 2023
Foto archiv Tomáše Dianišky

vyprávění? A jak myslíš, že text hry bude fungovat na divadelním jevišti?

Je to takový postmoderní guláš, kde jako divák znáš ty postupy, ale zároveň tě překvapuje jejich použití na divadle. Ale to je jenom taková zajímavost. Důležitější než tato forma je stejně obsah. Diváci do divadla přicházejí kvůli příběhu, kvůli tomu, aby s hrdinou zažili neobvyklé situace a ztotožnili se s ním. Tak snad se to povede.

Text hry vznikl přímo pro NDM a jeho činoherní soubor, proto je celý příběh zasazen do kontextu ostravského prostředí a reálií. Jak ses s ostravskou atmosférou sžíval a jak na tebe toto specifické město vlastně působí?

Ostravu znám docela dobře. Sám pocházím z menšího města, takže Ostrava byla pro mě od dětství metropole. Používám v textu místní realie, ale to je spíš jen takové mrknutí na diváky. Ta story by se mohla odehrát kdekoli.

Proč se ve středu děje ocitl právě Kamil Kulhánek, který je řekněme outsider,

loser? Zkrátka kluk, který to v životě daleko nedotáhl...

Osobně sleduju radši neúspěšného hrdinu, který se prokousává nahoru. Hrdina musí něco překonávat a my s ním. Nikoho nezajímá sledovat úspěšného člověka bez překážek. To by byla nuda.

Plakát, na kterém si představitel hlavní postavy Vít Roleček patlá na dlaň lepidlo a s expresivním výkřikem chce něco důležitého sdělit světu, odkazuje na současný „trend“ aktivistů, kteří v galeriích patlají všelicos na významná umělecká díla, aby získali pozornost a sdělili společnosti něco, co považují za závažné. Bylo to pro tebe provokativní a zajímavé téma? Myslíš si, že je to cesta, jak v dnešní medializované společnosti přehlcené informacemi získat pozornost pro zásadní sdělení?

Je pravda, že když někdo vyleje barvu na obraz v galerii, většinou to na mě někde vyskočí. Takže tento způsob je nejspíš efektivní. Světem se ta videa šíří docela rychle. Ale to asi nestačí. Tihle aktivisti si

zároveň svým činem získají spoustu hejtrů, kteří jejich svetonázor nesdílejí. Takže se vylitím barvy nic nezmění. Upozorníte na něco, ale myšlení lidí tím nijak nezměníte.

Sleduju tvé hry už dlouho. Vždy mě bavilo, že dokážeš najít skutečný příběh se silným tématem a výpovědí, ale zaobalit ho do velmi zábavného způsobu vyprávění. V nejlepším slova smyslu „popíkového“. Z mého pohledu právě odtud pramení ten velký zájem o tvé texty. Dokážeš divákům sdělit silný příběh s pořádnou dávkou emoční nálože, ale protože mluvíš zcela současnou řečí, lidé ti rozumí, a tak zasáhneš velkou diváckou skupinu. Co *Den zúčtování*? Tentokrát se neopíráš o skutečnou osobnost a události, ale pustil ses do čiré fikce. Jak se ti takový příběh psal? A bude to i tentokrát zábavná divoká jízda? Můžeme se těšit?

No to jsi řekl hezky! Jízda to bude každopádně. Já doufám, že i když je to fikce, že bude k lidem promlouvat. Každá sci-fi z budoucnosti nebo historický příběh z minulosti je úspěšný jedině, když rezonuje s lidmi, kteří ho sledují dnes. *Den zúčtování* je satirická hra, která má sice divokou, nereálnou zápletku, ale bude snad ve výsledku promlouvat k divákům jako realistická hra ze současnosti. (pg)

Tomáš Dianiška (1984)

DEN ZÚČTOVÁNÍ

Kam se to řítíme?

Režie	Piotr Ratajczak
Dramaturgie	Pavel Gejguš
Scéna	Marcin Chlanda
Kostýmy	Paula Grocholska
Hudba	Maciej Zakrzewski
Pohybová spolupráce	Aneta Jankowska, Szymon Dobosik
Překladatelka, tlumočnice, asistentka režiséra	Markéta Bocková

Obsazení:

Vít Roleček, Aneta Kaluža Klimešová, Petr Houska, Tomáš Jirman, Marcela Čapková, Miroslava Georgievová, Vlastimil Burda, Andrea Zatloukalová, Kamila Janovičová, Sára Erlebachová, Petr Panzenberger, Martin Dědoch, Vojtěch Johaník

Světová premiéra 4. května 2024 v 18.30 hodin v Divadle Jiřího Myrona

Reprízy 7. 5. (18.30), 22. 5. (18.30), 2. 6. (15.00), 6. 6. (18.30) v Divadle Jiřího Myrona

Kamila Hladká (1981) – Václav Klemens (1964)

HORNICKÉ VDOVY

Chlapů je milion, ten váš je jeden

Autorka předlohy **Kamila Hladká**
 Dramatizace **Václav Klemens**
 Režie **Václav Klemens**
 Dramaturgie **Norbert Závodský**
 Scéna a kostýmy **Marta Roszkopfová**
 Hudba **Tomáš Rossi**

Obsazení:

Marie Logojdová, Sabina Muchová, Viktória Pejková, Lenka Kucharská Sedláčková, Alena Sasínová-Polarczyk, a Petr Houska

Česká premiéra 18. června 2024 v 19 hodin v Divadle „12“

Reprízy 21. 6. (19.00) a 24. 6. (19.00) v Divadle „12“

V úterý 18. června 2024 se bude konat poslední činoherní premiéra probíhající sezóny. Diváci díky ní dostanou možnost

negativní jevy byly samozřejmě velmi vzdáleny oficiálnímu komunistickému narativu horníka jakožto hrdiny socialistické práce.

„Mohlo by se zdát, že haviřské ženy všem těm dramatickým a někdy i drastickým událostem a proměnám hornictví uhlí v 19. a 20. století jen pasivně přihlížely. Opak byl pravdou,“ píše český historik a hudební publicista Martin Jemelka v předmluvě ke knižní předloze. „Bez bufetáček, kuchařek, úřednic, zdravotních sester, lékařek a zaměstnankyň ve výdeji pracovních oděvů a pracovních známek by se hornictví žen čekal v domácnostech na návrat dětí ze škol a hornických učilišť a na manželův příchod ze šichty. Nehonoraná domácí práce a s ní spojená starost o rodinu byly údělem většiny hornických žen. Brzké vdovství přineslo nezaslouženou odměnu za mnohaletou dřinu nejedné z nich. Vychovat z často početného zástupu potomků zodpovědně bytosti, zachovat si lidskou důstojnost v překotných časech industrializace a dramatických dějin 20. století a nezpronevřit se vlastnímu svědomí, to vše byly starosti a obavy, jež nesly na svých bedrech hornické ženy a haviřské mámy.“

Diváky čeká několik silných životních příběhů, které jsou především příběhy plnými naděje. Odkazem hornických vdov totiž není smutek, ale síla. Zároveň je z každé jejich promluvy cítit snaha připomenout kus naší minulosti, v tomto případě velmi hrdé minulosti. Jak píše francouzská autorka a zároveň držitelka Nobelovy ceny za literaturu v roce 2022 Annie Ernaux ve své knize *Roky*: „Všechny obrazy jednou zmizí. Vše se vmžiku vymaže. (...) V rozhovorech při rodinných setkáních z nás zůstane jen jméno patřící k čím dál nezfetelnější tváří, až nakonec splyneme s anonymní masou vzdálených pokolení.“ Nová inscenace NDM je mimo jiné i snahou tento proces zpomalit. (nz)

Horník je někdo! Nebo nikdo?
Zdroj Archiv města Ostravy

Dobová pohlednice, 60. léta 20. století
Zdroj kniha *Hornické vdovy*

KAMILA HLADKÁ

Miluji krásu ošklivosti

Kamila Hladká je absolventka doktorského studia v oboru česká literatura na Univerzitě Palackého v Olomouci, literární dokumentaristka, knižní editorka, milovnice života a autorka knih *Hornické vdovy* (2019), *Sestry* (2021) a *Lidi od kolotoče* (2023). Samozřejmě se náš rozhovor stočil především ke knize, za kterou byla nominována na cenu Magnesia Litera.

Jak vznikl nápad napsat knihu *Hornické vdovy*?

Nikdy mě nebavilo cokoli kopírovat. Že bych se třeba podívala na nějakou knihu a řekla si: „Ta dobře vypadá nebo to se dobře prodává, uděláme něco podobného.“ To fakt ne. Pracuji jako redaktorka a editorka a ustavičně mě napadají nová témata, která bychom mohli zpracovat knižně. Tyto nápady nikdy nepřichází někde v kanceláři u psacího stolu nebo v knihkupectví, spíš se dívám kolem sebe, co lidi dělají, co je baví nebo vůči čemu se naopak vymezují. A když jsem pak v roce 2016 založila vlastní nakladatelství, tak jsem si řekla, že ať už vydám jakoukoli knihu, tak si ji vyiplám, v týmu lidí, se kterými chci spolupracovat, kterým důvěřuji, kteří pracují s nadšením a třeba i lépe než já, což je podle mě znak úspěšného manažera, že spolupracuje se schopnějšími lidmi a nepotřebuje se jen nechat chválit blbcem (*smích*). Poměrně brzy mě pak napadlo téma hornických vdov.

Váže se k tomu nějaká konkrétní vzpomínka?

Tehdy jsme jeli s manželem na moje narozeniny autem do Bělehradu a někde kolem Bratislavy jsme slyšeli v Českém rozhlase reportáž věnovanou hornictví a problémům těžby, které mě moc nezajímaly, ale hned mě v té souvislosti

napadlo: „A co ženy?“ Nepovažuji se za feministickou autorku, spíš mě obecně baví dívat se na známou problematiku jinými očima. Vždycky se mluvilo jen o těžbě a prostředí bylo primárně spojováno s muži, ale každý horník má přece manželku, partnerku, matku, sestru, milenkou, dceru, navíc je to profese, kde se pořád umírá, což mě dovedlo ke vdovám. V Bělehradu pak v koupelně netekla teplá voda a mně byla hrozná zima, takže jsem byla protivná a rozčilená. Teplá voda je v podstatě jediný požadavek, který na ubytování mívám, jinak jsem velmi nenáročná (*smích*). A právě tam ve dvě ráno v té zimě jsem dělala na mobilu první rešerše. A když jsem zjistila, že na dané téma zatím nic nevyšlo, měla jsem samozřejmě radost. Pak jsem se dostala ke Spolku svaté Barbory, který se věnuje vdovám a sirotkům po zemřelých během důlních neštěstí, a hned po tom víkendu jsem se s nimi spojila a konzultovala s nimi, co si o mém nápadu myslí a jestli by mi nemohli pomoci vdovy kontaktovat.

Měla jsi na začátku obavy? Myslím v tom smyslu, že budeš muset znovu otvírat staré rány...

Bylo mi jasné, že to bude velmi citlivé, ale já se vážných témat nebojím, naopak. Taky jsem se nikdy nevypravovala „za smrtí“, mnohem víc než tragická událost mě zajímalo, jak hornické rodiny v dané době žily, smrt partnera pak byla přirozenou součástí našich rozhovorů. Zdejší kraj a lidi mám moc ráda, je to tu drsné, zemité, se zvláštním tvrdým humorem, ale mně to konvenuje, nesnáším pózy v rukavičkách. Myslím, že je mnohem lepší, když jsou k sobě lidi otevření a řeknou si na rovinu, co si myslí, co chtějí nebo naopak nechtějí. A že to občas provází velká gesta a emoce, může být nakonec i zábavné.

Rovněž jsem věděla, že Ostravsko a Karvinsko se vždy potýkalo se zkrslým mediálním obrazem, což je důsledek praktik bývalého režimu, a že to nechci nijak vytěžovat a akcentovat. Proto jsme si se Spolkem svaté Barbory už na začátku ujasnili, že nehodlám psát bulvár ani přinášet podobné zkratky. Původně jsem chtěla celé téma jen zmapovat a najít vhodného autora budoucí knihy, ale pak přišlo setkání s první vdovou a já věděla, že to musím napsat já sama, že se chci vracet a být součástí toho všeho. Hodně jsem přemýšlela nad formou a dospěla jsem k „uměleckému dokumentu“. Zpovídám nahrávám, pracuji s jejich slovem, snažím se o maximální autenticitu, ale zároveň si hodně hraji i se strukturou textu, který se blíží variantě povídky, ale vždy je podstatné, aby fungoval i celek, nejen samostatné příběhy.

Bylo pro tebe setkávání s hornickými vdovami zároveň terapií?

Rozhodně. A myslím, že to bylo často oboustranné. Tehdy jsem poprvé začala soustavně jezdit mimo domov a rodinu. Prostě jsem sedla do auta a jela na Ostravsko a Karvinsko, nejenom za lidmi, ale i za důlními památkami a krajinou. Taky tu mám po nocích sama prochozených spoustu hospod. Potřebovala jsem vstoupit do toho prostředí a zbavit se klišé, která jsem měla s tímto krajem spojená. Zároveň miluji krásu ošklivosti, krásu věcí, které odcházejí a zanikají, a mám potřebu je zachytit, uchovat. A samozřejmě jako všude mě nejvíc bavili lidé. Literární dokument je omamný, je to jízda, láska se vším, co k ní patří. Při prvním setkání jsem většinou ani nenahrávala, jen jsme si povídaly, snažila jsem se mluvit i o sobě, chtěla jsem, aby vznikl nějaký vztah, který nás obě může obohatit. Svým způsobem je pro mě knížka až sekundární. Pro mě jsou nejdůležitější setkání s lidmi, ty „malé dějiny“, které o našem světě a životě často vypovídají mnohem víc než nějaká technická vymoženost nebo historická budova. Vážím si času, který mi dotyčný člověk dává. A to, že naslouchám druhým, je koneckonců i můj vklad nebo v to alespoň doufám. Všichni jsme nějak pošramocení dětstvím a životem a každý potřebujeme jiný způsob, jak se sytit, hladit a růst. A že mi někdo otevře svůj život, svůj obývák, udělá mi kafe do svého hrnku a dá mi svůj čas, toho si vážím ze všeho nejvíce a je mi v tom moc dobře. Navíc je to nádherný únik ze všední reality. V té chvíli žiješ jiný příběh a já jsem velmi příběhovává.

Zbytek obsáhlého rozhovoru si můžete přečíst od 18. června v tištěném programu k inscenaci. (nz)

JIŘÍ SEDLÁČEK / 60

Foto Josef Hradil, Radovan Štašný

Jiří Sedláček, dlouholetý člen hereckého souboru NDM letos oslaví krásné kulatiny. Gratulujeme mu a přejeme mu, ať to koulí dál!

A mimochodem, věděli jste, že kromě toho, že je Jiří Sedláček báječný herec, komik a bavič, je také vášnivým muzikantem? Navíc mnohonásobným otcem mnoha neméně talentovaných a úžasných dětí? A co víc – je také autorem celé řady slovních hříček, vtipů a veršovanék. Tady máte malou ochutnávku výběru z jeho poetických hroznů:

Vypadly mi z trubky
dva mosazné šrubky
Bez těch šrubku –
trap tada –
trubka se mi rozpada

JAKÝ MÍCHANÝ NÁPOJ MILUJÍ PAVOUCI?
Muchito
.....

Na bruselské krajce čile
tančí starý mol
vykousal v ní ráno nápis –
„Long live rock'n'roll!“
.....

moli, moli – co vás bolí?
hmyzolapky po okolí...
.....

JAK OVLÁDÁ DOMINA VYJMENOVANÁ
SLOVA?
Jako když bičem mrská
.....

Nejlehčí je čarodějnictví, váží pouhý
pentagram...

Ruměnice, ruměnice
s vámi víkend nikdy více!
Vyjedly mi celý špajz –
já teď nemám co bych zblajzl!
.....

Dnes v noci se nám otelil hřebík.
Nechce někdo hřebátko?
.....

Milá, ty máš krásně útlý pas!
(zaslechnuto na celnici)

Texty byly vybrány z publikací
NAD ZADKY TELAT a *PROČ SE
MOUCHY TOČÍ V LETU*, které publikoval
pod pseudonymem Oldřich Sivý.

INZERCE

16. ročník divadelního festivalu
24.–30. 5. 2024
Ostrava

Výběr z programu

sobota 25. 5.
18:00 Dům kultury Poklad
O PAVLOVI
Divadlo Na zábradlí, Praha

Spisovatel, umělec, ale také egocentrický alkoholik a vedle něj žena, která se rozhodla, že ho zachrání. Pavel Juráček a Daňa Horáková uzavření v exilovém bytěčku v Mnichově. Anežka Kubátová získala za roli Dani Cenu divadelní kritiky i Cenu Divadelních novin.

neděle 26. 5.
16:00 Divadlo Antonína Dvořáka
OHĚŇ A POPEL
Divadlo Bolka Polívky, Brno

Slabě žhnoucí uhličky v krbu, svíce, které už už dohořívají, a dva muži, jimž mnoho ze života nezbyvá. Přesto úmorně, napínavě a s vybroušenou elegancí hledají jeho smysl. Je-li jaký... Herecké setkání Martina Huby a Jiřího Dvořáka.

Kompletní program najdete na www.dfov.cz

balet

PREMIÉRY V SEZÓNĚ 2023/2024

Petr Iljič Čajkovskij (1840–1893)
LABŮTÍ JEZERO
Libreto, choreografie: Youri Vámos
Premiéry 16. a 18. listopadu 2023
v Divadle Antonína Dvořáka

RAPSODIE BOHEMIA
Tři choreografie v jedinečném večeru věnovaném
Roku české hudby
Choreografie: Justin Peck, Viktor Konvalinka,
Jana Burkiewiczová
Premiéry 11. a 13. dubna 2024
v Divadle Jiřího Myrona

OKNO
Choreografie: Jo Strömgren
Hudba: Johann Sebastian Bach – violoncellové
sonáty
Světová premiéra 18. května 2024
v Divadle „12“

Balet NDM je na Facebooku:
Balet Národního divadla moravskoslezského

Balet NDM je na Instagramu:
baletndm

RAPSODIE BOHEMIA – Heatscape
(První část: Allegro moderato)
Foto Serghei Gherciu

REPERTOÁR BALETU (KVĚTEN – ČERVEN 2024)

Ohad Naharin
HORA
Choreografie: Ohad Naharin
13. 5. (19.00)

Johann Sebastian Bach
OKNO
Choreografie: Jo Strömgren
Hudba: Johann Sebastian Bach – violoncellové sonáty
18. 5. (19.00), 26. 5. (16.00), 28. 5. (19.00),
12. 6. (19.00), 15. 6. (19.00)

RAPSODIE BOHEMIA
Choreografie: Justin Peck, Jana Burkiewiczová,
Viktor Konvalinka
Hudba: Bohuslav Martinů, Zdeněk Liška,
Jaroslav Ježek, Jiří Konvalinka,
Ervin Schulhoff
15. 5. (18.30), 23. 5. (18.30),
24. 5. (18.30), 30. 5. (18.30)

Půl hodiny před
každým baletním
představením v DJM
je pro vás ve slavnostním
sále připraven
**DRAMATURGICKÝ
ÚVOD!**

ÚVODNÍK ŠÉFKY BALETU

Vážená a milá čtenářko,

za námi je premiéra *Rapsodie Bohemia* a čekají nás přípravy třetí baletní premiéry v této sezóně s názvem *Okno*!

Hudební dramaturgie inscenace *Rapsodie Bohemia* vychází z tvorby českých avantgardních skladatelů první poloviny 20. století – Bohuslava Martinů, Jaroslava Ježka, Ervína Schulhoffa – a akcentuje i tvorbu doslova kultovního skladatele filmové hudby Zdeňka Lišky. Všichni jmenovaní byli nadčasovými umělci a pro balet, moderní tanec či taneční divadlo je jejich hudba inspirující.

Mám obrovskou radost, že Ostrava poprvé v České republice uvede dílo nové choreografické superhvězdy z USA Justina Pecka na hudbu českého hudebního skladatele Bohuslava Martinů. Také mě těší, že i v letošním Roce české hudby uvádíme další české choreografy – Janu Burkiewiczovou a Viktora Konvalinku. Vsadili jsme na tři choreografy jedné generace – pozdní třicátníky – tedy na generaci choreografů, která je pořád ještě mladá, ale už etablovaná, která se vyjadřuje v zásadně odlišných estetických vzorcích s ohledem na své kulturní kořeny!

Vážená diváko, máte jedinečnou příležitost zhlédnout inscenaci, která byla složena na způsob alchymie. V jednom večeru se choreografie *Heatscape* s pulzujícím

a energickým vizuálním designem Sheparda Faireyho propojí se zábavnou kreací *Úhel pohledu* částečně založenou na improvizaci tanečnicků v choreografii Viktora Konvalinky a s pohybovým divadlem *Ikarie* v choreografii Jany Burkiewiczové.

Současně pro vás soubor baletu připravuje další premiéru s názvem *Okno* norského choreografa Joa Strömghena. Soubor baletu poprvé vytvoří drobný tvar

inspirovaný komorním jevištěm Divadla „12“ na hudbu violoncellových sonát Johanna Sebastiana Bacha. Světová premiéra je již 18. května 2024!

Lenka Dřímálová

Vizuál inscenace RAPSODIE BOHEMIA svými barvami odkazuje k Roku české hudby
Foto Lucie Maceczková, grafika Marek Chmiel

PREMIÉRA

Vizuál k premiéře inscenace OKNO
Grafika a foto Lucie Maceczková

OKNO

Díváme se na svět a svět se dívá na nás

Choreografie **Jo Strömgren**
Hudba **Johann Sebastian Bach**
Violoncellové sonáty pro NDM nahraje norský virtuos **Truls Mørk**

Uvádíme v koprodukcii s se souborem *Jo Strömgren Kompani (Norsko)*

Světová premiéra 18. května 2024 v 19 hodin v Divadle „12“
Reprízy 26. 5. (16.00), 28. 5. (19.00), 12. 6. (19.00), 15. 6. (19.00) v Divadle „12“

Zveme diváky na prohlídku zákoutí malého pokoje. Skrz jeho okno můžeme sledovat vzpomínky a nevyřčené emoce v široké paletě situací, a to vše v mrazivém severském vyobrazení. Jde o asociativní sled tanečních obrazů s jednoduchými situacemi, které jsou svobodně a zlehka propojovány violoncellovými sonátami Johanna Sebastiana Bacha. Drobný tvar inspirovaný komorním jevištěm Divadla „12“ bez nároku na vypointovanost a doslovnost představuje možné naplnění tanečně-divadelní imaginace. Nejlepší strategií je nechat vše na sebe působit a možná postupně zjistit, kolik toho v nás sdílené emoce dokážou odemknout.

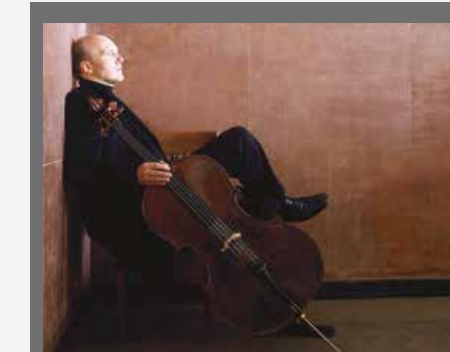
Norský choreograf **Jo Strömgren**, respektovaný ve velkých baletních domech i na malých alternativních jevištích, je v Ostravě známý svou choreografií *Mahlerovy vzpomínky* (NDM, 2021).

Patří k „vývozním artiklům“ současného norského umění. Tento talentovaný Nor píše hry i filmové scénáře a režíruje činohru – je mimochodem specialistou na inscenování her Henrika Ibsena. Síla Strömghenova choreografického rukopisu je však s identitou severu silně spjata a tkví ve schopnosti vyprávět. Vyprávět magicky, zábavně, ale i dojemně a ironicky, s fantazií a s vypointovaným vtipem. V tom se Strömgren jako choreograf současného tance naprosto vymyká. Humor a groteskní

vidění světa není v tomto žánru příliš obvyklé. Jeho taneční divadlo si však bez ironie, nadsázky či parodie nelze představit.

Bachovy sonáty má dnes na repertoáru každý významný violoncellista a mnozí z nich se pyšní nahrávkou jejich kompletního cyklu. **Truls Mørk** je nejen jeden z nejoblíbenějších skandinávských hudebníků, ale také jeden z předních světových violoncellistů, který pro inscenaci *Okno* vytvoří nahrávku Bachových sonát.

(Id)

Truls Mørk se narodil v rodině profesionálních hudebníků, jeho matka je klavíristka a otec violoncellista. Studoval u špičkových sólistů Franse Helmersona, Mstislava Rostropoviče či Natalije Šachovské. Je profesorem na hudební akademii v Oslu, velkým zastáncem soudobé hudby a na svém kontě má více než 30 premiér.

V roce 1982 se jako první Skandinávce stal finalistou a laureátem Čajkovského soutěže v Moskvě. Později se stal laureátem Cassadovy violoncellové soutěže ve Florencii (1983) a Naumbergovy soutěže v New Yorku (1986). Mørk se rychle proslavil svým romantickým a emocionálním přístupem a jako zvláštní charakteristický rys své hry zdůrazňoval širší, strukturálnější interpretaci Bachových violoncellových sonát. Jeho mezinárodní koncertní kariéra začala v roce 1989 a od té doby spolupracoval s významnými evropskými orchestry včetně London Symphony Orchestra a Academy of St Martin in the Fields. Truls Otterbech Mørk hraje na violoncello Domenica Montagnany z roku 1723.

JANA BURKIEWICZOVÁ

Pohyb je mou součástí

Yu Matsumoto v choreografii IKARIE
Foto Serghei Gherciu

Choreografka a režisérka **Jana Burkwiczová** patří mezi výrazné osobnosti české nezávislé taneční scény. Je zakladatelkou souboru Burkicom, pro nějž vytvořila řadu úspěšných inscenací, pravidelně však spolupracuje i s dalšími uskupeními u nás a v zahraničí a její působení zasahuje také do oblasti designu nebo filmu. S baletním souborem Národního divadla moravskoslezského nyní připravuje jednu ze tří částí komponovaného večera *Rapsodie Bohemia*, který je věnován Roku české hudby.

V Ostravě momentálně jako choreografka „pouze“ hostujete, ale k našemu regionu máte blízko –

pocházíte z nedaleké Opavy. Jak často máte možnost se na Ostravsko vracet, ať už pracovní, nebo soukromě?

Loni jsme hráli s mým souborem Burkicom inscenaci *Ostrov* na festivalech Colours of Ostrava a Move Fest a pokaždé to bylo něčím osobnější než kdekoli jinde. Hlavně hraní na Colours bylo neuvěřitelné. Když vám aplauduje vstojí plný Gong a ještě k tomu na hudebním festivalu, tak na to jen tak nezapomenete. Doufám, že tu budeme hrát i další naše inscenace. Jinak sem samozřejmě stále jezdím za rodiči a sestrou, ale není to tak často, jak bych si přála. Těšila jsme se, jak budu mít teď víc času vedle Opavy prozkoumat i Ostravu a třeba si zajet do Beskyd,

ale nová inscenace v Národním divadle moravskoslezském mne úplně pohltila, takže víc než cestu do divadla nestíhám.

V Opavě jste v dětství tančila v legendární baletní přípravce Violety Tomaníkové a na jevišti Slezského divadla, odtud vaše kroky vedly do Tanečního centra Praha. Věděla jste od začátku, že vás přitahuje více moderní a současný tanec nežli ten klasický?

Nebýt Violety, asi bych se k tanci nikdy nedostala. Takže: „Díky, Violko!“ V době, kdy jsem studovala, neexistoval Youtube ani Instagram, takže nebylo tak jednoduché objevovat různorodost tance jako dnes.

IKARIE – soubor baletu, vzhadu Alessio Corallo
Foto Serghei Gherciu

IKARIE – Natalia Adamska, Diana Ribeiro Brandão, Simone Giroletti
Foto Serghei Gherciu

IKARIE – uprostřed Yu Matsumoto, Alessio Corallo, soubor baletu
Foto Serghei Gherciu

Chvilí trvalo, než se mi taneční svět otevřel v plné kráse a já si našla svou vlastní cestu. Ale vzpomínám na to období ráda, vyzkoušela jsem toho opravdu hodně. Nejvýrazněji mě nasměřovaly workshopy v zahraničí, které jsem milovala. Kontakt se zahraničím mi koneckonců přijde důležitý i dnes.

Měla jste choreografické ambice už na konzervatoři, nebo jste se viděla spíše jako tanečnice?

Když se ohlédnu zpět, určité náznaky tam byly. Vždy jsem se ráda učila nové věci a pohyb má tu kouzelnou vlastnost, že může být pokaždé jiný. Nedá se dokonale zakonzervovat, nedá se napsat, nakreslit, je pomíjivý a zanechává jen pocit, emoci. Brzy jsem zjistila, že mě mnohem více láká zkoumání toho, co tanec dokáže v člověku zanechat než být interpretem.

V těchto dnech připravujete novou inscenaci s ostravským baletním souborem. Jaký je rozdíl mezi tvorbou choreografie pro „vaše“ tanečníky a práci se souborem kamenného divadla?

Rozdíl je zejména v tom, že pro své projekty si pokaždé vybírám tanečníky v rámci konkrétního zadání. Následně s nimi trávím mnohem víc času než třeba zde v Ostravě. Při přípravě inscenací pro Burkicom pracuji s tanečníky v několika fázích a vždy poměrně intenzivně – zkoušky trvají až sedm hodin a jejich součástí jsou i workshopy s jinými umělci pro nastudování nových technik. Sice nám často chybí divadelní zázemí, ale soustředěnost na vznikající projekt je velká. V Ostravě mají tanečníci skvělé zázemí velkého divadla, ale s tím jdou ruku v ruce mnohem pevnější pravidla, než má nezávislá scéna. Během zkoušení se mnou například paralelně pracují na dalších titulech s dalšími

choreografy. Nemyslím si, že bych v Ostravě pracovala jinak, jen není tolik času zkoumat či rozebírat téma, což klade větší nároky na mne jako autorku, která musí přicházet s podrobným plánem. Zajímavá je pro mne práce s větším počtem tanečníků, než si mohu dovolit s Burkicom. To mi najednou umožňuje jiné komponování pohybu a musím říct, že mne to hodně zajímá a baví.

Mezi vaše relativně nedávné počiny patří i festival Bread&Dance, jehož součástí je networking, konkurzy a debaty v oblasti nezávislého tance. Chyběl vám u nás takový formát setkávání a vzájemné interakce?

Není to tak, že by takové formáty v Čechách neexistovaly. Společně s Dekkadancers, Farmou v Jeskyni, Lenkou Vágnerovou a 420PEOPLE jsme však měli dojem, že chybí takový formát pro větší etablované soubory v Čechách a že se v zahraničí málo ví, co se na české taneční scéně děje. Už jen fakt, že se spojilo pět nezávislých a vlastně vzájemně si konkurujících těles, považuji za skvělou věc. Nemluvě o burze tanečníků a společných workshopech. Byla to výborná zkušenost a společně úsilí nás všechny hodně posunulo. V tuto chvíli intenzivně pracujeme na druhém ročníku, který se bude konat první týden v listopadu.

Zatím jsme se dotkli vašich různorodých pracovních aktivit. Co ale děláte, když máte možnost úplně vypnout? Vracíte se sama k pohybu, nebo je to něco úplně jiného?

Pohybu já už neuniknu, je mou součástí. Ale nemusím neustále tančit. Ráda jsem se svou rodinou. Ráda si povídám se svým mužem, jen tak lelkuju nebo koukám do nikam. Miluju dobré jídlo a občas si zatančím v lese u pařezu.

JIŘÍ KONVALINKA: Sci-fi a vesmír jsou pro mě velká srdcovka

Jiří Konvalinka je hudební producent, režisér, grafický designér, herec a zpěvák. Za svoji tvorbu získal několik hudebních cen a nominací, například nominaci na Českého lva za nejlepší filmovou hudbu, na hudební cenu Apollo za singl roku 2021 a na hudební cenu Anděl za nejlepší videoklip 2023. V inscenaci *Rapsodie Bohemia* se podílí na hudební stránce choreografie *Ikarie*.

Jak všechny tyto profese stiháte? Máte i volný čas?

Když se to takto napíše za sebou, vypadá to monumentálněji, než to ve skutečnosti je. Myslím si, že všechny zmíněné profese jsou do určité míry provázané. Vždy jde o tvorbu nějakého uměleckého díla, ať už vizuálního, hudebního, tanečního, nebo jiného, jen je u toho člověk vždy v maličko jiné pozici a dívá se na to z maličko jiného úhlu. Jsem rád, že mám možnost na různých projektech tyto pozice měnit. Díky tomu se na umělecké dílo dívám komplexněji. A když mám občas volný čas, tak si ho určitě umím užít a umím být náležitě líný.

Když vás Jana oslovila pro doplnění hudební složky Ikarie, pro kterou si vybrala filmovou hudbu Zdeňka Lišky, neměl jste zprvu obavu, nebo tomu bylo naopak?

Byl jsem rovnou úplně nadšený. Film *Ikarie XB 1* a vůbec sci-fi a vesmír jsou pro mě velká srdcovka, takže žádné obavy nebyly. V podstatě jsem si hned trochu přál, ať už rychle doděláme *Louskáčka* (kterého jsme zrovna spolu s Janou finišovali) a můžeme se na to vrhnout. Říkám to samozřejmě trochu v nadsázce, ale nadšený jsem byl hodně.

V čem je podle vás filmová hudba Zdeňka Lišky nadčasová? Jste s jeho hudbou nějak hudebně propojen, je vám blízká?

Zdeněk Liška byl především neskutečně plodný autor a jeho záběr byl tedy velmi široký. Jeho hudbu k filmu *Ikarie XB 1* (který je inspirací pro náš kus) jednoznačně pokládám za nadčasovou. Některé jeho hudební textury a atmosféry by mohly rovnou vyjít na nějakém současném berlínském techno labelu a nikomu by nepřipadaly staré. Takže jeho dílo je pro mě nesmírně inspirativní a velmi dobře se mi na něj reaguje. Dalo by se říct, že disonantní zvuky „vesmíru“ zprostředkované „syntáky“ a minimalismus střídány s epickými smyčcovými pasážemi představují pro mě osobně prakticky ideální zadání. (td)

(tc)

BOHUSLAV MARTINŮ

Inspirace pro balet

Scéna Sheparda Faireyho k choreografii HEATSCAPE
Foto Serghei Gherciu

Martinů zkomponoval celkem patnáct baletů, ale jen polovina z nich byla uvedena na jevišti: *Istar* (Národní divadlo v Praze, 1924), *Kdo je na světě nejmocnější* (Národní divadlo v Brně, 1925), *Vzpouza* (Národní divadlo v Brně, 1928), *Špalíček* (1. verze Národní divadlo v Praze, 1933; 2. verze tamtéž, 1949), *Kuchyňská revue* (pražské Rudolfinum, 1927), *Šach králi* (Státní divadlo v Brně, 1980) a *Škrtič* (New London, Connecticut, USA, 1948). Mechanický balet *Podivuhodný let* se dočkal v roce 1998 televizního zpracování. Balety *Noc* (1913–1914), *Motýl, který dupal* (1926), *Natáčí se!* (1927) na své uvedení čekají, zbylé byly zcela nebo částečně ztraceny: *Tance se závoji* (1912–1914), *Stín* (1916), *Koleda* (1917), *Paridův soud* (1935).

Choreografie často inspirovala i původně netaneční díla Bohuslava Martinů. Pavel Šmok vytvořil balety na *Fresky Piera*

della Francesca (Balet Praha, 1965), *Madrigaly* (Pražský komorní balet, 1984) a na *Symfonii č. 3* (Pražský komorní balet, 1991); Emerich Gabzdyl roztančil *Paraboly pro velký orchestr* (Státní divadlo v Ostravě, 1966), Daniel Wiesner tanečně pojednal *Dvojkonzert pro dva smyčcové orchestry, klavír a tympány* (Státní divadlo Brno, 1981) a skladbu *Toccata e due canzoni pro malý orchestr* (Státní divadlo Brno, 1983), Ivanka Kubíková *Sextet pro dechové nástroje a klavír* (Národní divadlo v Praze, 1985), Marcela Benoniová kantátu *Romance z pampelišek* (Vysokoškolský umělecký soubor Univerzity Karlovy v Praze, 1983). Na kantátu *Polní mše* vytvořili balet Jiří Kylián (NDT 1, 1980) a František Pokorný (Divadlo F. X. Šaldy Liberec, 1981), *Smyčcový kvartet č. 4* inspiroval Zdeňka Prokeše (Národní divadlo v Praze, 1990), kantáta *Otvírání studánek* např.

Zoru Šemberovou (Laterna magika, 1960) a Jiřího Blažka (Státní divadlo Z. Nejedlého Ústí nad Labem, 1989). K Bohuslavovi Martinů se obraceli i zahraniční choreografové, například Antony Tudor nebo Kenneth MacMillan.

Balet NDM se ve své novodobé historii inspiroval hudbou Bohuslava Martinů naposledy před 10 lety, kdy u příležitosti Roku české hudby 2014 nastudoval inscenaci *Návraty domů*.

NÁVRATY DOMŮ

Bedřich Smetana / TRIO G MOLL / Pavel Šmok

Bohuslav Martinů / ŠKRTIČ / Nataša Novotná

Leoš Janáček / PO ZAROSTLÉM CHODNÍČKU / Jiří Kylián

Premiéra 21. listopadu 2013 v Divadle Jiřího Myrona

Škrtič

Balet je inspirován příběhem Sfingy (v doslovném významu škrtič nebo škrtička), která je přemožena, když její hádanku rozluštil Oidipus.

Balet *Škrtič* (v originále *The Strangler*) – taneční scéna pro tři tanečníky, komorní orchestr, dva recitátory a voiceband – vznikl na objednávku pro Marthu Graham. Byly k němu připsány verše Roberta Fitzgeralda; autorem libreta a původní choreografie byl člen souboru Martha Graham Dance Company Erick Hawkins. Světovou premiéru americká kritika takřka jednohlasně odsoudila. Kritička Cecil Smith napsala o Hawkinsově *Škrtiči*, že je to „prázdný

a exhibicionistický kus“ a recenzent The New York Times John Martin si nebral servítky vůbec, když po repríze z kraje roku 1950 napsal, že je to „naprosto trapný kus nemotornosti.“ Je však otázkou, nakolik bylo Hawkinsovo pojetí špatné a – jak naznačuje dobová kritika – přehnaně naturalistické a minimalistické a do jaké míry šlo o inscenaci na svou dobu moderní a nekonvenční. Pokud sama jevištní realizace byla přijata negativně, kritické komentáře k hudbě Bohuslava Martinů byly shovívavější.

U nás poprvé uvedl Škrtiče v roce 1990 Luboš Ogoun v rámci 25. Mezinárodního hudebního festivalu v Brně a česká kritika přijala tuto inscenaci převážně příznivě. Doposud se dostával tento poslední balet Bohuslava Martinů na scénu zřídka, a tak chybějící inscenační tradice nespojovala invenci Nataši Novotné, která ve své verzi pro NDM využila dokonce prvků street dance.

Za vynalézavé divadelní zpracování baletu *Škrtič* získala Nataša Novotná cenu na přehlídce Balet 2014.

RAPSODIE BOHEMIA

ROK
ČESKÉ
HUDBY
2024

Bohuslav Martinů / HEATSCAPE / Justin Peck

Bohuslav Martinů, Jaroslav Ježek, Ervín Schulhoff / ÚHEL POHLEDU / Viktor Konvalinka

Zdeněk Liška, Jiří Konvalinka / IKARIE / Jana Burkwiczová

Premiéra 11. dubna 2024 v Divadle Jiřího Myrona

Konzert pro klavír a orchestr č. 1 Bohuslava Martinů se stal inspirací

Rita Pires a Francesco Fasano v choreografii HEATSCAPE
Foto Serghei Gherciu

k vytvoření díla *Heatscape* amerického choreografa Justina Pecka. Světovou premiéru mělo 27. března 2015 v Miami City Ballet v USA a od dubna bude součástí naší inscenace *Rapsodie Bohemia*.

V době pařížských studií kompozice u Alberta Roussela se Bohuslav Martinů o prázdninách pravidelně vrátil do rodné Poličky, kde jako skladatel nezahálel a hojně komponoval. Mezi díly vzniklými v letních měsících 20. let vyniká zejména orchestrální

skladba *Half-time* z roku 1924 a *Konzert pro klavír a orchestr č. 1*, který vytvořil rok poté. Toto dílo je předzvěstí skutečnosti, že se její autor ve své původní a veskrze novátorské tvorbě bude i v budoucnu s oblibou inspirovat dobami dávno minulými, především obdobím baroka a klasicismu, a vzdorovat tím pozdně romantické nabubřelosti a přehnané citovosti. Zároveň je však ze skladby zřejmé, že Bohuslav Martinů stojí oběma nohama na půdě aktuálních hudebních tendencí, kterými byl v soudobé Paříži obklopen – šlo zejména o jazz, hudební poetiku Pařížské šestky a také zde stále zněly ohlasy impresionismu i někdejší slavné spolupráce Igora Stravinského s Ďagileovým souborem Ballets russes. Výrazově neobyčejně svěží první klavírní koncert Bohuslava Martinů je instrumentován pro komorní orchestr a skladatel se v něm drží klasické třívěté struktury rychle-pomalou-rychle. Světová premiéra skladby se konala v Praze 21. listopadu 1926 v podání České filharmonie, sólového partu se ujal Jan Heřman a dirigentské taktovky Robert Manzer. Pro budování evropského renomé Bohuslava Martinů však mělo větší význam pařížské uvedení koncertu, které se uskutečnilo 11. února 1928 a mělo velký úspěch u posluchačů i u kritiky. (pk)

Zuzana Majvelderová v choreografii ŠKRTIČ (2013)
Foto Martin Popelář

Maria Lovero v choreografii HEATSCAPE
Foto Serghei Gherciu

ÚHEL POHLEDU

Viktora Konvalinky

Gene David Goodman a Edgar Mateo Navarro v choreografii ÚHEL POHLEDU
Foto Serghei Gherciu

RAPSODIE BOHEMIA

Tři choreografie v jedinečném večeru věnovaném Roku české hudby

Scéna a kostýmy
Světelný design

Viktor Konvalinka
Daniel Tesař

Obsazení:

Eleonora Ancona / Bianca Loschi / Maria Carla Ognisanto, Lucía Alfaro Córcoles / Gvendolin Nagy, Ida Frau / Rita Pires, Francesco Fasano / Gene David Goodman, Alessio Corallo / Rei Masatomi / Roman Wu, Edgar Mateo Navarro / Sachiya Takata, Barnaby James Packham / Patryk Zamojski, Bernardo Costa / Sachiya Takata, Hugo Fraresso / Barnaby James Packham, Simone Giroletti / Roman Wu, Adam Farana / Ivo Morys (klavír), Marcela Božíková / Marcela Kučová (saxofon)

Zdeněk Liška (1922–1983),
Jiří Konvalinka (1987)

IKARIE

Choreografie
Asistentka choreografky

Jana Burkiewiczová
Paulína Šmatláková

Choreografie *Úhel pohledu* Viktora Konvalinky diváky možná překvapí. Zeptali jsme se proto choreografa, jaká je jeho koncepce? Jak při tvorbě přemýšlel o taneční kompozici, hudbě, dynamice, o vztazích, tanečnických...?

Viktor Konvalinka: Koncepce je jednoduchá: zaujmout a pobavit diváka tak, aby rád přišel znova. Se souborem DEKKADANCERS jsme s touto koncepcí tvorby přišli už v roce 2009 a já se jí snažím držet i nadále. Nejde samozřejmě jen o ni. V *Úhlu pohledu* usilují o to spojit živé muzikanty, tanečnický a jevištní vizuál v jeden kompaktní celek, ve kterém si hrají s výjev z různých příběhů, s rozdíly sociálních vrstev, s variacemi citů, se stresem či zmatkem v protikladu ke klidu a vyrovnanosti. Divák by měl mít pocit, že nikdy neví, co přijde, a možná přijde i nějaké kouzlo.

Scéna

Kostýmy
Světelný design
Režie projekce
Animace projekce

Jaroslav Wertig
Petra Vlachynská
Daniel Tesař
Tomáš Luňák
Tomáš Hájek

Obsazení:

Yu Matsumoto / Rita Pires / Shino Sakurada (Sólo), Natalia Adamska / Laura Moreno Gasulla, Eleonora Ancona / Shino Sakurada, Leonardo Baghin / Bernardo Costa / Solieh Samudio, Alessio Corallo / Dorottya Fanni Lengyel, Hugo Fraresso / Federico Labate / Patryk Zamojski, Ida Frau / Gene David Goodman, Simone Giroletti / Edgar Mateo Navarro, Mark Griffiths / Hannah Lukey, Viola Izzo / Diana Ribeiro Brandão

Reprízy 15. 5. (18.30), 23. 5. (18.30), 24. 5. (18.30) a 30. 5. (18.30) v Divadle Jiřího Myrona

Edgar Mateo Navarro, Alessio Corallo, Lucía Alfaro Córcoles, Rita Pires, Gene David Goodman, Eleonora Ancona v choreografii ÚHEL POHLEDU
Foto Serghei Gherciu

muzikál

PREMIÉRY V SEZÓNĚ 2023/2024

Lionel Bart (1930–1999)

OLIVER!

Obľíbená muzikálová klasika pro celou rodinu
Hudba a libreto: Lionel Bart

Český text: Jiří Josek

Úprava a aktualizace českého textu: Michael Prostějovský

Režie: Lumír Olšovský

Hudební nastudování: Marek Prášil

Choreografie: Denisa Komarov Kubášová

Uvádíme v licenci Music Theatre International,
www.mtishows.eu

Premiéry 5. a 7. října 2023

v Divadle Jiřího Myrona

Zdeněk Král (1971) – Marek David (1994) –
Tomáš Novotný (1985)

INTERVIEW

Měl to být obyčejný rozhovor

Režie: Marek David

Hudební nastudování: Jakub Židek

Světová premiéra 29. listopadu 2023

v Divadle „12“

John Kander (1927) –

Fred Ebb (1928–2004) –

Bob Fosse (1927–1987)

CHICAGO

Vraždy v rytmu jazzu

Muzikál vznikl na základě hry *Chicago* Maurine

Dallas Watkinsové

Překlad: Ivo T. Havlů

Úprava českého překladu: Hana Nováková

Režie: Gabriela Petráková

Hudební nastudování: Jakub Židek

Choreografie: Ladislav Cmorej,

Simona Machovičová

Uvádíme v licenci Concord Theatrical
Corporation

Premiéry 29. února a 2. března 2024

v Divadle Jiřího Myrona

Cyndi Lauper (1953) – Harvey Fierstein (1954)

KINKY BOOTS

Boty, které mění svět a možná i Ostravu!!!

Na základě filmové předlohy *Kinky Boots* studia

Miramax autorů Geoffa Deanea a Tima Firthe

Český text: Pavel Bár, Michael Prostějovský

Režie: Gabriela Petráková, Marek David

Hudební nastudování: Jakub Židek

Choreografie: Ladislav Cmorej

Choreografie high heels: Antonín Blahuta

Uvádíme v licenci Music Theatre International
(Europe) Ltd.

Česká premiéra 13. června

a druhá premiéra 15. června 2024

v Divadle Jiřího Myrona

Muzikál NDM je na Facebooku:
Muzikál Národního divadla
moravskoslezského

Muzikál NDM
je na Instagramu:
muzikalostrava

CHICAGO – uprostřed Martina Vlčková (Velma Kelly), company
a orchestr muzikálu s dirigentem Jakubem Židkem
Foto Kristýna Junková

REPERTOÁR MUZIKÁLU (KVĚTEN – ČERVEN 2024)

John Kander – Fred Ebb – Bob Fosse
CHICAGO

Překlad: Ivo T. Havlů
Úprava českého překladu: Hana Nováková
Režie: Gabriela Petráková
Hudební nastudování: Jakub Židek
Dirigent: Marek Prášil / Jakub Židek
Choreografie: Ladislav Cmorej,
Simona Machovičová
9. 5. (18.30), 21. 5. (18.30), 4. 6. (18.30)

Zdeněk Král – Marek David – Tomáš Novotný
INTERVIEW

Režie: Marek David
Hudební nastudování: Jakub Židek
**7. 5. (19.00), 24. 5. (19.00), 1. 6. (19.00),
6. 6. (19.00), 7. 6. (19.00), 25. 6. (19.00)**

Jiří Suchý – Jiří Šlitr
JONÁŠ A TINGL-TANGL

Režie: Jiří Nekvasil
Hudební nastudování: Jakub Židek
**2. 5. (19.00), 11. 5. (19.00), 12. 5. (16.00),
22. 6. (17.00), 26. 6. (19.00), 27. 6. (19.00)**

Cyndi Lauper – Harvey Fierstein
KINKY BOOTS

Český text: Pavel Bár, Michael Prostějovský
Režie: Gabriela Petráková, Marek David
Hudební nastudování: Jakub Židek
Choreografie: Ladislav Cmorej
Choreografie high heels: Antonín Blahuta
**13. 6. (18.30) – premiéra,
15. 6. (18.30) – druhá premiéra,
16. 6. (18.30)**

Andrew Lloyd Webber – Don Black
LIP SE LOUČÍ V NEDĚLI

Český text: Pavel Vrba a Michael Prostějovský
Režie: Juraj Čiernik
Hudební nastudování: Jakub Židek
**4. 5. (19.00), 30. 5. (19.00), 31. 5. (19.00),
20. 6. (19.00)**

Juraj Čiernik – Ivan Vanko – Brigita Cmuntová
O ZAJÍČKOVI ZAPOMNÍČKOVI
(z cyklu **Tajemství bludných balvanů**)

Režie: Juraj Čiernik
Hudební nastudování: Vlastimil Ondruška
2. 6. (16.00) – derniéra

Lionel Bart
OLIVER!

Český text: Jiří Josek
Úprava a aktualizace českého textu:
Michael Prostějovský
Režie: Lumír Olšovský
Hudební nastudování: Marek Prášil
Dirigent: Joel Hána / Marek Prášil
Choreografie: Denisa Komarov Kubášová,
Lumír Olšovský
18. 5. (18.30), 19. 5. (16.00)

RODINNÉ
VSTUPNÉ

RODINNÉ
VSTUPNÉ

Mel Brooks – Thomas Meehan
PRODUCENTI

Překlad a české texty: Adam Novák
Režie: Gabriela Petráková
Hudební nastudování: Jakub Židek
Dirigent: Marek Prášil / Jakub Židek
Choreografie: Ladislav Cmorej
5. 5. (16.00), 6. 5. (18.30)

Stephen Sondheim – Hugh Wheeler
SWEENEY TODD: Dábelský lazebník z Fleet Street

Překlad: Hana Nováková
Režie: Juraj Čiernik
Hudební nastudování: Marek Prášil
Dirigent: Marek Prášil / Adam Sedlický
**3. 5. (18.30), 25. 5. (18.30), 26. 5. (15.00),
5. 6. (18.30)**

Stephen Dolginoff
THRILL ME (Vzruš mě!)

Překlad: Hana Nováková
Režie: Juraj Čiernik
Hudební nastudování: Jakub Židek
22. 5. (19.00), 23. 5. (19.00) – derniéra

ÚVODNÍK ŠÉFKY MUZIKÁLU

Milí příznivci muzikálu,

pomalou nám vrcholí pro muzikálový soubor zcela výjimečná sezóna 2023/2024. Tři úspěšné, od sebe naprosto odlišné a nákladné zahraniční tituly, tedy **Oliver!**, **Chicago** a **Kinky Boots** na scéně Divadla Jiřího Myrona, to pro nás byla a stále je velká výzva. Dvě premiéry máme za sebou a třetí na nás čeká v polovině června. Poněkud výstřední broadwayský muzikál **Kinky Boots** je plný nových prvků, ne úplně tuctových lidí a situací i pohledů do zcela jiného světa. Oč v něm

jde? Charlie Price stojí před nelehkým úkolem. Zdědil krachující rodinnou továrnu na boty a navzdory vlastním plánům se jí musí pokusit zachránit a tím splnit přání svého nedávno zesnulého otce. Naštěstí k tomu najde nečekaného spojence. Lola, kabaretní umělkyně a svérázná drag queen, ví přesně, jaké botky na trhu chybí! Během této spolupráce oba zjišťují, že se od sebe vlastně až tak výrazně neliší. Muzikál získal několik Cen Tony i srdce diváků.

Ti naši se tedy mohou těšit nejen na muzikál samotný, nýbrž i na řadu nových hostujících tváří. Při takové škále různorodých titulů, na jaký jsme u nás v divadle zvyklí, si nemůže žádný muzikálový soubor v repertoárovém divadle vystačit sám bez hostů. Někteří se objeví v jedné inscenaci, jiní takřkají „zdomácní“ a hostují opakovaně. A nutno říci, že spolupráce s hostujícími herci není žádná z nouze ctnost, nýbrž skvělé oživení pro nás pro všechny.

Každý konec sezóny znamená i loučení. Tedy loučení s některými tituly. S potěšením

mohu konstatovat, že letos nás čeká derniéra jen jednoho jediného. A to muzikálu **Thrill Me (Vzruš mě!)** v Divadle „12“. Na repertoáru jsme jej měli plných pět let. A i v tomto případě není důvodem nezájem diváků, nýbrž nutnost získání prostoru pro novinky další sezóny. A myslím, že se naši muzikáloví příznivci mají v té příštím na co těšit. Jak už možná víte, uvedeme muzikály **Elisabeth** a **Mamma Mia!** V prvním případě půjde o nejúspěšnější muzikál, který vznikl na území kontinentální Evropy, a v tom druhém jde o celosvětově populární jukebox muzikál s písněmi skupiny ABBA a s vůní řeckých ostrovů.

Přeji Vám všem hezké vyvrcholení sezóny v našich hledištích a klidné a pohodové prázdniny.

Gabriela Petráková

Gabriela Petráková

ZPRÁVY Z MUZIKÁLU

VŠE NEJLEPŠÍ, HANKO!

Jakub Židek a Hana Fialová v inscenaci **LIP SE LOUČÍ V NEDĚLI**
Foto Martin Popelář

V prvních květnových dnech slaví půlkulaté životní jubileum naše sólistka a kolegyně **Hana Fialová**. Patří mezi stálice i nejoblíbenější členy souboru muzikálu. A to dávno nejen v Ostravě.

Členkou někdejší operety Národního divadla moravskoslezského se stala v roce 2003. Hned po transformaci na soubor opereta/muzikál v roce 2010 vytvořila titulní roli v muzikálu **Marguerite** Alaina Boubliha a Michela Legranda a byla za ni nominována na Cenu Thálie. Poté následovaly další významné muzikálové role: **Gita** v **Pardon My English aneb T(ť) je blázeinec!**, **královna Eliška** v **Noci na Karlštejně**, **Marfuša** v **Mrazíkovi**, **Vypravěčka** v **Josefovi a jeho úžasném pestrobarevném plášti**, **Betty** v původním

českém muzikálu **Fantom Londýna**, titulní role v **Evitě** a **Norma Desmond** v muzikálu **Sunset Boulevard**. Zcela jedinečným způsobem zářila v hudebním dramatu **Edith a Marlene** jako Edith Piaf. Za tuto roli získala Cenu Thálie 2014 v kategorii opereta-muzikál. V roce 2022 přesvědčila odbornou porotu podruhé, a to svým výkonem v roli Ády Harrisové v muzikálu **Květiny pro paní Harrisovou**.

„Milá Hanko, přejeme ti hodně dalších skvělých rolí, zdraví a štěstí v osobním životě a vlastně vše, co si sama přeješ. Je skvělé s tebou stát na jednom jevišti či tě na něm vidět. Ať nám to všem vydrží co nejdéle.“

Tvoji kolegyně na jevišti, v orchestru i ti, na které není vidět.

Jubilejní 50. repríza inscenace **JONÁŠ A TINGL-TANGL** proběhla 26. března 2024 mimořádně v Divadle Antonína Dvořáka! Na fotce Antonín Jančár, Vladimír Matušinský, Tomáš Savka a Jakub Židek
Foto Martin Popelář

Interview ve studiu Českého rozhlasu

V pondělí 17. června se uskuteční mimořádné představení inscenace **Interview**. Muzikál, jehož děj je zasazen do rozhlasového studia, odehrajeme přímo v legendárním Studiu 1 Českého rozhlasu Ostrava. Tato stanice, která je jednou z nejstarších regionálních stanic Českého rozhlasu, totiž slaví 95. výročí od svého vzniku. A jak jinak jej oslavit než muzikálem z rozhlasového prostředí?! (md)

Veronika Boráková a Tomáš Savka v muzikálu **INTERVIEW**
Foto Martin Popelář

HANA KELAR KNOTKOVÁ

Drag queen je pro mě něco úplně nového a je to čirá radost

Foto Aneta Kaluža Klimešová

Scénografka a kostýmní výtvarnice **Hana Kelar Knotková** je rodačkou ze Zlína. Vytvořila výpravu k řadě inscenací (zmiňme alespoň inscenaci *reFrankenstein* v brněnském HaDivadle, *Mein Kampf* a *Nebe nad Berlínem* ve Švandově divadle, *Bytná na zabítí* v Divadle na Vinohradech, *Saturnin* a *Želary*, srdce mé v Národním divadle Brno, *Orlando*, *Sedm statečných* a *Antieva* v divadelní společnosti Masopust nebo *Vitka* a *Ticho na zemi* v Divadle Husa na provázku). V roce 2011 byla nominována na cenu Dosky za kostýmy k inscenaci *KUBO (remake)* pro Slovenské komorné divadlo Martin. Na Festivalu ostravských činoherních divadel OST-RA-VAR 2011 byly velmi pozitivně hodnoceny její kostýmy k inscenaci *NDM Cenci* v režii Anny Petřelkové. Pro NDM rovněž navrhla kostýmy k inscenacím *Trable s Harrym*, *Perfect Days*, *West Side Story* nebo *Harpagon je lakomec*? V roce 2023 nastoupila do NDM jako zástupkyně šéfa výpravy pro kostýmní výpravu.

Aktuálně ji nejvíce zaměstnávají boty na vysokých podpatcích, opulentní paruky a expresivní líčení. Připravuje totiž kostýmy pro naši poslední premiéru sezóny – muzikál *Kinky Boots*.

Chodiš ráda na podpatcích?

Nejsem úplně podpatkový typ. Ale pokud bych měla jít někde na podpatcích, tak by to bylo k pánskému obleku.

Už jsi někdy byla na nějakém drag queen vystoupení?

Ne, ale rozhodně by to mohlo být vzrušující a tenhle muzikál mě určitě nalákal si na něco takového zajít. Myslím si, že to má smysl.

Kdy ses o muzikálu Kinky Boots dozvěděla poprvé a čím tě tenhle titul zaujal?

Poprvé jsem se o něm dozvěděla od dramaturga muzikálu. A řekla bych, že

mě na něm zaujalo úplně všechno. Hudba je mi blízká a Cyndi Lauper znám už od dětství. Baví mě celková energie, kterou ten muzikál má. Člověka to okamžitě vtáhne. Ať už výtvarně, anebo jinými prostředky.

V čem je pro tebe práce na kostýmech do inscenace Kinky Boots největší výzvou?

Doteď jsem byla zcela nepolíbená drag queen fenoménem. Samozřejmě jsem věděla, že něco takového existuje. Člověk

v rámci inscenace, kterou zrovna dělá, vždycky do něčeho zabrouzdá a to je fajn. Největší výzva je rozhodně obléct chlapy do dámských kostýmů. Najít princip pro to, aby chlap vypadal svůdně, ale přitom to nebylo sexistické nebo nějak zavádějící. Je potřeba, aby vypadali hezky a přitažlivě. A zároveň tak, aby to divák přijal, aniž by si musel zakrývat oči nebo to nějak ironizovat.

Jaký je rozdíl v tom oblékat muže a ženy?

Člověk je zvyklý chlapy oblékat konfekcí, kterou vidáme všude kolem. Tady je najednou potřeba úplně „přecvaknout“ do dámského vidění. Přijde mi, že poslední dobou je dámská móda poněkud nudná, a to, co dělám do *Kinky Boots*, je vlastně taková dámská móda na třetí. Najednou si užívám dominanci ženskosti, což je paradoxní, protože oblékám chlapy.

Jaké jsou atributy ženskosti?

Pro mě je to rozhodně pas, boky, ramena a celkově tvar přesýpacích hodin. To ale není žádná novinka. Je to věc stará a známá. K ženskosti patří něžnost a křehkost, která by neměla vyznívat sexisticky. Není to o odhalování, ale spíš o míře neodhalené a zvidavosti. Tajemství, které se snoubí s tvarem, smyslností a něžností.

Takže spíš zahalení...

To zkrátka funguje. Když žena odhalí maximum, tak už není žádné tajemství. Zatímco pokud je tam něco, co vás nutí v představách k pomyslnému poodhalení – to je to správné „cvaknutí“. Správný sex-appeal.

Muzikál Kinky Boots je především o extravagantních botách na vysokých

podpatcích. Kde se u nás dají takové boty pořídit?

V Česku existuje několik obchodů, které se specializují na boty pro taneční show, anebo přímo pro drag queens. Některé boty budeme objednávat i v zahraničí, kde jsou produkty tohoto typu daleko víc žádané. Je zajímavé vidět, jak je tam drag queen móda velmi propracovaná. Podle mě by si tam každá žena vybrala bez předpoklů. Každá bota je tam originál, ne jako to, co vidáme běžně v obchodech. Zase narážím na ženskost. Je škoda, že v ženském obuvnictví u nás dnes už málokdy najdeme boty v takové kráse a preciznosti.

V muzikálu jsou kromě oslňujících drag queens i další postavy. Vystupují tam zaměstnanci továrny, lidé na ulici... Dalo by se říct, že jde o takovou „civilní šed“? Jak se dá pracovat s kontrastem v kostýmu?

Naše civilizace vlastně žije v takové šedi. Jsme inspirováni několika historickými obdobími. Módní tvůrci nám diktují podmínky, které jsou ale pro většinu lidí nedosažitelné. A módní průmysl, který je momentálně nastaven na množstevní odbyt, nám přesně předhazuje kombinaci, kterou si člověk obleče. Už to není tak specifikované jako dříve, kdy se móda vytvářela, a jednotlivé kusy nebyly dostupné pro každého. Byly tak mnohem více ceněné. Dnes vzniká šed, „spotřebka“, oděvní fast food, který rychle odhazujeme. Je to, když to řeknu škaredě, taková splácánina, všehochuť. A právě díky tomu vyniká drag queen styl. Ten je většinou zaměřen na určité téma, kterému se věnuje. Dokonalost, která je s drag queens spojená, je obsažená buď právě v tématu, anebo v provedení.

Máš už teď nějaký svůj oblíbený kostým (i když zatím kostýmy existují jenom na papíře)?

Kéž by se daly převést do reality jenom mávnutím kouzelného proutku! Celkově všechny kostýmy pro postavy Angels (skupina drag queens), to je čirá radost. U nich se člověk může výtvarně vyřádit. Taky mám ráda závěrečné kostýmy, které vyjadřují určitou pompu módního průmyslu, expresivitu a extravaganci. Drag queen je pro mě něco úplně nového a je to opravdu čirá radost.

Už víš, v jakých botách půjdeš na premiéru?

Vážně uvažuji o tom, že půjdu v červených botách.

Já taky!

Takže je možné, že to budou červené

boty. Anebo to naopak bude velmi vyvážený pánský oblek a k tomu ty jehly.

Tak se budu těšit na premiéru.

(mad)

Cyndi Lauper – Harvey Fierstein

KINKY BOOTS

Boty, které mění svět a možná i Ostravu!!!

Hudba a texty písní	Cyndi Lauper
Český text	Pavel Bár, Michael Prostějovský
Režie	Gabriela Petráková, Marek David
Hudební nastudování	Jakub Židek
Dirigent, klávesy	Jakub Židek
Asistent dirigenta, klávesy	Jiří Janík
Choreografie	Ladislav Cmorej
Choreografie high heels	Antonín Blahuta
Scéna	Ondřej Zicha
Kostýmy	Hana Kelar Knotková
Dramaturgie	Hana Nováková
Redakce programu	Pavel Bár, Michael Prostějovský
Sbormistryně	Martina Juríková
Sound design	Petr Šimiček
Lighting design	Stanislav Dvořák

Obsazení:

Radim Bierski / Tomáš Krpec (Charlie Price), **Peter Pecha / Ján Slezák / Lukáš Adam** (understudy) (Lola / Simon), **Jan Pražák / Rostislav Radecki** (Malý Charlie), **Lukáš Bátor / Filip Škandera** (Malý Simon), **Andrea Gabrišová / Alžbeta Trembecká** (Nicola), **Diana Demecsová / Veronika Prášil Gidová** (Lauren), **Roman Harok / Tomáš Savka** (Don), **Lenka Háčková / Soňa Jungová** (Trish), **Victoria Kluzová / Pamela Soukupová** (Pat), **Marcel Školout** (George), **Libor Olma** (Pan Price), **Jaroslav Rusnák / Peter Svetlík** (Simon sr.), **Lukáš Adam / Adam Živnůstka** (Harry) a další

Dále účinkují sólisté instrumentalisté orchestru muzikálu – koncertní mistryně **Martina Smrčková**

Uvádíme v licenci Music Theatre International (Europe) Ltd.

Česká premiéra 13. června 2024 v 18.30 hodin v Divadle Jiřího Myrona

Druhá premiéra 15. 6. (18.30) a repríza 16. 6. (18.30) v Divadle Jiřího Myrona

Návrhy kostýmů Hany Kelar Knotkové k inscenaci KINKY BOOTS

KRISTÝNA ŠTARHOVÁ

Konečně se máme kde projevit

Roxie Hart v muzikálu CHICAGO
Foto Martin Straka

Kristýna Štarhová se představila již v několika inscenacích muzikálového souboru: v nejnovějším *Chicago* ztvárňuje přímo hlavní roli vražedkyně Roxie Hart. O kulturních inspiracích, ale především o její vlastní herecké cestě jsme se bavily v příjemné pražské kavárně, kam dorazila v doprovodu fenky zlatého retrívra Palačinky a s tlustou knížkou v ruce.

Kristýno, jsi velká čtenářka?

Chtěla bych být větší. Hned jak skončil ten záprah, kdy jsem četla jen text *Chicago*, jsem přečetla dvě hodně zajímavé knížky. *Těla* od Kláry Vlasákové jsou o tom, jak je žena od určitého věku neviditelná. Přečetla jsem to za dva dny, bylo to úchvatné. A pak jsem se vrátila k jedné knížce od Švédky Liv Strömquistové, která je psaná komiksově. Jmenuje se *Nejrudější růže rozkvétá* a je o tom, jak dnes fungují vztahy.

Neviditelnost žen je hodně důležité téma.

Hodně jsme se o tom bavily s režisérkou Miřenkou Čechovou, se kterou jsem dělala jeden divadelní projekt. Říká, že se začíná cítit neviditelná, a proto se svým divadelním souborem Tantehorse připravuje cyklus inscenací *Invisible*, což jsou příběhy úžasných žen, které v monodramatech zpracovávají vlastní osudy.

A na jakém projektu s Miřenkou ses podílela ty?

Jednalo se o imerzivní divadlo, připravovala jsem to se dvěma tanečnicemi. Lidé přišli do Paláce Akropolis, my jsme si je rozdělily na tři skupiny a zavedly jsme každá svou skupinku do nějaké části paláce, do našeho pokojíčku. Tam se udály naše opravdové

příběhy. Hrály jsme si s pojmem bytového domu, že jsme všechny sousedky a že i diváci jsou v tu chvíli naši sousedé.

Hodně mě zaujalo, že se na nějakých projektech podílíš i autorsky, třeba na dokumentární inscenaci o –

O Marii Kudeříkové? To byla zatím asi moje nejceněnější divadelní zkušenost. Začalo to tím, že jsem se seznámila se sochařem Pavlem Karousem, který bojuje za památky z normalizační doby. Šla jsem na jeho přednášku o antifasistickém umění a pak jsem si s ním povídala o Marii Kudeříkové, protože byla velká antifasistka. Její příběh mě fascinoval. Téma jsem pak navrhla režisérovi Pavlu Šimákovi, což je takový můj tatínek v divadelním světě: že by mě bavilo udělat inscenaci o Marii Kudeříkové, a nejen o ní, ale spíš o tom, jak ji každá doba zneužila. Nacisti ji mučili a popravili za její odbojovou činnost, komunisti využili její odkaz, aby prezentovali, jaká byla skvělá hrdinka Sovětského svazu, a po roce 1989 se na ni zapomnělo, dokonce i sundali její pamětní desku, která byla mimochodem na ulici Milady Horákové v Brně. Tenhle akt, že někdo musel odmontovat desku a schovat ji do depozitáře, je pro mě silný, protože myslím, že to je žena, na kterou by se zapomínat nemělo. Ve 21 letech byla popravena, na nikoho nic neprozradila, všechnu tíhu nesla sama.

Takže jsme s Pavlem Šimákem začali naši inscenaci *A neříkej mi Maruško!* realizovat. Přizvali jsme k tomu Lindu Caridad Fernandez Saez, což je výborná žena, tanečnice, choreografka, vede s režisérem Dodo Gombárem ateliér muzikálu na JAMU, a kdybych si mohla znovu vybrat, chtěla

bych být pod jejich křídly. A další cenné setkání pro mě bylo s Andreou Buršovou, herečkou, kterou jsem během studií v brněnské Huse na provázku zbožňovala. Byla pro mě obrovská čest, že jsem s ní najednou mohla sdílet čas během hraní.

Zdá se, že ráda děláš takové divadlo, kde se můžeš vyjádřit ke společenským tématům.

K tématům, která mnou otřásají. To je něco, co u divadla čím dál víc potřebuju. Co jiného pro mě kultura má dělat, než aby mnou něco otřásl, nebo to něco důležitého reflektovalo? Ale jsem velmi šťastná, že si mohu vyzkoušet i spolupráci se stálými soubory, kde je text hotový, neřeším prodej lístků, neřeším, jaký bude plakát nebo kostýmy. Obojí mi to dává smysl, obojí mě baví.

Kdy jsi v sobě zájem o herectví objevila?

Kamarádka přišla ve třetím ročníku na gymplu a řekla, že se bude hlásit na činohru. A já jsem se podivila: „To jde? Tak já to zkusím na muzikál.“ Protože jsem hodně tančila a s mamkou jsme se dívaly na filmovou *West Side Story*. Fascinovalo mě, že tam tančí, zpívají, hrají, všechno tak krásně do sebe zapadá a dává to smysl. Původně jsem se chtěla hlásit na medicínu – celá moje rodina je doktorská a mě by zajímalo třeba porodnictví. Ale prostě jsem se ze třetáku dostala na muzikálové herectví, takže jsem nastoupila na JAMU a gympl dodělávala dálkově. A ještě jsem otěhotněla.

To muselo být velmi náročné.

Kristián to výborně naplánoval a narodil se 2. srpna. Ve druháku byl malinkatý,

pořád spal, to bylo ještě docela lehké. Na hodinách, na kterých to šlo, jsem ho měla permanentně v šátku, byl to takový náš pidispolužák. Později to byla větší fuška, protože chtěl poznávat svět. Jsem strašně vděčná svojí rodině a Štěpánovi – všichni si to naplánovali a pomohli mi. Na zpěvy jsem si ho brávala, to ho bavilo, na tanci někdy ležel na žíněnce a díval se, ale na herecké hodiny jsem si většinou domlouvala hlídání.

Když mi bylo 18 a otěhotněla jsem, tak jsem přemýšlela, co budu dělat. Některé spolužačky mi říkaly: neblbni, zkazíš si kariéru. Dnes mi je 31, Kristiánovi bude 12 a já mám velké dítě, které je můj největší přítel a podporovatel. Dalo mi to nadhled, uvědomila jsem si, jaké mám hodnoty. Jsem opravdu šťastná, že ho mám.

Vedle výchovy dítěte ses už během studia začala věnovat také natáčení dětského pořadu Hýbánek.

Ano, ještě v šestinedělí mi zavolal skladatel Zdeněk Král a říkal mi, jestli bych nechtěla přijít na konkurz do České televize. To mi pak přineslo finanční soběstačnost, což bylo hrozně cenné. Točilo se o víkendech, takže jsem mohla chodit do školy, mohla jsem vydělávat peníze a platit nájem. Dětská tvorba mě strašně baví. Moje vysněné místo, kde bych chtěla hrát, je divadlo Minor. Tam chodím moc ráda s Kristiánem a jsme vždy nadšeni. Hrozně se mi líbí, že vnímají dětského diváka jako rovnocenného partnera.

Celou řadou divadel a měst už jsi stihla projít: Brno, Plzeň, Most, Praha... S ostravským muzikálem v poslední době spolupracuješ docela pravidelně.

Pravidelně a ráda. Měla jsem tři vysněné muzikály, ve kterých bych chtěla hrát: *West Side Story*, *Chicago* a *Kočky*. Děkuji Ostravě, že mi moje tři přání splnila. Už

V našem divadle hrála poprvé v oblíbeném muzikálu KOČKY
Foto Martin Kusyn

S Andreou Buršovou a rapperkou Hellwanou v inscenaci A NERÍKEJ MI MARUŠKO!
Foto Mizuki Nakeshu

z prvních *Koček* jsem byla úplně nadšená, protože tam vznikla skvělá skupina lidí. Všichni se měli rádi a trávili společně čas. Společně jsme se šli koupat, společně jsme šli na oběd. To byly krásné časy. A hlavně to byla taková poctivá taneční práce i poctivé hudební nazkoušení. Všichni jsme potom po republice o ostravském muzikálu básnili.

Koho jsi vlastně hrála?

Já jsem hrála skoro všechny kočky! Začala jsem Bombalerínou, před premiérou si kolegyně zlomila kotník, takže jsem dělala i Tingl-tangl, potom odpadly Demetry, jindy nemohla Dželína a nakonec jsem dělala i za kluky Mungojerrieho ve dvojici s Tingl-tangl.

Jsi obecně záskokářka?

Ano, často dělám záskoky. Naposledy mi volali ze Státní opery, jestli bych mohla zaskočit malou činoherní roličku, zavolali mi to ráno v 10. Bývám nervózní, ale když člověk dělá záskok, tak se mu leccos odpustí. V něčem je to paradoxně větší svoboda. A současně mi to přináší příjemný adrenalin. Mám ráda výzvy.

V čem byla výzvou tvá role v Producentech?

Prsatá blondka! Ze začátku jsem se nějak nedokázala sladit s řečí Ullly. Je to taková technická věc, trošku mě svazovalo, že má mluvit česky se švédským akcentem. Chvilku mi tedy trvalo, než jsem si to osvojila.

Podobně jako Roxie Hart si Ulla umí omdat kolem prstu každého muže, kterého chce...

Jenom si myslím, že Ulla je opravdu hodná a všechno myslí nejlépe, jak může. Možná vyrůstala se samými kluky, s bráškou, byla nejmladší, tak jí všichni všechno zblajzli i s navijákem. Všichni se na ni od malička dívali jako na nejkrásnější holčičku. Kdežto u Roxie si myslím, že cesta k tomu, aby byla obdivovaná, byla delší. Kdo ví, komu se narodila, jestli nevyrostala sama s mamkou...

Vymyslela sis pro ni životní příběh?

Ano, s režisérkou Gabrielou Petrakovou jsme si vymýšlely, že vyrůstala třeba na nějaké horší periferii Chicaga, neměla moc peněz, ve škole tak tak prolézala... To si píšou, takové věcičky. Mám pak na čem stavět, snad je pak moje podání vrstevnatější.

Studovala jsi i skutečný případ, na kterém je muzikál založený?

Studovala a ten příběh je fascinující a smutný zároveň. Tady v Česku mě napadá například případ Jiřího Kajínka. A to je stejné jako v *Chicago*, nakonec se o něm píšou knihy, které lidi kupují, je zván do médií a je z něj „hvězda“.

Tady máme vlastně možnost se i v tom pevně daném muzikálovém tvaru ke společenskému dění vyjádřit.

A ještě si myslím, že je to jeden z mála muzikálů, kde jsou zejména ženy na prvním místě. To mi přijde skvělé, konečně se máme kde pořádně projevit. (hn)

Zdeňka Babrajová v titulní roli operetní inscenace
PANI MARJÁNKA, MATKA PLUKU (1990)
Foto Josef Hradil

ZDEŇCE BABRAJOVÉ přeje Petr Miller

Milá, šarmantní blondýnka se sladkým hlasem, nekonfliktní, usměvavá **Zdeňka Babrajová**.

Hned na začátku studií na JAMU v Brně dostala mladá adeptka herectví nabídku od renomovaného režiséra Zdeňka Kaloče na roli v inscenaci *Miláček*. Bylo to šťastné vykročení, na které navázalo angažmá v Uherském Hradišti a pak v Českém Těšíně. Tam už následovala svého budoucího partnera, výtvarníka Sašu Babraje, a když ten dostal nabídku do Ostravy, šla s ním už jako jeho manželka.

Ale stalo se, co se stává divadelním partnerům, že dobrá nabídka pro jednoho nemusí znamenat totéž pro druhého.

V ostravské činohře nebylo místo, navíc se Zdeňka rozhodla na čas kariéru přerušit a věnovat se rodině.

Nakonec pravidelně hostovala jak v Divadle Petra Bezruče, tak v činohře tehdy Státního divadla Ostrava. Během své herecké dráhy prožila řadu šťastných chvil – nezapomenutelné pro ni bylo setkání s Evaldem Schormem, který na týden zastoupil Jana Kačera v režii *Othella*. „Herec je pánem jeviště“ bylo motto Schormovy práce. Jak na tohle asi herci tenkrát reagovali? I Zdeněk Kaloč se objevil znovu na divadelní pouti Zdeňky Babrajové a dal jí příležitost v dramatu Gabriely Preissově *Gazdina roba*. Do třetice takovou

výjimečnou činoherní příležitostí byla role v inscenaci *Láska a magie v maminčině kuchyni* v režii tehdejšího šéfa činohry NDM Petera Gábora.

Ale to už se dostáváme k působení Zdeňky v operetním souboru. Velkou hereckou příležitostí byla titulní postava v *Paní Marjánce, matce pluku* či Eulálie Čubíková v muzikálu *Zvonokosy*. Nebo její první role v muzikálu *Šťěstí pro Annu*. Přičtete-li zástup menších, větších, komických rolí v operetách i muzikálech – *My Fair Lady*, *Paganini*, *Chicago*, *Mrazík*, *Podskalák* a další – i tam zanechala naše oslavenkyně dosti hlubokou stopu. Její poslední rolí v NDM byla matka hlavní hrdinky muzikálu *Funny Girl*.

Pro úplnost připomínám její pedagogické působení na Státní konzervatoři v Ostravě. Byla velmi oblíbenou profesorkou herectví. Za všechny žáky jmenujme muzikálovou „star“ ostravského souboru Romana Haroka.

Ted' už se věnuje své dceři a své vnučce – jediná komplikace je, že obě bydlí za oceánem v pravlasti muzikálu, v USA. A protože obě mají nadání a lásku k umění po svých předcích, vypadá to, že „po přeslici“ se bude rod Babrajových pohybovat nadále v uměleckých vodách.

Vše nejlepší do dalších let jubilantce!

Petr Miller

Karla Diváková v titulní roli MADAME FAVART (1985)
Foto Josef Hradil

V květnu oslaví významné půlkalaté životní jubileum i další emeritní sólistka ostravské operety paní **Karla Diváková**. Začínala jako elévka ve sboru ostravské opery a v roce 1964 získala angažmá jako sólistka operetního souboru, s nímž zůstala spojená pětadvacet let. Nastudovala na 140 sólových rolí, mezi kterými zmiňme Helenu (*Polská krev*), Matku představenou (*Mamzelle Nitouche*) nebo Eulálii Čubíkovou (*Zvonokosy*). Byla také titulní Rose Marií, Pannou Serafinkou, Madame Favart, Hraběnkou Maricou i Dolly Leviovou – a desítkami dalších operetních i muzikálových postav. Gratulujeme! (red)

Zdeňka Babrajová (Virginia) s Veronikou Forejtovou (Leonarda) v inscenaci
LÁSKA A MAGIE V MAMINČINĚ KUCHYNI (1999)
Foto Josef Hradil

Zdeňka Babrajová jako vynikající Eulálie Čubíková ve ZVONOKOSECH (2006)
Foto Josef Hradil

Plakát Cyrila Boudy ke smetanovskému cyklu v roce 1984

V pořadí třetí historické uvedení smetanovského operního cyklu v našem divadle proběhlo v roce 1984 z iniciativy tehdejšího šéfa opery Václava Návrata a režiséra Miloslava Nekvasila. **V rámci jubilejního roku, který byl zároveň Rokem české hudby a obsahoval hned dvojí smetanovské výročí (160 let od narození a 100 let od úmrtí), uvedlo ostravské divadlo jako jediné v republice kompletní operní tvorbu Bedřicha Smetany včetně koncertního uvedení nedokončené *Violy*.** (Pražské Národní divadlo mělo v témže roce také svůj cyklus, ale *Viola* v něm chyběla.) V průběhu dubna a května byly postupně uvedeny všechny Smetanovy opery v pořadí jejich vzniku. Výjimku tvořila pouze *Libuše*, jejíž premiéra byla v osmém večeru vyvrcholením cyklu. Uvedení *Violy* proběhlo až na začátku června a spolu se symfonickou básní *Richard III.* a *Pochodem k slavnosti Shakespearově* se stalo součástí *Koncertu z díla Bedřicha Smetany*.

Divadlo této události věnovalo velkou pozornost. Plakát ke smetanovskému cyklu navrhl významný český malíř, grafik a ilustrátor Cyril Bouda. Byly vydány také speciální programy s jednotnou vizuální podobou, díky které si diváci mohli

seskupit informace ke všem Smetanovým operám. Každé představení v rámci cyklu bylo přímo na jevišti uvedeno úvodním slovem, které pomohlo divákům zasadit konkrétní dílo do širšího kontextu Smetanovy tvorby.

Jako doprovodný program se konaly hned dvě výstavy. V Ostravském muzeu byla od 17. května do konce srpna k vidění na scénografii zaměřená výstava s názvem *Jevištní tvorba Bedřicha Smetany na scéně ostravského divadla* (autorka Ludmila Malotová), která byla vysoce hodnocena v celostátním tisku. Ve foyer Divadla Zdeňka Nejedlého se pak konala fotografická výstava ze smetanovských inscenací SDO od roku 1945.

Celkem cyklus navštívilo zhruba 7 000 lidí a diváky i kritiky byl přijat velmi nadšeně. V ohlasech byla ceněna zejména iniciativa divadla uskutečnit tento velmi náročný projekt, navíc za ztížených provozních podmínek (v době rekonstrukce Divadla Jiřího Myrona po požáru v roce 1976 se v Divadle Zdeňka Nejedlého konala představení i zkoušky činohry, baletu i operety). V některých člancích autoři ovšem pokládali otázku, jak se Smetanovou tvorbou nakládat do budoucna a některým inscenacím vytýkali přílišnou konzervativnost. Zazněl i kritický hlas, že

„opera SDO zvládla kompletní cyklus kvantitativně, nikoli však kvalitativně“.

V časopise *Věda a život* autor článku aktivitu Státního divadla v Ostravě ohodnotil takto: „*Je to hřejivý pocit, uvážíme-li, že oblastní scéna – třeba i v minulosti významná – může přispět do celostátní oslavy něčím tak vysoce významným a zdařilým. Je jen škoda, že nás od Ostravy dělí určitá vzdálenost. Jistě by tento v podstatě tak odvážný čin zajímal netoliko jednotlivé kritiky, kteří se na premiéry mohli dostavit, nýbrž i širokou veřejnost. Ale sama skutečnost, že se tak stalo, je důležitá.*“

Přes všechny výtky se ostravské divadlo v tomto roce stalo jediným mimopražským divadlem, které se v jubilejním roce 1984 v takové míře přihlásilo k odkazu díla Bedřicha Smetany. Za jeho snahu udělit tehdejší ministr kultury Milan Klusák opernímu souboru za nastudování Smetanových oper pamětní medaili k Roku české hudby. (es)

PROGRAM SMETANOVSKÉHO OPERNÍHO CYKLU 1984:

21. dubna **slavnostní zahájení** ve foyer DZN (projev ředitele SDO Zdeňka Starého; B. Smetana: *Večerní písně a Smyčcový kvartet č. 2 d moll*, 1. a 2. věta; vernisáž fotografické výstavy); **Braniboři v Čechách** (režie Rudolf Málek, dirigent Václav Návrát)

25. dubna 1984 **Prodaná nevěsta** (režie Miloslav Nekvasil, dirigent Václav Návrát)

30. dubna 1984 **Dalibor** (režie Ilja Hylas, dirigent Ivan Pařík)

2. května 1984 **Dvě vdovy** (režie Miloslav Nekvasil, dirigent Jan Šrubař)

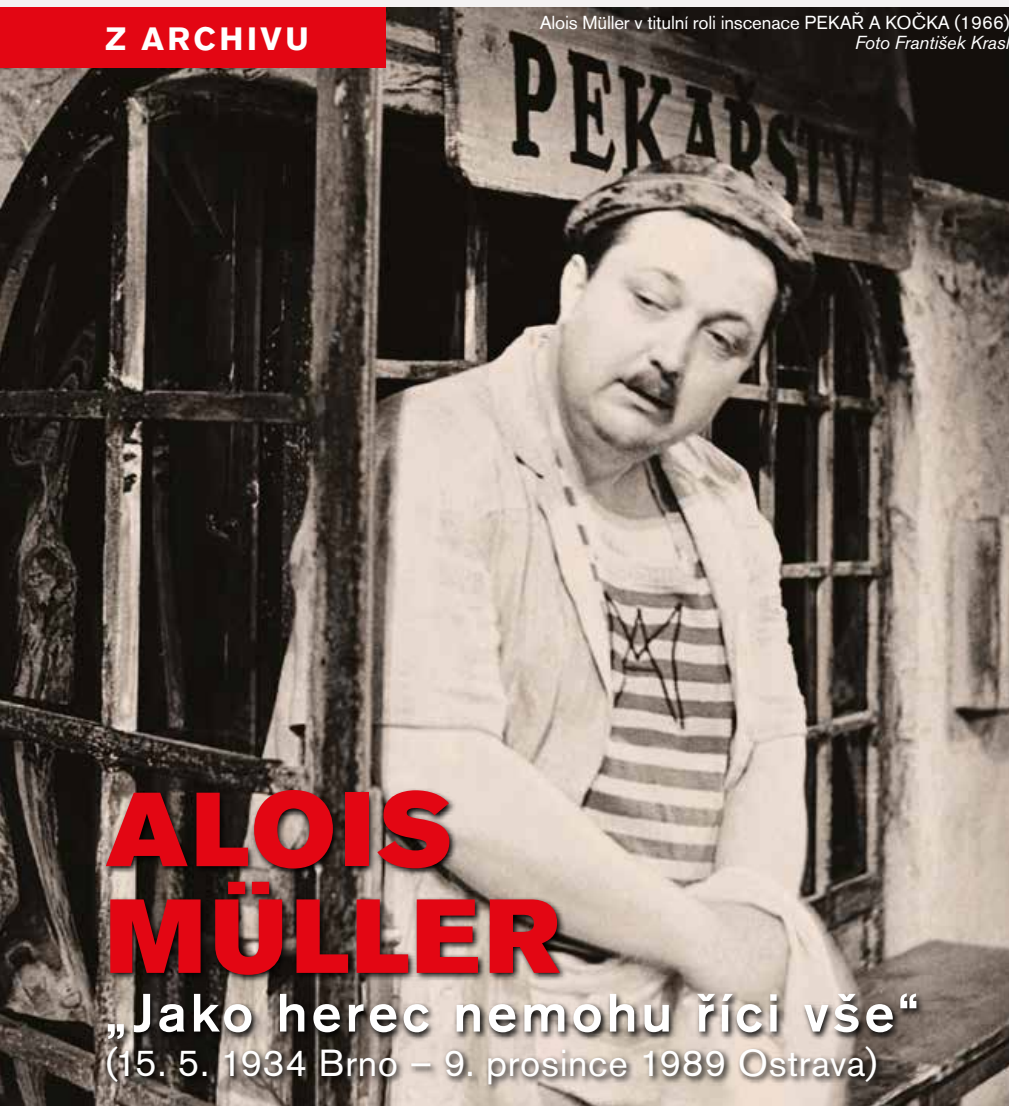
5. května 1984 **Hubička** (režie Oskar Linhart, dirigent Václav Návrát)

9. května 1984 **Tajemství** (režie Miloslav Nekvasil, dirigent Václav Návrát)

12. května 1984 **Čertova stěna** (režie Rudolf Málek, dirigent Václav Návrát)

26. května 1984 **Libuše** (režie Rudolf Málek, dirigent Václav Návrát)

3. června 1984 **Viola** v rámci *Koncertu z díla B. Smetany* (dirigent Ivan Pařík)

ALOIS MÜLLER

„Jako herec nemohu říci vše“
(15. 5. 1934 Brno – 9. prosince 1989 Ostrava)

Herec a režisér ostravské činohry
(16. 10. 1959 – 31. 8. 1970)

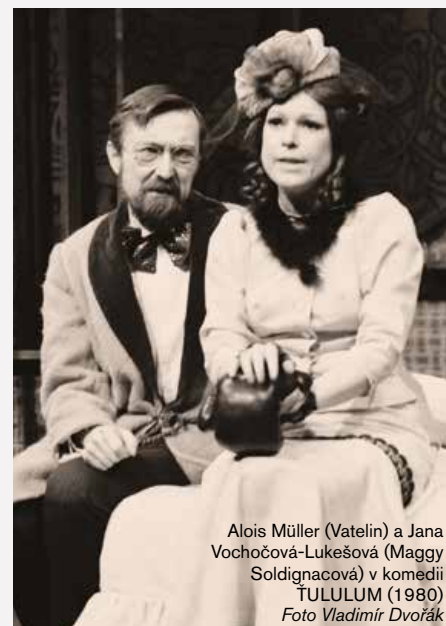
Než oceňovaný režisér a scenárista Alois Müller se svými dvorními spolupracovníky ostravského televizního studia, kameramanem Jaromírem Zaoralem a dramaturgem Karlem Wojnarem natočil dodnes vysílané seriály *Kamenný řád*, *Haldy* či *Černá země*, „vyučil“ se nejprve příbuzným uměleckým oborům – divadelnímu herectví a režii. Do hereckého řemesla ho zasvětil herec, režisér a pedagog Rudolf Walter, který vedl na Státní konzervatoři v Brně dramatické oddělení a k jehož žákům patřili například Karel Höger nebo František Kožík. Poté získával zkušenosti v oblastních divadlech v Českém Těšíně, Karlových Varech a Šumperku a v roce 1959 přijal angažmá v ostravské činohře. **Obecenstvu bylo záhy jasné, že se v osobě Aloise Müllera bude setkávat s hercem, který dokáže na něj zapůsobit nesmírnou hloubkou prožitku a pochopení jak komediálních, tak i dramatických rolí.** Nezapomenutelně tak ztvárnil shakespearovské postavy, například Kalinu v komedii *Mnoho povyku pro nic*, rytíře Tobiáše Řihala ve *Večeru tříkrálovém*

nebo šaška Prubíka v pastorální komedii *Jak se vám líbí*. Za připomenutí určitě stojí také role vysloužilce Bláhy ze Stroupežnického *Našich furiantů*, titulní role v Dürrenmattově dramatu *Král Jan*, v Pagnolově hře *Pekař a kočka* nebo v Tolstého *Smrti Ivana Hrozného*.

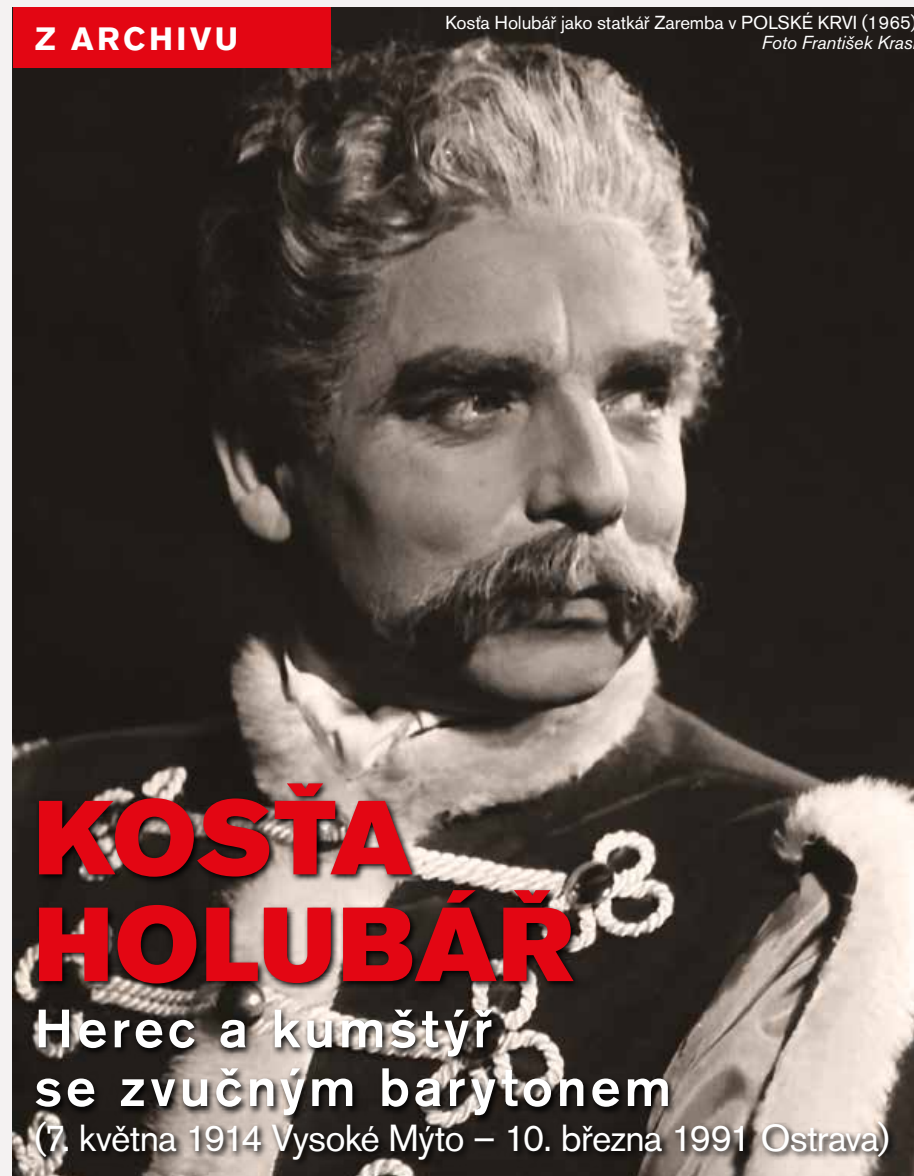
Aby mohl na jevišti nechat vyrůst věrohodnou postavu, patřilo do jeho precizní herecké přípravy i pečlivé studium dokumentárních a historických pramenů. Na jeho základě pak dramatický charakter budoval nejprve ve své vlastní představě a až pak na jevišti ve spolupráci s režisérem. **To byl pravděpodobně moment, kdy Alois Müller pochopil, že ho nebude uspokojovat pouze herectví, ale že má potřebu zmocnit se celé inscenace v mnohem širších souvislostech.** První režisérské zkušenosti získával nejen v divadlech, v nichž aktuálně působil, ale také u ochotnických souborů, se kterými velmi rád pracoval a často s nimi také dosahoval výrazných úspěchů. Ve svých režii zpracovával především historickou a regionální tematiku, zejména se vracel k prozaickým dílům spisovatele Vojtěcha Martíňka. Připomeňme si jeho inscenaci *Jakub Oberva*, vycházející z dramaturgie

prvního dílu Martíňkovy románové trilogie železárenského Ostravska, v níž titulní roli tvrdého a bezohledného sedláka ztvárnil Miloslav Holub. V té době už byl Alois Müller v ostravské činohře pouze hostujícím režisérem, jelikož se od roku 1970 plně věnoval herectví, ale především režii pro televizní studio.

V rozjeté tvůrčí práci jej na konci 70. let zastavila náhlá nemoc, která jej velmi proměnila: z rozšafného, korpulentního pána se stal štíhlý muž s decentním plnovousem. (Nový vzhled Aloise Müllera nás teď po letech při popisování divadelních fotografií pořádně zmátl.) A až se proměnil fyzicky, jeho temperament a mentální svěžest jej nenechaly pořádně odpočívat ani po nemoci. **A tak při svém zotavování, kdy se ještě nemohl plně vrátit do náročné každodennosti televizní práce, dokázal excelovat například v rolích Vypravěče v *Hodném panu doktorovi* nebo *Vatelina ve Feydeauově hře *Ťululum*, kde jako hostující režisér na poslední chvíli zachránil premiéru bleskovým zásokem za kolegu Karla Vochoče.*** Alois Müller byl vždy rád nápomocen užitečnou radou, proto pravidelně zasedal v nejrůznějších komisích a soutěžních porotách. Choval také pokoru a úctu ke svým předchůdcům jak na divadelních prknech, tak před televizními a filmovými kamerami. Své poděkování starším kolegům vtělil do práce na především seniorskou generací oblíbeném pořadu *Kavárnička dříve narozených*. Řadu nápadů bohužel již uskutečnit nestačil, ať už seriál o životě a díle Leoše Janáčka, nebo *Svatbu století* podle románu Jana Kostrhuna. Přesto patřil v 70. a 80. letech 20. století k nejuzavřenějším režisérům tehdejší Československé televize. Patnáctého května by mu bylo devadesát let. (kp)

Alois Müller (Vatelin) a Jana Vochočová-Lukešová (Maggy Soldignacová) v komedii *TULULUM* (1980)
Foto Vladimír Dvořák

KOŠŤA HOLUBÁŘ

Herec a kumštýr
se zvučným barytonem

(7. května 1914 Vysoké Mýto – 10. března 1991 Ostrava)

Sólista ostravské operety
(1. srpna 1950 – 7. května 1979)

Už z titulků novinových článků jako: „Žiju rád“, „Kde je silný pramen“, „Vším jsem byl rád – i Mikulášem“ nebo „Kosťa Holubář divadlem žije“ na první pohled vytušíme, jaký byl asi rodák z Vysokého Mýta a dlouholetý sólista ostravské operety Konstantin Holubář. Křestní jméno Konstantin však zaznělo málokdy – **kolegové v divadle, ale i jeho obdivovatelé z řad diváků jej familiárně nazývali „Kosťo“ a dirigent**

Vladimír Brázda dokonce „Kostulko“. **Poslední oslovení úplně neladilo s jeho robustní, vysokou postavou, ovšem jeho nakažlivá radost ze života, pozitivní energie a dobrota zapřičinily, že mezi Ostraváky rychle zapadl.** Sblížil se s nimi nejen v divadle a prostřednictvím rozhlasu i televize, ale také při mnoha kulturních brigádách v závodech a na estrádách.

Kosťa vykročil do života jako drogist, ale jelikož měl, jak sám říkával, slušný hlas, tak zpíval. Nejprve v pěveckých

sborech, pak pokračovala jeho cesta do sboru pardubického divadla a „otrkání se“ na venkově u kočovných divadelních společností, kde nejen hrál a zpíval, ale také maloval dekorace, roznášel cedule, a co bylo pro něj hlavní, dostával se k velkým pěveckým rolím. V roce 1942 konečně přišla nabídka šéfa pardubické operety Stanislava Wandase, který jej angažoval – kupodivu vzhledem k jeho mladému věku – jako starokomik! Po válce prošel divadly v Plzni, v Ústí nad Labem a v Teplicích. Přesto pořád posílhal po Ostravě, kde ještě za teplického angažmá hostoval v Hanákově *Frajerečce* a v Piskáčkově *Slovácké princezně*. Krušnohorské divadlo v Teplicích nechtělo talentovaného Kosťu do ostravské operety pustit, a tak si malým podvodem pomohl přes lékařské vysvědčení, podle něhož prý na své průdušky potřeboval právě ostravský vzduch. Byla-li to pravda, nebo jeden z dalších jeho vtípků, necháme minulosti, ale v září 1950 již jako sólista ostravské operety ztvárnil Françoise Villona v *Baladě z hadrů*.

A začala tři desítky let trvající vlna jím skvěle interpretovaných rolí v operetách – *Polská krev*, *Žebravý student*, *Cikánský baron*, *Čardášová princezna*, *Pasekáři*, *Perly panny Serafinky* – nebo v muzikálech: *Loď komediantů*, *Zorba*, *Člověk z kraje La Mancha*, *My Fair Lady* a další. **A bezpochyby ve všech přispěl svým nadáním a kouzlem osobnosti spolu se svými kolegy (Kobr, Pacl, Třebický, Šíp, Viktorin, Astrová, Theimerová, Tolarová ad.) k tehdejšímu věhlasu ostravské operety a k dobré zábavě ostravského publika.** Ani v důchodu nepřestával hrát a zpívat – například v ostravském divadle v muzikálu *Hrabě Monte Cristo* nebo působil v malém kabaretu *Stoprocentní muži*. V jednom rozhovoru poznamenal, že se nechce nudit, protože, kdo nemá co dělat, je prý brzy starý! A těmito slovy končím připomenutí jednoho z jedinečných a velmi oblíbených bardů „zlaté éry“ ostravské operety. (kp)

OSTRAVSKÝ DIVADELNÍ ARCHIV!!!

Historie a současnost všech profesionálních ostravských divadel digitální formou na jediné adrese!

Doposud digitalizované informace, fotografie, divadelní programy, plakáty a další tiskoviny, ať už k inscenacím či jednotlivým umělcům, jsou kdykoliv k nahlédnutí na adrese www.divadelniarchiv.cz. A databázi stále doplňujeme!

JIŘÍ MYRON

140 / 70 / 1884 / 1954

Civilní foto v době příchodu do Ostravy (1923)
Foto Slezské zemské muzeum

„Nenapadlo mě ani ve snu, že zde zakotvím na tak dlouhou dobu“

Když přišel Jiří Myron v roce 1923 do Ostravy, bylo mu 39 let. Ostravský soubor byl velmi mladý, a tak se v něm stal rázem třetím nejstarším hercem. Disponoval bohatou jevištní i režijní praxí z kočovných společností i kamenných divadel, ale chyběl mu ucelenější profesní vývoj. Měl za sebou dvoje kladenské angažmá, umělecky i finančně neuspokojivé krátké působení v Praze a dvě sezóny v Olomouci.

Přesto, že se Ostravě později láskyplně

vyznal, po prvním roce z ní chtěl odejít. Cítil se zde sám, navíc po jeho příchodu nebyla situace v NDMS zcela ideální. Divadlo se – podobně jako i jiné, tehdy nově vzniklé soubory – potýkalo s finančními problémy. Krátce se zkoušelo a často hrálo, ovšem desítky v sezóně premiérováných titulů měly vždy jen několik repríz. Ve své první ostravské sezóně nazkoušel 32 rolí v činohře i operetě, odehrál 249 představení a režisoval 9 inscenací. Někdy i dvě premiéry v jednom dni. Myronův repertoár byl široký: noblesní pánové i komické lidové

figury, aristokrati i duchovní. Klasické tituly i nekomplikovaná zábava pro široké vrstvy. Publikem oblíbené byly jeho lidové postavy – zahrané realisticky, živě, ovšem zatím bez herecké zkratky a s řadou popisných detailů. Někdy se, dle dobových kritických ohlasů, nevyhnul i přehrávání. Z mála Myronových fotografií z jeho ostravských počátků je ostatně patrné, jak velký důraz se kladl na masky a líčení, tedy na vnější zpodobnění postav. Cesta do hlubších pater hereckého nitra Jiřího Myrona teprve čekala.

Možnost hrát jinak než dosud

Když se nakonec rozhodl v Ostravě zůstat, nového způsobu práce se mu poprvé dostalo při zkoušení s režisérem Karlem Proxem a posléze s Janem Škodou. Oba patřili k režisérům-nehercům, kteří v té době, hlavně na oblast, patřili k vzácným výjimkám. Herci jim zatím – v jejich očích teoretikům bez vlastní jevištní praxe – nedůvěřovali a nedokázali docenit jejich přínos. Byli to ale oni, kdo posouvali divadlo od jevištních ilustrací do dnešní podoby syntetického inscenačního tvaru.

Rok 1930 se pro Jiřího Myrona stal osudovým. Po rozvodu s tenoristou Zdeňkem Knittlem se k němu vrátila jeho bývalá manželka Kitty, kterou si v prosinci opětovně vzal, a do Ostravy nastoupil historicky první šéf činohry Jan Škoda. Poprvé v roce 1930, podruhé v roce 1932 a naposledy, jako ředitel, v roce 1940. Postupně si do divadla přivedl mladé herce: Gustava Nezvala, Rudolfa Deyla ml., Marii Vášovou, Blanku Waleskou nebo pozdějšího režiséra Karla Palouše. Myrona, považovaného za představitele konzervativního, starého herectví, zpočátku opomíjel. A Myron sám na přelomu 20. a 30. let vnímal svou opotřebovanost, způsobenou náročným divadelním provozem, i osobní uměleckou stagnaci. Netušil ale, že je těsně před vyvrcholením své kariéry.

Výkon, který se mocně vrývá v paměť

Jan Škoda byl prvním šéfem, který činohru NDMS začal cílevědomě přetvářet. Od vnějškového vykreslování postav k modernímu herectví vnitřní autenticity. Nutil herce o postavách přemýšlet jinak, než byl zvyklí, a jejich umění posouval na novou úroveň. Termín „Škodova činohra“ se stal v divadelních kruzích záhy celorepublikově známým a oceňovaným pojmem. Myronova výjimečnost spočívala v tom, že se nejen dokázal novému trendu přizpůsobit, ale také jej využít pro výstup na svůj umělecký vrchol. Měl k tomu všechny předpoklady: talent, dokonale zvládnuté řemeslo i léty neokoralou schopnost úspěšně absorbovat vnější impulzy, které v něm probudily nové schopnosti.

Ve své jediné čechovovské roli – Boris Borisovič Simeonov-Piščík ve *VIŠŇOVÉM SADU* (1925)
Foto Slezské zemské muzeum

Řemeslně dobře zvládnuté herectví dokonalé nápodoby pozdvihl k umělecky náročnější a pro diváky emočně působivější niterné práci na postavě. Postupně se stal jedním z nejobsazovanějších Škodových herců a vynikl především v jeho shakespeareovských inscenacích. Korunou jejich spolupráce se stal *Král Lear* (1937), v kontextu doby mrazivě aktuální obraz zoufalého jedince v tragické době s „výkonem, který se mocně vrývá v paměť“, jak referovala dobová kritika. Škoda Myrona ovlivnil i v jeho režijní práci, která rovněž kvalitativně osvěžena zaznamenala řadu ocenění kritikou i publikem. K Myronovým nejúspěšnějším inscenacím patřila *Jízdní hlídka* (1935), dramatisace Tolstého románu *Anna Karenina* (1935) s Táňou Hodanovou v titulní roli, *Morálka paní Dulské* (1937) Gabriely Zapolské či později drama *Všichni moji synové* Arthura Millera (1948).

Ředitelem v temných časech

Jako respektovaný kolega se stále častěji stával zástupcem souboru i celého

Gustav Nezval (Franci), Jiří Myron (Barborka) a Rudolf Deyl ml. (Tony) v inscenaci *PERIFERIE* (1936)
Foto Ostravské muzeum

divadla v rámci kulturního, společenského i politického života. Ostatně již od 20. let byl aktivním členem hereckých odborů, což jej nakonec stálo místo při jeho druhém kladenském angažmá. Roku 1937 za svou tvorbu obdržel Cenu Františka Sokola Tůmy, kterou udělovala městská rada v Moravské Ostravě. Stal se českým předsedou ostravské sekce Klubu českých a německých divadelních pracovníků, za německou jím byl herec, režisér a do Československa před nacismem uprchlá filmová hvězda Hermann Vallentin. Herci ostravského českého a německého divadla pak mj. společně nazkoušeli inscenaci *Čech a Němec* (1937) a uspořádali fotbalový zápas coby manifesty demokratické umělecké soudržnosti proti nastupující fašistické hrozbě.

Houstnoucí atmosféra v Evropě konce 30. let zasahovala postupně i československou každodennost a výrazně promlouvala do dění a nálad v hledištích i na jevištích.

Na začátku roku 1941 bylo NDMS nuceno se přejmenovat na méně provokující České divadlo moravskoostravské, opět vyklidit budovu městského divadla (DAD), postoupit ji Němcům a vrátit se do nevyhovujícího Národního domu (DJM), který byl urychleně adaptován pro stálý provoz. A ani špatná akustika a vzrjácí, teplem vyschlé dřevo sedadel v hledišti divákům nevadily a sál byl stále plný. Za protektorátu bylo divadlo jedním z mála míst, kde se mohli Češi legálně shromažďovat, přičemž bonusem živě předváděného umění byla jeho schopnost nabídnout toužebně očekávané čtení mezi řádky, životodárné posilující národního ducha.

V roce 1942 se Jiří Myron stal šéfem činohry a později i ředitelem divadla. V té době omezil hraní i režie a většinu svých sil věnoval přežití divadla v časech válečné nesvobody. Za jeho vedení divadlo statečně nasazovalo české tituly, v rámci

V titulní roli inscenace *KRÁL LEAR* (1937)
Foto Slezské zemské muzeum

možností se vyhýbalo těm ideologicky zabarveným německým a z moci své funkce se Myron snažil s osobní odpovědností pomáhat – třeba mladým kolegům vyhnout se totálnímu nasazení. Jeho dlouholetá kolegyně a častá jevištní partnerka Táňa Hodanová na jeho úlohu v nelehkém válečném období i po letech vzpomínala s obdivem: „*Myron vedl divadlo rozumně, moudře, bez zbytečných ústupků okupantům, neslevoval nic ze svých uměleckých cílů a vždycky zdůrazňoval vlastenecké poslání divadla v době pro národ nejhorší.*“

Poslední léta v měsících se časech

Již jako Zemské divadlo v Ostravě jej svému následníkovi předal v červnu 1946. Myrona trápilo nejen vlastní zdraví, ale i nemoc manželky Kitty a z toho pocházející duševní útrapy a depresivní myšlenky. I když jej ve společnosti neznali jinak než jako laskavého a veselého člověka, v bytě na Zahradní ulici vedle divadla, které se za pár let bude jmenovat po něm, tak vládla stísněná atmosféra, kterou ovlivňovaly i dramatické poválečné společenské změny. S nimi přišla razantní proměna repertoáru související s ideologickými požadavky kladenými na divadlo jako veřejnou platformu. Přesto mu jeviště zůstalo jako jedna z mála radostí, a i po válce zazářil v několika inscenacích: například v titulních rolích Jiráskova dramatu *Gero* (1945) a Gorkého hry *Jegor Buljčov* (1949) či v úloze Joea Kellera v dramatu *Všichni moji synové* (1948). Jednou z jeho posledních a později i kolegy často vzpomínaných rolí byl městský hudebník Miller v Schillerových *Úkladech a lásce* (1952), v inscenaci, v níž se 1. ledna 1954 objevil na jevišti úplně naposledy... (at)

NDM EXTRA (KVĚTEN – ČERVEN 2024)

XXIII. Cyklus komorních koncertů PODIVUHODNÝ KOUZELNÍK

Karel Dohnal (klarinet),
Eliška Novotná (klavír)
2. května 2024 v 19 hodin
ve slavnostním sále DJM

Ve čtvrtek 2. května zahraje ve slavnostním sále Divadla Jiřího Myrona klarinetista **Karel Dohnal** a klavíristka **Eliška Novotná**. Neúnavný a nadšený propagátor klarinetu jako sólového nástroje a zároveň jeden z nejrespektovanějších klarinetistů současnosti Karel Dohnal se celou svou dosavadní kariérou snaží přinášet na své koncerty i do nahrávacích studií díla objevné dramaturgie. Je přesvědčen, že technické a výrazové možnosti klarinetu umožňují, aby byl tento nástroj rovnocenným partnerem například houslím, klavíru či violoncellu, jakkoliv je repertoárově poněkud handicapován. A tak zazní například *Suita ve starém stylu* složená pro housle, kterou napsal Alfred Schnittke nebo *Variace na slovenskou lidovou píseň* Bohuslava Martinů složená původně pro violoncello a klavír. Pochopitelně zazní také skladby pro klarinet, mimo jiné *Variace* Jeana Françaixe.

Tyto koncerty probíhají za podpory Moravskoslezského kraje a statutárního města Ostrava a svým jménem jej zaštilil náměstek hejtmána Lukáš Curylo a náměstkyně primátora Lucie Baránková Vilamová.

Karel Dohnal
Foto Ivan Korč

Návrh pamětní desky sourozenců Kublových

Richard Kubla

Marie Kublová

PAMĚTNÍ DESKA PŘIPOMENE „ČESKÉHO CARUSA“ RICHARDA KUBLU

Národní divadlo moravskoslezské se opět zasloužilo o připomenutí významné osobnosti spojené s ostravskou operou. Rozhodlo se tak učinit formou pamětní desky, a ne náhodou v Roce české hudby a současně

u příležitosti 80. výročí úmrtí významného smetanovského pěvce. Nový originální artefakt bude zdobit fasádu rodného domu ostravského patriota, světoznámého tenoristy **Richarda Kubly** (1890–1964) a současně připomene i jeho sestru **Marii Kublovou** (1891–1974), která po řadu let vyučovala v tomto domě hru na klavír a svému bratrovi byla celoživotní oporou. Díky Marii a následně rodině Svobodových z Těrlicka se dochovala i Kublova pozůstalost, kterou využil muzikolog Viktor Velek při tvorbě dvou česko-německy vydaných knih představujících jeho život a dílo (*Český Caruso Richard Kubla*) a zároveň pěvcovy memoáry (*Richard Kubla. Můj život s operou*).

Slavnostní odhalení desky proběhne **v neděli 12. května ve 13.30 hodin u rodného domu sourozenců Kublových v Českobratrské ulici č. 1276/9** (Mirror Pub). Na realizaci vítězného návrhu vzešlého ze soutěže studentů Katedry sochařství Fakulty umění Ostravské univerzity dohlížel vedoucí katedry doc. Jaroslav Kolář.

Více na www.ndm.cz

ÚVODNÍ SLOVO KURÁTORA VÝSTAVY

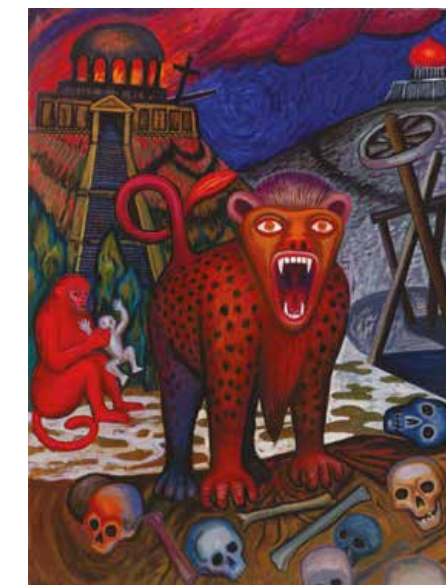
JAROSLAV RÓNA:
Z LÚNA TEMNOTY SE RODÍ SNY
14. května – 30. června 2024
v Galerii současné malby Divadla
Antonína Dvořáka
Vernisáž 14. května 2024 v 17 hodin

Vizuálně vyhraněný sochař a malíř **Jaroslav Róna** (nar. 1957 v Praze) patří k iniciačním členům skupiny Tvrdohlaví, která od svého vzniku v roce 1987 na sebe a své členy strhává neutuchající pozornost. Současně byla skupina jedním z klíčových nositelů české postmoderní umělecké revoluce

Jaroslav Róna

80. let, která vrátila do hry klasická média vizuálního umění a otevřela nekonečný prostor pro interpretace, citace a okouzlení rozličnými formami, tvary a náměty napříč světem a časem. Což Jaroslav Róna s nesmírnou chutí a invencí dělá dodnes. Současně je však nutné zdůraznit jeho navýsost charakteristický malířský rukopis, s temnými barvami a příběhy, které nás vracejí do doby, kdy se rozhodovalo o moderním umění a o modernistickém směřování lidstva vůbec. Stejně vyhraněný rukopis má však Jaroslav Róna i v sochařských realizacích a je věčná škoda, že právě Ostrava – narodil od Prahy, Brna, Bratislavy a Liberce – reprezentativní sochu tohoto českého klasika nemá. Je tedy krásné, že alespoň sedm Rónových obrazů se vloudilo do foyeru ostravského Divadla Antonína Dvořáka a uhrane diváky estetickou souzónou s představou ocelového města a vzpomínek na budoucnost. Rónovy obrazy mají mnoho dobrých vlastností a jednou z nich je schopnost probudit divákovu představivost, v níž se mísí stopy literatury, poezie, filozofie, malířství, vizí i snů, zkrátka představ o světě, ve kterém bychom snad chtěli žít, ale on nám věčně uniká mezi prsty

Bolševismus podle Churchilla, 160 x 120 cm

zapomnění. Rónovy obrazy nás do něj znovu a znovu vrací. Je tedy jen na každém z nás, zda malířovo snění o věčných návratech se stane i naší (ne)možnou skutečností.

Martin Dostál

V rámci vernisáže proběhne křest katalogu výstav GALERIE SOUČASNÉ MALBY 2017 – 2024.

Dobrovolnictví v NDM, aneb nahlédni s námi za oponu

Chceš se stát nedílnou součástí naší organizace a poznat kouzlo divadelního světa na vlastní kůži? Staň se dobrovolníkem NDM!

Co Tě čeká?

- Setkání s herci, nejen ve chvíli, kdy bude Tvým úkolem předat jim květiny
- Pomoc divákům zažít nezapomenutelný večer v divadle
- Zapojení Tvé kreativity při tvorbě reklamních předmětů a propagačních materiálů
- Překladačská činnost
- Pomoz nám představit náš repertoár nejen svému okolí
- Výpomoc při premiérách, výstavách a jiných mimořádných akcích NDM

Co Ti můžeme nabídnout?

- Vstupenky na představení dle Tvého výběru
- Divadelní zážitky na míru
- Získání nových znalostí a dovedností (které se budou hodit do CV)
- Fajnový kolektiv a nové kontakty

Jestli máš o něco z toho zájem, tak napiš na petra.pifkova@ndm.cz.

Text Lucie Tesařová

Klub Mladý divák

Ostravský klub Mladý divák, který vznikl z iniciativy Ateliéru NDM, byl veřejnosti představen během Noci divadel 2022. Jeho cílem je vytvořit komunitu studentů a mladých lidí s láskou k umění a kultuře. Spolupracujeme s divadly napříč ostravskou scénou, s výtvarnou galerií, uměleckými školami, filmovým festivalem nebo filharmonii. Klub je financován statutárním městem Ostrava.

Mladý divák je super! Díky němu jsem poznala spoustu lidí, kteří milují divadlo. Taky jsem se seznámila s herci a dostala se na místa běžně nepřístupná. A navíc mě to skoro nic nestálo!

BÁRA

Co děláme?

Potkáváme se s umělci, chodíme do divadla, na koncerty, do galerií. Členům garantujeme vstupenky na vybraná představení v ceně do 150 Kč. Na doprovodných akcích si povídáme, diskutujeme, hrajeme pub kvízy, tančíme, malujeme, jíme a spoustu dalšího. Zní to dobře? Pak neváhej a přidej se k nám!

NDM – diskuze po představení TEROR v Divadle „12“

GVUO – povídání s výtvarníkem Pavlem Šmidem

GVUO – Staň se malířem – inspirace tvorbou Pavla Šmida

Divadlo Petra Bezruče – diskuze po představení PROCES

Noc divadel 2023

Fakulta umění OU – Smyčcová mánie

Foto Martin Kúsyn a Marie Dřípková

Jsi to ty?

Jsi ve věku 15-25 let? Miluješ umění a kulturu obecně? Jsi náš člověk! Stačí vyplnit krátký formulář a je to! Jsi Mladým divákem! Členství a většina doprovodných akcí je zdarma. Vytvoříme a pošleme ti virtuální kartičku, kterou se budeš prokazovat při nákupu vstupenek na vybrané akce a představení. Co si z bohaté nabídky vybereš jako první?

Brunch ve Studiu G

Studio G – diskuze po představení PEKLO JSOU TI DRUZÍ

Když se zamyslím nad klubem Mladý divák, vybaví se mi mí noví kamarádi, fajn divadelní zážitky a spousta legrace. Jsem moc rád, že v Ostravě něco takového máme!

DAN

Klub Mladý divák je fakt super! Potkávám se tam s mladými lidmi, kteří mají rádi kulturu jako já. Vždy tam zažiji skvělou atmosféru se spoustou zajímavých a zábavných zážitků.

Divadlo Petra Bezruče – diskuze s herci po představení SEN ČAROVNÉ NOCI

ANIČKA

NDM – na baletním sále s tanečnicí inscenace CARMEN

Divadlo Petra Bezruče – zkoušení audiovizuálních prvků po představení PROCES

Dlouho jsem trpěla tím, že jsem za kulturou musela chodit sama, protože mí vrstevníci málokdy nacházejí v kulturních akcích zálibu, ale díky Mladému divákovi jsem poznala spoustu lidí, se kterými teď můžu chodit třeba do divadla.

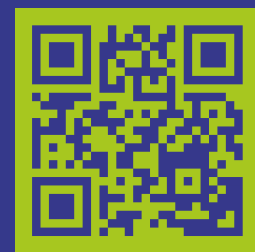
LIDKA

Mladý divák je za mě úžasný, z každé akce odcházím šťastný a plný pozitivních emocí, nabitý energií a natěšený na další akci! Mladý divák je v tomhle super a jsem moc rád, že tady tento klub máme.

Zákulisí Divadla Petra Bezruče

MAX

Co plánujeme na novou sezónu?

Spoustu věcí! Právě jednáme s novými institucemi, které se k nám připojí. Vyrazíme za hranice města Ostravy, doprovodné programy se budou konat pravidelně, chceme objevovat zajímavé stránky kultury a její tvorby. Rozhodně se máš na co těšit!

PR MENY

KONSTANTY

Proč se stát předplatitelem?

- rezervujeme Vám místo v hledišti
- výběr z 16 předplatitelských skupin – podle žánrů / divadla / hracích dnů
- zvýhodněná cena vstupného
- 20 % sleva na vstupenky mimo Vaši předplatitelskou skupinu
- divadelní zpravodaj přímo do Vaší schránky
- bonusové nabídky v průběhu celé sezóny

Staňte se předplatiteli do 4. září 2024 a budete zařazeni do slosování o zájezd v hodnotě 35.000 Kč od CK Radynacestu.cz.

Jak si zajistit předplatné?

Stávající předplatitelé:

- přednostně Vám držíme místo do 30. 6. 2024
- kontaktujte nás osobně v kanceláři předplatného
- telefonicky na 724 892 133, 596 276 202
- e-mailem na predplatne@ndm.cz

Noví předplatitelé:

- on-line na www.ndm.cz
- osobně v kanceláři předplatného
- telefonicky na 724 892 133, 596 276 202
- e-mailem na predplatne@ndm.cz

Prodej předplatného od 13. května 2024

Více na www.ndm.cz

INFORMUJEME VÁS

KDE SI MŮŽETE ZAJISTIT VSTUPENKY
ČI DÁRKOVÉ VOUCHERY?

• PRODEJ VSTUPENEK v pasáži v Divadle Jiřího Myrona, Čs. legií 148/14, Ostrava

pondělí	9.00 – 12.00	13.00 – 17.00
úterý	9.00 – 12.00	13.00 – 17.00
středa	9.00 – 12.00	13.00 – 17.00
čtvrtek	9.00 – 12.00	13.00 – 17.00
pátek	9.00 – 12.00	13.00 – 17.00
sobota a neděle		zavřeno

tel.: 596 276 203, 596 276 242
e-mail: vstupenky@ndm.cz
objednávky vstupenek nad 10 ks
tel.: 596 276 189, 596 276 260

• PRODEJ PŘEDPLATNÉHO v pasáži v Divadle Jiřího Myrona, Čs. legií 148/14, Ostrava

pondělí	9.00 – 12.00
úterý	13.00 – 17.00
středa	9.00 – 12.00 13.00 – 17.00
čtvrtek	zavřeno
pátek	9.00 – 12.00
sobota a neděle	zavřeno

tel.: 596 276 202, 724 892 133
e-mail: predplatne@ndm.cz

• e-VSTUPENKY, DÁRKOVÝ VOUCHER a MOJE ABO – nakupujte, platte a tiskněte v pohodlí domova na www.ndm.cz (zvýhodnění senior, dítě, ISIC, ITIC lze uplatnit i na e-vstupenky)

• v prodejních sítích Colosseum Ticket a Ticketportal

• hodinu před začátkem představení u pokladny – v Divadle Antonína Dvořáka – telefon: 596 276 420 – v pasáži Divadla Jiřího Myrona – telefon: 596 276 242

• na dalších prodejních místech NDM – jejich seznam najdete na www.ndm.cz

VEŘEJNÉ GENERÁLKY

Vstupenky je možné zakoupit **on-line**, ale také v pokladně **v pasáži v Divadle Jiřího Myrona**. Na veřejné generálky platí jednotné vstupné. Konání veřejné generálky určuje inscenační tým.

CENÍK VSTUPENEK

Ceník vstupenek na jednotlivá představení a přehled poskytovaných zvýhodnění naleznete v pokladnách NDM.

U nevyprodaných představení jsou vstupenky v prodeji hodinu před začátkem představení přímo ve večerních pokladnách v Divadle Antonína Dvořáka a v divadelní pasáži v Divadle Jiřího Myrona.

PODPORUJÍ NÁS

Činnost Národního divadla moravskoslezského, příspěvkové organizace, je financována z rozpočtu statutárního města Ostrava. Aktivity Národního divadla moravskoslezského jsou také finančně podporovány Ministerstvem kultury České republiky a Moravskoslezským krajem.

INZERCE

KAVÁRNA NÁRODNÍ DŮM

- ZÁKUSKY A DORTY by KOLBABA
- CHLEBÍČKY, CHLEBY A POMAZÁNKY VLASTNÍ VÝROBY
- CATERING NA MÍRU

REZERVACE STOLU A OBJEDNÁVKY
NA TELEFONU: 725 318 566

PONDĚLÍ – ZAVŘENO
UTERÝ – PÁTEK 11–18
SOBOTA od 17.30 (pouze pro návštěvníky DJM v den představení)
NEDĚLE od 15.00 (pouze pro návštěvníky DJM v den představení)

INSTAGRAM: @KAVARNANARODNI
FACEBOOK: @KAVARNANARODNIDUMOSTRAVA
E-MAIL: kavarnanarodnidum@gmail.com
ADRESA: Čs. legií 148/14, Ostrava

klia
květinové studio

Hlučín
Ostravská 7, 747 01 Hlučín

Avion Shopping park
Rudná 3114/114,
730 30 Ostrava

www.studioklia.cz

DIVADLO ANTONÍNA DVOŘÁKA

PROGRAM – KVĚTEN 2024

2.	MÉDEA	VII.	18.30	Č
4.	BRANIBOŘI V ČECHÁCH		18.30	O
5.	PRODANÁ NEVĚSTA		16.00	O
6.	DALIBOR		18.30	O
7.	DVĚ VDOVY – ostravská derniéra		18.30	O
9.	HUBIČKA		18.30	O
10.	TAJEMSTVÍ	D	18.30	O
11.	ČERTOVA STĚNA		18.30	O
12.	GOLDONI PO OSTRAVSKU		15.00	Č
14.	MÉDEA	E	18.30	Č
15.	DALIBOR – ostravská derniéra	II.	18.30	O
16.	ZTRACENI V YONKERS		18.30	Č
17.	PRODANÁ NEVĚSTA		18.30	O
18.	MARIE ANTOINETTA – derniéra		18.30	Č
19.	LAZEBNÍK SEVILLSKÝ!!! – naposledy v sezóně		16.00	O
23.	ZTRACENI V YONKERS		18.30	Č
24.	MÉDEA	D	18.30	Č
26.	OHĚŇ A POPEL – divadelní festival DREAM FACTORY OSTRAVA		16.00	HOST
28.	GOLDONI PO OSTRAVSKU		18.30	Č
29.	ČERTOVA STĚNA – ostravská derniéra	VOP	18.30	O
30.	ZAHAJOVACÍ KONCERT MEZINÁRODNÍHO HUDEBNÍHO FESTIVALU LEOŠE JANÁČKA 2024	Z	19.00	HOST

PROGRAM – ČERVEN 2024

4.	MÉDEA	V.	18.30	Č
6.	PŘÍHODY LIŠKY BYSTROUŠKY – premiéra	PP	18.30	O
8.	PŘÍHODY LIŠKY BYSTROUŠKY – druhá premiéra	MP	18.30	O
13.	DVĚ VDOVY – zájezd Smetanova Litomyšl		21.00	O
14.	BRANIBOŘI V ČECHÁCH – zájezd Smetanova Litomyšl		21.00	O
15.	ČERTOVA STĚNA – zájezd Smetanova Litomyšl		21.00	O
18.	PŘÍHODY LIŠKY BYSTROUŠKY	VOP	18.30	O
27.	ZAPRODANEC – světová premiéra	NO DO	18.30	O
30.	THE LITTLE LIVES – česká premiéra	NO DO	18.30	O

Změna programu vyhrazena!

MOJE ABO

- zvýhodnění **-30% z celkové částky**
- lze zakoupit **on-line** nebo **osobně** v prodeji předplatného
- zvolte si **počet představení, termíny, sedadla** i **počty vstupenek**
- zakupte vstupenky na **minimálně 4 různá představení**
- **MOJE ABO je přenosné**

Šetřete svůj čas a namíchejte si své vlastní předplatné

www.ndm.cz

ON-LINE REZERVACE, NÁKUP VSTUPENEK I PŘEDPLATNÉHO NA WWW.NDM.CZ

Přes on-line nákup lze využít zvýhodnění pro seniory, ISIC a ITIC

DIVADLO JIŘÍHO MYRONA

PROGRAM – KVĚTEN 2024

3.	SWEENEY TODD: Ďábelský lazebník z Fleet Street		18.30	M
4.	DEN ZÚČTOVÁNÍ – světová premiéra	PP	18.30	Č
5.	PRODUCENTI		16.00	M
6.	PRODUCENTI		18.30	M
7.	DEN ZÚČTOVÁNÍ	V.	18.30	Č
9.	CHICAGO	C	18.30	M
10.	BEZ ROUCHA	IV.	18.30	Č
12.	LIBUŠE	N	15.00	O
15.	RAPSODIE BOHEMIA	F	18.30	B
16.	RICHARD III.		18.30	Č
17.	DONAHA! (Hole dupy)		18.30	Č
18.	OLIVER!		18.30	M
19.	OLIVER!		16.00	M
21.	CHICAGO	V.	18.30	M
22.	DEN ZÚČTOVÁNÍ	ČP	18.30	Č
23.	RAPSODIE BOHEMIA		18.30	B
24.	RAPSODIE BOHEMIA	IV.	18.30	B
25.	SWEENEY TODD: Ďábelský lazebník z Fleet Street		18.30	M
26.	SWEENEY TODD: Ďábelský lazebník z Fleet Street		15.00	M
30.	RAPSODIE BOHEMIA	VII.	18.30	B

PROGRAM – ČERVEN 2024

1.	BEZ ROUCHA	PS2	18.30	Č
2.	DEN ZÚČTOVÁNÍ	N	15.00	Č
4.	CHICAGO	E	18.30	M
5.	SWEENEY TODD: Ďábelský lazebník z Fleet Street		18.30	M
6.	DEN ZÚČTOVÁNÍ	C	18.30	Č
7.	RICHARD III.	IV.	18.30	Č
13.	KINKY BOOTS – česká premiéra	PP	18.30	M
15.	KINKY BOOTS – druhá premiéra	MP	18.30	M
16.	KINKY BOOTS		18.30	M
26.	PASSION – česká premiéra	NO DO	18.30	O
29.	EPHERAL PULSE – světová premiéra	NO DO	18.30	O
29.	AŽ TU VŠICHNI BUDOU – světová premiéra	NO DO	21.00	O

Změna programu vyhrazena!

Červeně označené dny – so, ne, svátky

O – opera, Č – činohra, B – balet, M – muzikál, Z – zadáno, K – koncert

Předplatitelské skupiny:

E, F, C, D, N, V, II., VII., IV., VOP, PP, MP, ČP, PS2

MOJE KARTA NDM

Zvýhodnění až -60% z ceny vstupenky

Více divadla za méně peněz...

- karta bude **automaticky uplatňovat vyšší zvýhodnění**
- **jednorázová investice** do nákupu karty 80 Kč
- je **přenosná** a můžete ji **darovat**
- uplatnění slev při nákupu vstupenek i **on-line**
- platnost **1 rok** od data zakoupení a **bezplatná aktivace** karty na další období

DIVADLO PRO VÁS – newsletter

Buďte s námi v kontaktu a nenechte si ujít informace z divadla: novinky, bonusy, speciální akce.

PROGRAM – KVĚTEN 2024

2.	JONÁŠ A TINGL-TANGL	19.00	M
4.	LÍP SE LOUČÍ V NEDĚLI	19.00	M
7.	INTERVIEW	19.00	M
9.	PRAVDA	19.00	Č
11.	JONÁŠ A TINGL-TANGL	19.00	M
12.	JONÁŠ A TINGL-TANGL	16.00	M
15.	PRAVDA	19.00	Č
18.	OKNO – světová premiéra	19.00	B
19.	O LÍNÉ BABIČCE	16.00	Č
22.	THRILL ME (Vzruš mě!)	19.00	M
23.	THRILL ME (Vzruš mě!) – derniéra	19.00	M
24.	INTERVIEW	19.00	M
26.	OKNO	16.00	B
26.	ČERNÁ VODA	18.00	ATELIÉR NDM
28.	OKNO	19.00	B
29.	PRAVDA	19.00	Č
30.	LÍP SE LOUČÍ V NEDĚLI	19.00	M
31.	LÍP SE LOUČÍ V NEDĚLI	19.00	M

SLAVNOSTNÍ SÁL EMANUELA BASTLA

PROGRAM – KVĚTEN 2024

2.	KOMORNÍ KONCERT AGENTURY PRESTO	19.00	K
27.	KONCERT ŽÁKŮ OPERNÍHO STUDIA NDM	16.00 a 18.30	OPERNÍ STUDIO NDM

PROGRAM – ČERVEN 2024

1.	INTERVIEW	19.00	M
2.	O ZAJÍČKOVI ZAPOMNÍČKOVI – derniéra	16.00	M
6.	INTERVIEW	19.00	M
7.	INTERVIEW	19.00	M
10.	PRAVDA	19.00	Č
11.	PRAVDA	19.00	Č
12.	OKNO	19.00	B
15.	OKNO	19.00	B
18.	HORNICKÉ VDOVY – česká premiéra	19.00	Č
20.	LÍP SE LOUČÍ V NEDĚLI	19.00	M
21.	HORNICKÉ VDOVY – první repríza	19.00	Č
22.	JONÁŠ A TINGL-TANGL – zájezd Smetanova Litomyšl	17.00	M
24.	HORNICKÉ VDOVY	19.00	Č
25.	INTERVIEW	19.00	M
26.	JONÁŠ A TINGL-TANGL	19.00	M
27.	JONÁŠ A TINGL-TANGL	19.00	M

DIVADLO LOUTEK OSTRAVA

PROGRAM – ČERVEN 2024

22.	KONCERT ŽÁKŮ BALETNÍHO STUDIA NDM	16.00	BALETNÍ STUDIO NDM
-----	--------------------------------------	-------	--------------------------

Změna programu vyhrazena!

ZÁKLADNÍ OBCHODNÍ INFORMACE PLATNÉ PRO 105. SEZÓNU

Ceny a zvýhodnění jsou poskytovány dle aktuálního ceníku Národního divadla moravskoslezského

- zvýhodnění 50% pro seniory nad 65 let, pro ZTP, ZTP/P (neplatí pro mimořádná představení a hostující soubory)*
- zvýhodnění 50% pro držitele ISIC karty / studentské karty, zvýhodnění lze uplatnit také na e-vstupenku (neplatí pro mimořádná představení a hostující soubory)*
- zvýhodnění 50% pro držitele ITIC karty / pro pedagogy, zvýhodnění lze uplatnit také na e-vstupenku (neplatí pro gala, premiéry, hostující soubory, silvestrovská a mimořádná představení)*

- zvýhodnění 50% na rodinné vstupné (pouze u takto označených představení)
- zvýhodnění se nesčítají
- NDM je oprávněno poskytovat zvýhodnění změnit / uplatnit pouze na vybraná představení

* pokud není uvedeno jinak

Více na www.ndm.cz

DĚTSKÝ ZÁBAVNÍ PARK

**ZAŽIJ DOBRODRUŽSTVÍ
V DÁVNO ZTRACENÉM MĚSTĚ
UPROSTŘED TAJEMNÉ DŽUNGLE!**

OBJEVUJ A PROZKOUMEJ

- OBŘÍ SKLUZAVKY • ZÁŽITKOVÉ PROLÉZAČKY • OPIČÍ DRÁHA • EDUKATIVNÍ HERNÍ PRVKY

2. PATRO – FORUM NOVÁ KAROLINA

MAXIMÁLNÍ DOBA STRÁVENÁ V DĚTSKÉM PARKU NA JEDEN VSTUP JE OMEZENÁ NA 1,5 HODINY.
VSTUP MŮŽETE VYUŽÍT I VÍCEKRÁT BĚHEM DNE, POKUD JE KAPACITA PARKU VOLNÁ.

Z DŮVODŮ OMEZENÉ KAPACITY ZÁBAVNÍHO PARKU DOPORUČUJEME SI VŽDY REZERVOVAT VSTUP ZDE:

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ

PRO MĚNY KONSTANTY

PREMIÉRY

Opera — ŠARLATÁN — TURANDOT — POPELKA
FLORENTSKÝ SLAMĚNÝ KLOBOUK — GIULIO CESARE IN EGITTO

Činohra — DISCOTECA PARAISO — ŤULULUM — PTÁCI
TARTUFFE — SOUMRAK NAD KRAJINOU

ABBA / SCÉNY Z MANŽELSKÉHO ŽIVOTA — KRVAVÁ SVATBA

Balet — PĚT TVÁŘÍ TANCE — PEER GYNT

Muzikál — ELISABETH — MAMMA MIA!

● divadla — ♣ soubory

Předplatné v prodeji

od 13. května 2024

106 • sezóna 24 / 25